

AkSa minber-i

Ekim - Kasım - Aralık (1442)

Sayı 42

www.mirasimiz.org.tr

**“Biz ne zaman özgür olursak,
Kudüs de o zaman özgür olur.”**

Serpil 2018

MAKASID Hastanesi **Acil Yardım Bekliyor**

Kudüslü Müslümanların
%80'ine sağlık hizmeti
veren Makasid Hastanesi,
ciddi ekonomik
darboğazın
içerisinde
borçlanarak
sağlık hizmeti
vermeye
çalışıyor.

- Tıbbi malzeme yetersiz
- Personel maaş alamıyor

KUDÜS'ÜN MUHASEBESİ

“...Eğer hak çağırısına sırtınızı dönerseniz Allah sizin yerinize başka bir topluluk getirir, sonra onlar sizin gibi olmazlar.”
(Muhammed 38)

Yaşadığımız hayatta önümüze çıkan fırsatları iyi değerlendirmek durumundayız. Çünkü fırsatlar insanın karşısına çok fazla çıkmaz. Fırsat elimize geçtiğinde onu iyi değerlendirmezsek o fırsat uçar gider. Bir daha geleceği de meçhul!

Kudüs denildiğinde akan sular durur, buna iman ediyoruz ama...

Kudüs'ün özgürlüğüne giden yolda plan ve programımız nedir?

Orada işgalci İsrail'in baskı ve yıldırma politikalarına karşı bizim adımıza Mübarek Mescid-i Aksâ'ya sahip çıkmaya çalışan Müslüman kardeşlerimiz için bugüne kadar ne yaptık? 2020 yılında Kudüs'e dair ne yaptık, hangi projelere destek olduk? Belki yapmış da olabiliriz ama kapasitemizi değerlendirecek olursak acaba yapabileceklerimizi tam olarak yapabildik mi? Her mali yılda bir önceki yılın mali hesaplarını yaptığımız yani kâr veya zararımızı hesapladığımız gibi Kudüs için de bir muhasebemiz oldu mu? Kudüs'ün özgürleşmesi için ayrılan payımız ne kadardı? Peki, yeni bir yılın başlangıcında 2021 yılı plan ve programlarımızda Kudüs var mı? Mesela Kudüs için bu hafta ne yapacağız? Bu konuda geçmiş senenin muhasebesi bize rehberlik edecektir. Bütün bunları düşünerek 2021 yılını yeni bir fırsat yılı olarak değerlendirelim. Kudüs ve Mescid-i Aksâ için bütün gücümüzle çalışalım. Çalışmaları başlatan olmayı tercih edelim. Madden ve manen bu hayırlı çalışmalara destek verelim.

“...Allah'ım bizi takva sahiplerine önder eyle. (Furkan 74)

Kudüs'e hizmet edilecek...

Bunu sen-ben yapmaz isek Rabbimiz yerimize başkasını getirir...

Yerimizi bırakan biz olmayalım...

Hayat boşluk kabul etmez!

Muhammed Demirci
Mirasımız Derneği Genel Başkanı

Mirasımız Derneği
İmtiyaz Sahibi
Muhammet Demirci

Genel Yayın Yönetmeni
Abdullah Akçay

Yayın Koordinatörü
İbrahim Ethem Ayaz

Editör
Şeyma Çiçek

Grafik Tasarım
Design Monsters

Yayın Kurulu
Abdullah Akçay
İbrahim Ethem Ayaz
Suna Durmaz
Şeyma Çiçek
Gülşah Ertaş

Baskı
Mürekkep Reklam ve Matbaacılık
Sanayi Ticaret Ltd. Şti
Tel: 0212 531 80 48

İletişim
Tel: (0212) 524 01 01
www.mirasimiz.org.tr
Akşemsettin Mh. Halıcılar Cd. No.12, 34080
Fatih / İstanbul / Türkiye

Mirasımız Derneğinin Hediyesidir.

İÇİNDEKİLER

10 ANALİZ

ABDULLAH AKÇAY
VATAN SEVGİSİ İMANDANDIR

12

DOSYA

AHMET DURMAZ
KUR'AN-I KERİM'DE
TOPRAK KAVRAMI

14

DOSYA

AYŞE DİLARA KOÇYİĞİT
HİCRET VE
MÜLTECİLİK

18

BİYOGRAFI

ŞENAY ŞEKER
ÜMMETİN FAKİHİ:
ŞEDDAD BIN EVS

22

ANALİZ

KEVSER KIRAN

YÜZYILIN İHANETİ ARABİSTAN-İSRAİL
YAKINLAŞMASINA AKÂİD-FİKİH
EKSENİNDE BİR BAKIŞ

24

DOSYA

ŞEYMA ÇİÇEK
VATAN HİZMETİ

30

DENEME

T. SEZÂİ KARATEPE
BİR DİRENİŞ
ÖYKÜSÜ:
RAİD SALAH

36

DENEME

AYŞEGÜL ÖZDOĞAN
YOLUN SONUNDAKİ
KUDÜS

32

SÖYLEŞİ

BİLÂLİ YILDIRIM
İLE SÖYLEŞİ

BİZ NE ZAMAN ÖZGÜR
OLURSAK, KUDÜS DE O
ZAMAN ÖZGÜR OLUR.

40
MAKALE

ABDULKADİR TOK
SALÂHADDİN
EYYÛBÎ'NİN FEDAİSİ:
İSA EL-HAKKÂRİ

44
DOSYA

GÜLŞAH ERTAŞ
İNSANA NE
KADAR TOPRAK
LAZIM?

48
DOSYA

RÜMEYSA ÖZTÜRK
AVRUPA'DAKİ
TÜRKLER İÇİN VATAN
KAVRAMI

52
MAKALE

SUNA DURMAZ
MEKÂSIDU'Ş- ŞERÎA
PENCERESİNDEN
FİLİSTİN DAVASINA BAKIŞ

58
KİTAP TAHLİLİ

GÜLŞAH ERTAŞ
İBN BATTUTA
SEYAHATNAMESİ

Mirasımız Derneği Açıkladı: **Koronavirüs Gölgesinde 2020 Kudüs Raporu**

Nihat Topcu

**104 yıldır süren işgale
direnen Kudüs için
2020, yüzyılın en ağır
yılı oldu. Koronavirüsü
bahane eden işgal rejimi,
baskın, yıkım, tutuklama
ve cezaların şiddetini
artırarak Kudüslüler için
hayatı yaşanmaz hale
getirdi.**

104 yıldır süren işgale direnen Kudüs için 2020, yüzyılın en ağır yılı oldu. Koronavirüsü bahane eden işgal rejimi, baskın, yıkım, tutuklama ve cezaların şiddetini artırarak Kudüslüler için hayatı yaşanmaz hale getirdi. Mirasımız Derneği (Kudüs ve Civarındaki Osmanlı Mirasımız Korumaya ve Yaşatma Derneği) "Koronavirüs Gölgesinde 2020 Kudüs Raporu" başlığı ile işgal rejiminin Kudüslüler üzerinde uyguladığı hak ihlalleri, baskın, yıkım ve tutuklamalar ile derneğin yıl boyunca Kudüs'te yaptığı faaliyetleri içeren bir rapor yayınladı.

Koronavirüs Gölgesinde 2020 Kudüs Raporu:

2020 yılı, ABD Başkanı Donald Trump'ın "Yüzyılın Antlaşması" başlığı ile ortada Kudüs'ün

ve Filistin'in olmadığı sözde "Barış Planı"nın siyasi baskısı ile başlamıştı. Bu süreç, "Normalleşme" kılıfına uyan ve birkaç ülkenin işbirlikçi yöneticilerinin desteği ile yönetildi. Özeldede Kudüs, genelde Filistin coğrafyasında insanlar bir yandan kendilerini bekleyen bu kışa ile mücadele ederken bir yandan da dünyayı saran korona virüs, işgal rejiminin Kudüslüler üzerinde kullandığı silaha dönüştü.

Ekonominin Kısacasında Kudüs

Siyonist işgal rejimi, virüsü bahane ederek başta Kudüs eski şehir (Kadim Kudüs) olmak üzere şehrin her yanında zaman zaman dozunu arttırdığı keyfi kısıtlamalarla hayatı yaşanmaz hale getirdi. İşgalcilerin işyerlerini ekonomik olarak destekleyen işgal rejimi,

Siyonist işgal rejimi, virüsü bahane ederek başta Kudüs eski şehir (Kadim Kudüs) olmak üzere şehrin her yanında zaman zaman dozunu arttırdığı keyfi kısıtlamalarla hayatı yaşanmaz hale getirdi. İşgalcilerin işyerlerini ekonomik olarak destekleyen işgal rejimi, Kudüs'te haftalar süren kapatmalar ve kısmi sokağa çıkma yasakları uyguladı.

Kudüs'te haftalar süren kapatmalar ve kısmi sokağa çıkma yasakları uygulandı. Zaten işgalin getirdiği ekonomik, hukuki ve psikolojik baskı ile zor günler geçiren Kudüs esnafı, koronavirüs sürecinde çöktü. Kudüs Araştırmacıları Dr. Fahri Abu Diyab'ın Mirasımız Derneği ile paylaştığı verilere göre; 700'ün üzerinde işyeri kapanırken geçtiğimiz yıl 17.000 Kudüslü işsiz kaldı. Kudüslüler arasındaki yoksulluk oranı ise yüzde 79,6'ya yükseldi. Koronavirüs ihlalleri bahanesi ile Kudüslülere toplam 3.5 milyon Şekel (1.1 milyon dolar) para cezası kesildi. İlerleyen satırlarda yer vereceğimiz Kudüs'teki gözaltılarının çoğu da korona sürecinde halka sağlık ve gıda yardımı yapan gençlerden oluşuyor. Kudüslü Müslümanlar arasında şu ana kadar 17.500'ün üzerinde koronavirüs vakası yaşandı. 132 Kudüslü hayatını kaybetti. İşgal rejimi Müslümanlara ait koronavirüs testi yapan 1 kliniği kapattı. Maddi imkânsızlıklar nedeniyle genelde Filistinlilerin yüzde 60'ı özelde ise Kudüslü Müslümanların yüzde 80'ine hizmet veren Makasid Hastanesi kapanmanın eşiğine geldi.

Ev Baskınları, Tutuklama ve Gözaltılar

Koronavirüs önlemleri bahanesi ile sokağa çıkma kısıtlamalarının Kudüslü Müslümanlar üzerinde baskı aracına dönüştüğü Kudüs'te, insani yardım çalışması yapan 600'ün üzerinde genç gözaltına alındı. Ayn-ul Hilvan Merkezi'nin (Silvan) verilerine göre, 463 ev baskını gerçekleştirildi. 201'i kadın, 382'si çocuk toplam 2005 Kudüslü tutuklandı. 20 çocuğa da anne ve babası gardiyan yaptırılarak ev hapsi cezası verildi. Çocukların verilen cezaya uymayıp evden çıkmaları halinde ebeveynleri hapis cezası ile karşı karşıya kalıyor-

lar. Ayrıca 8 Kudüslü Müslüman da işgal askerlerinin kurşunlarıyla şehit oldu.

Mescid-i Aksâ Baskınları ve Yasaklamalar

18.000 fanatik Yahudi Mescid-i Aksâ'ya baskın düzenleyerek mübarek mescidimizi kirlittiler.

Aralarında Kudüs eski müftüsü Şeyh İkrime Sabri ve Nureddin Recebi gibi Kudüs ve Mescid-i Aksâ mücadelesinin simge isimleri ile Aksâ Muhafızları başta olmak üzere; 310'u Mescid-i Aksâ'ya, 35'i Kadim Kudüs'e, 16'sı

2020 Kudüs Raporunu hazırlayan Mirasımız Derneği'nin Genel Başkanı Muhammet Demirci yaptığı açıklamada, Tüm dünya için zor geçen pandemi sürecinde bir yandan "Biz Bize Yeteriz Türkiye" kampanyasını desteklerken bir yandan da Türk halkının yardımları ile Kudüslülerin ihtiyaçlarını gidermeye çalıştıklarını söyledi.

Kudüs'e olmak üzere toplam 361 Kudüslüye çeşitli zaman aralıklarını kapsayan uzaklaştırma cezası verildi. Mescid-i Aksâ'nın bakım ve restorasyon çalışmaları 16 kez durduruldu.

Yıkım, El koyma, Yahudileştirme...

Kudüs İşgal belediyesi, Kudüslü Müslümanların kendi arazilerine yeni ev ve işyeri yapmalarının önüne geçmek için her türlü zorluğu çıkarmaya devam ediyor. Kudüslülerden ruhsat müracaatı için 40 bin dolar harç talep ediliyor. Kudüslülerin ruhsat müracaatının sonucunu alması için bazen 8 yıl beklemeleri gerekebiliyor. Genellikle de izin verilmiyor. Evvelce yapılmış olan konut ve işyerlerine ise ruhsatsız oldukları gerekçesi ile yıkım emri çıkartılıyor. 2020 yılında 110'u ev, 71'i işyeri toplam 181 yıkım gerçekleştirildi. İşgal belediyesi yıkım masraflarını Kudüslülere ödettiği için Kudüslüler kendi evlerini kendi elleriyle yıkıp, yıkıntılar üzerinde kurdukları çadır ve barakalar üzerinde hayatlarını devam ettirmek zorunda kalıyor. Öte yandan, işgal belediyesi, Şeyh Cerrah ve Silvan Mahallelerinde 49 evi Yahudilere ait olduğu iddiasıyla tahliye emri vererek boşalttı. Ev ve işyerlerinin ruhsatsız olduğu gerekçesi ile Kudüslü Müslümanlara toplam 3.050.000 dolar para cezası kesildi. Kudüs Ekonomik ve Sosyal Haklar Merkezi verilerine göre Kudüs'te toplam 22 bin ev ve işyerine yıkım kararı verildi. İşgal belediyesi, fanatik Yahudi-

ler için 1717 konut yapım ihalesi gerçekleştirirken Kudüs'ün Yahudileştirilme projesi için 2.2 milyar dolar bütçe ayırdı. Mescid-i Aksâ'nın altına yapılan tünel kazıları nedeniyle Silvan Mahallesinde 16, Kadim Kudüs'ün Silsile Kapısındaki 15 evde çatlak ve göçükler oluştu.

Kutsal mekânlar ve tarım arazilerine saldırılar

Fanatik Yahudiler, özellikle hasat döneminde Kudüs'ün civar köy ve kasabalarında Müslümanlara ait 6431 zeytin ağacını yaktı, kes-ti veya söktü. İşgal rejimi, 25 eğitim ve kültür kurumu ile basın kuruluşunu kapattı. Bir cami ve bir kilise fanatikler tarafından kundaklandı. Yusufiye Şehitler Mezarlığına saldırarak mezarları tahrip ettiler. Yahudilerin Mescid-i Aksâ'ya baskın düzenledikleri süreyi, 30 dakika daha ekleyerek öğle namazı saatine kadar uzattılar. Fanatik Yahudi gurubu olan Tapınak Gençliği, Mescid-i Aksâ'nın Yahudileştirilmesi için yardım kampanyası başlattı.

2030'da Müslümansızlaştırılmış Kudüs Projesi

Kudüs üzerine uluslararası birçok araştırma ve etkinlikte katkısı olan Dr. Fahri Abu Diyab'ın 2020 yılı raporunu hazırlarken değindiği en büyük tehlike ise İsrail'in Müslüman-sızlaştırılmış Kudüs Planı'dır. Abu Diyab'ın işgal kaynaklarından edindiği bilgiye göre iş-

Kudüs üzerine uluslararası birçok araştırma ve etkinlikte katkısı olan Dr. Fahri Abu Diyab'ın 2020 yılı raporunu hazırlarken değindiği en büyük tehlike ise İsrail'in Müslümanlaştırılmış Kudüs Planı'dır. Abu Diyab'ın işgal kaynaklarından edindiği bilgiye göre işgal rejimi, 2020 ile 2030 yılları arasında Kudüs'teki Yahudi sayısını yüzde 90'a çıkartarak Kudüslülerin oranını da yüzde 10'a düşürmeyi planlıyor. Bu plan çerçevesinde etrafı fanatik Yahudi yerleşim konutları ile çevrili, Kudüs'ün yüzde 9'luk bir coğrafi kısmında Kudüslülerin yaşayacağı bir alan oluşturup kalan kısma ise dünyanın farklı ülkelerinden getirecekleri Yahudileri yerleştirmek niyetindeler.

gal rejimi, 2020 ile 2030 yılları arasında Kudüs'teki Yahudi sayısını yüzde 90'a çıkartarak Kudüslülerin oranını da yüzde 10'a düşürmeyi planlıyor. Bu plan çerçevesinde etrafı fanatik Yahudi yerleşim konutları ile çevrili, Kudüs'ün yüzde 9'luk bir coğrafi kısmında Kudüslülerin yaşayacağı bir alan oluşturup kalan kısma ise dünyanın farklı ülkelerinden getirecekleri Yahudileri yerleştirmek ni-

yetindeler. Plan uygulanırsa Kudüs'teki Yahudi sayısı 2030'da 1 milyon 200 bine çıkartılırken Müslümanların sayısı ise 35 bin civarında sabit tutulmak isteniyor. Kadim Kudüs'te yaşayan Müslümanlar komple çıkarılırken yaklaşık 300.000 Müslümanın Kudüs'ten tamamen çıkarılması hedefleniyor.

Türk halkı, korona süreci koşullarında Kudüs'ü unutmadı

2020 Kudüs Raporunu hazırlayan Mirasımız Derneği'nin Genel Başkanı Muhammet Demirci yaptığı açıklamada, tüm dünya için zor geçen pandemi sürecinde bir yandan "Biz

Bize Yeteriz Türkiye" kampanyasını desteklerken bir yandan da Türk halkının yardımları ile Kudüslülerin ihtiyaçlarını gidermeye çalıştıklarını söyledi.

Demirci, açıklamasında Mirasımız Derneği'nin geçtiğimiz yıl Kudüs'te yaptığı faaliyetleri şöyle sıraladı: "5075'i Ramazan ayında olmak üzere toplamda 11.500 aileye kumanya paketi ulaştırıldı. Başışçılarımızın emanetleri olan 250.000 TL fitreyi 490 aileye, 460.000 TL zekâtı da 260 aileye elden teslim ettik. Her yıl Mescid-i Aksa'nın alanında kurduğumuz iftar sofralarını, koronavi-

Kudüs'ün yetim ve ihtiyaç sahibi çocuklarına ayrı bir hassasiyet gözeterek şefkat elimizi uzattık. Ramazan ve Kurban Bayramlarında 635 çocuğu bayramlık ve bayram harçlığı ile sevindirdik. 625 çocuğa okul çantası ve kırtasiye malzemesi dağıttık.

rüs önlemleri çerçevesinde Mescid-i Akse Kudüslülerin ibadetine kapatılınca mahallelerde kurduğumuz aşevleri aracılığı ile sıcak iftar yemeklerini 8435 ailenin evlerine ulaştırdık. Kurban Bayramı'nda 7180 ailenin evine kurban payı ulaştırdık. Yıl boyunca 145 aileye nakdi destek sağladık. 830 aileye kışlık yardımı gerçekleştirdik (Bu çalışmamız halen devam ediyor). Gönüllerimizin destekleri ile 1 ev tefrişatı yaptık.

Kudüs'ün yetim ve ihtiyaç sahibi çocuklarına ayrı bir hassasiyet gözeterek şefkat elimizi uzattık. Ramazan ve Kurban Bayramlarında 635 çocuğu bayramlık ve bayram harçlığı ile sevindirdik. 625 çocuğa okul çantası ve kırtasiye malzemesi dağıttık. Yaklaşık 800 haminin desteği ile ihtiyaç düzeyine göre yıl boyunca 110 yetime destek olduk. Aile destekleme ve Kudüslülerin sürdürülebilir gelir elde etmelerinin önünü açmak üzere, 8 aileye 250.000 TL iş kurma (sabun üretimi, dikiş makinası, fırın, keçi, v.) desteği verdik. Arazi-

leri zeytin ağacı dikilmeye müsait Kudüslülerin arazilerine 2020 yılında 1025 zeytin ağacı dikimi gerçekleştirdik. (Bu çalışmamız her yıl hava şartlarına göre Eylül ayında başlıyor, Mart ayına kadar sürüyor)

Kudüs başta olmak üzere Batı Şeria ve Gazeli Müslümanların sağlık ihtiyaçlarını gideren ve bir vakıf hastanesi olan Kudüs'teki Makasid Hastanesi, imkânsızlıklar nedeniyle kapanmanın eşiğine geldi. Aralık ayı başında "Kudüs'teki Makasid Hastanesi Acil Yardım Bekliyor" başlığı ile bir yardım kampanyası başlattık. İlk etapta 150.000 TL'lik bir yardımı Makasid Hastanesine ulaştırdık. Bu kampanyayı hastane maddi darboğazdan kurtulana dek devam ettirmeyi planlıyoruz." Mirasımız Derneği 14 yıldır bir yandan Osmanlı'nın Kudüs'teki tarihi mirasını ihya ederken, bir yandan da yıl boyunca Kudüslü Müslümanların hayata tutunmalarını sağlayacak insani yardım faaliyetlerini sürdürüyor. ■

Çizgi: Hamid Ghalijari - İran

VATAN SEVGİSİ İMANDANDIR

Abdullah Akçay

Büyüklerimiz “İstanbul Fatih Camisi’nin delisi de velisi de eksik olmaz.” derlerdi. Çok değil, daha 10 yıl öncesine kadar Fatih Camisi’nin bahçesinde yüksekliği yarım metreye civarında, etrafı taş duvarla örülü, tarihe şahitlik eden koca çınarlar vardı. Bir gün namaz çıkışında, meczup kılıklı yaşlı bir adam -aslında insanları Allah’a çağıran gizlenmiş bir Allah dostu- o ağaçların yanındaki duvara çıkıp bağırmaya başlamıştı. “Ölmemeye

ye çare var, ölmemeye çare var!” Bunu duyan cemaat acaba başka ne diyecek diye etrafında toplanmaya başladı. Yaşlı adam “Ölmemeye çare doğmamaktır. Mademki doğduk o halde öleceğiz.” diyerek kısa ve öz nasihatler yapmaya başlamıştı. Ben de birkaç kez bu olaya şahit olmuştum.

Kuşkusuz; dünya hayatı biz Müslümanlar için oyun, eğlence veya mal-mülk biriktirme yeri değil esas gideceğimiz ahiret yurdunda-

ki yerimizi kendi amellerimizle hazırlayabileceğimiz imtihan yeridir. Ana rahmine tek bir nutfe olarak tutunmaya başlayan ve aynı nutfeden oluşmasına rağmen farklı özelliklere sahip olan hücreler, Allah’ın tekin (yaratma) sıfatıyla ete kemiğe bürünür ve bu beden ilk oluşumuna 4 ay ruh üflenmesi ile bir insan canlanır. Ana rahmi kendisine bir beslenme, büyüme mekânı ve ilk vatanı kılınan çocuk, ana karnından çıkmak istemez. Fakat ona takdir edilen hayatı yaşaması için

Cenâb-ı Hak onun dünyaya gelmesini sağlar. Eğer çocuk dünyaya ağılayarak gelirse bu onun sağlıklı olduğuna işarettir. Etrafındaki herkes çocuk sağlıklı diye sevinir. Eğer çocuk ağlamaz ise çocukta bir sorun var demektir. Ağlamadığı zaman, poposuna birkaç kez vurularak ağlaması sağlanır; çocuğun ağlama sesi duyulunca da derin bir oh çekilerek **“Elhamdülillah evladımız sağlıklı”** diye şükür edilir. Şair **“Sen ağlarken gülerdi herkes. Sen öyle yaşa ki sen gülerken ağlasın herkes.”** diyerek bu dünya yolculuğunun mânâ ve önemini ne kadar güzel açıklamış.

Hepimiz Elest Bezmi'nden sonraki ilk yurdu-muz olan anamızın karnından ağılayarak bu dünyaya merhaba deriz. Allah (cc) bizi dünyaya gönderdiğinde, uymamız gereken emir ve yasakların olduğu bir kitap olan Kuran-ı Kerim'i ve mübarek Kuran'daki emir ve yasakları uygulayarak bize gösteren, kendisini mutlak rehber edineceğimiz Peygamberimiz Hz. Muhammed'i (sav) bize göndermiştir. Bunlar vasıtası ile bizlere hidayet yollarını göstermiş, tâbir-i câizse elimize tertemiz bir kâğıt verip bunlar cennete giden yollar, bunlar ise cehenneme giden yollar diye uyarmıştır. **“Ey kulum! Sana apaçık yollarımı gösterdim ve iradeyi cüz'iyeni (yol seçme hakkını) de senin eline verdim. Al kendi kaderini kendin seç, kendi yolunu kendin tayin et.”** diye buyurmuştur.

Artık bizim için dünya, asıl vatan olan ahiret yurduna kadar her türlü mücadeleyi vereceğimiz bir imtihan yurdu-dur. Peygamber Efendimiz (sav): **“Dünya ile benim ne alâkam var. Ben, dünyada bir ağaç altında gölgelenip de bırakıp giden bir yolcu gibiyim.”** (Tirmizi, Zühd 44) buyurarak dünyanın Müslüman'ın yaşantısında nasıl olması gerektiğini vurgulamıştır. Yani bir Müslüman için dünya; bir yerden bir yere giderken altında gölgelenebilen bir ağaç, bir yerden bir yere geçmek için üstünden geçmek zorunda olduğu bir köprü veya bir devre mülk gibidir. Bilirsiniz devre mülkler haftalık, on beş günlük veya aylık gibi belirli zamanlar için insanlara satılır. Yılın o tarihi geldiğinde, devre mülkü alan kişi orayı kullanmaya hak kazanır. Bir sürü sahibi olmasına rağmen, elinde tapusu olan herkes **“Burası benim.”** der. Aslında gerçek sahibi başkası, kullananlar

farklı, çalıştıranlar da farklıdır. Ev ve tarla gibi gayrimenkuller de böyle değil midir? Herkes bu mala mülke **“benim”** der fakat satınca veya ölünce mirasçılara kalır. Hiç kimse ölürken malını yanında götüremez. Tapu dairelerinde sürekli tapu kayıtları değişir durur. İnsan bu dünyada; her ne kadar doğduğu, büyüdüğü yeri vatan diye kabul etmiş, oraya özlem duymuş, hatta hiç ölmeyecek gibi yatırım yapmış olsa da sonuçta yatırımları bu dünyada kalır. Müminler aslı vatan olan cennete gidecekler, kâfirler ise ebedi yurtları olan cehenneme sürüleceklerdir.

Hangi bölgede, hangi ırktan, hangi dilden, hangi renkten insanlar olursa olsun; Allah'ın hükümlerinin tatbik edildiği, İslam bayrağının dalgalandığı her yer, Müslüman için vatanıdır. İşte böyle bir vatani korumak için Müslüman imanının gereği olarak maliyla ve canıyla cihad etmek zorundadır. Âlimler arasında **“Hubbu'l vatan mine'l iman.” (Vatan sevgisi imandandır.)** sözünün zayıf veya mevzu hadis olduğunu söyleyenler bulunsa da manasının doğru olduğu ifade edilmiştir. ⁽¹⁾

Yaratılan her şeyde olduğu gibi muhafaza etmek uğruna nice kanlar dökülen ve vatan bilinen yerler de insana hizmet için yaratılmıştır. İnsan ise Yaradana tâzim ve yaratılana hakkıyla muamele için yaratılmıştır. Dolayısıyla vatani vatan yapan insan, insanı insan yapan da imandır.

Doğup büyüdüğümüz yerler, biriktirdiğimiz hatıralar bize yaşadığımız yeri sevdirebilir. Aştığımız mekânı sevmek ve oraya uyum sağlamak fıtratımızda vardır. Fakat Müslüman'ın vazifesi doğduğu büyüdüğü yer başta olmak üzere, yaşadığı yerde Müslümanca bir hayat sürebilmektir. Çünkü İslam anlayışına göre vatan, Müslümanların inandıkları gibi yaşama hürriyetlerinin olduğu yerdir.

Bizler, dünyadaki birçok insana göre nasip-li insanlar sayılırız. Müslüman bir ana baba-dan olmuşuz ve Müslümanların yoğun yaşadığı bir ülkede doğmuş, büyümüşüz. Ülkemizi vatan bilmiş, bu vatanın korunması için canla başla mücadele etmişiz. Bu aziz vatanda her cephe kahramanlık destanlarıyla dolu yüzlerce anımız var. Bunların en anlamlılarından biri de 250 binden fazla şe-

Dünya hayatının geçici olduğunu ve bir gün mutlaka asli vatani olan ahiret yurduna gideceğini bilen insan, Allah'ın(cc) emrettiği ve Peygamber Efendimizin (sav) yaşayarak bize örnek olduğu İslam yolunu seçmek ve bu imtihan dünyasında ona göre yaşamak zorundadır.

hit verdiğimiz, bir o kadar da gazimizin olduğu Çanakkale Cephesi'dir. **“Komutanım tüfeğim bozulmuş tetik basmıyor.”** diyen askerine, **“Tüfek sağlam oğlum senin parmağın kopmuş.”** diyen komutan ve askerinin artık vücudundaki acıyı hissedemeyecek kadar kendini mücadeleye adanmış olmasıdır vatan sevgisi...

Dünya hayatının geçici olduğunu ve bir gün mutlaka asli vatani olan ahiret yurduna gideceğini bilen insan, Allah'ın (cc) emrettiği ve Peygamber Efendimizin (sav) yaşayarak bize örnek olduğu İslam yolunu seçmek ve bu imtihan dünyasında ona göre yaşamak zorundadır. Çünkü İslam sadece tebliğ dini değil, esas olarak yaşamak ve yaşatılması için de bütün gücümüzle çalışmak zorunda olduğumuz bir dindir. Peygamber Efendimiz (sav): **“Nasıl yaşarsanız öyle ölürsünüz, nasıl ölürseniz öyle dirilirsiniz.”** buyurmuşlardır. İmanlı dirilmek imanlı ölmeye, imanlı ölmek de imanlı yaşamaya bağlıdır. Yani belselsiz hiçbir şey yoktur. Rabbimiz hepimize iman ile yaşamayı, iman ile ölmeyi ve iman ile dirilmeyi nasip etsin. O'na inanan tüm Müslümanları vatani asli olan cennetinde buluştursun. ■

(1) Acluni, Keşfu'l-Hafa, 1/345, no: 1102

KUR'AN-I KERİM'DE TOPRAK KAVRAMI

Ahmet Durmaz

Allah Teâlâ'nın varlığının başlangıcı ve sonu yoktur. Kur'an-ı Kerim bize bu kâinatın (âlemlerin) yaratılışının başlangıcından ve merhalelerinden bahseder. Kıyamet kopuncaya kadar geçerli olacak ve insanların bu vakte dek keşfedebileceği ilimlerle mücehhez biçimde insanoğluna gelen son mesajda, insanlığın ancak keşfetmeye başladığı ve sonunu göremedikleri feza âlemi ve canlılığın yaratılışı için bakın ne buyruluyor: *"İnkârcılar, gökler ve yer (bir madde halinde) birleşikken onları (büyük bir patlama ile) ayırdığımızı ve her canlıyı sudan yarat-*

tığımızı bilmediler mi? Onlar hala inanmazlar mı?"⁽¹⁾

Büyük Patlama:

Big Bang ile ancak modern ilim dünyasında yeni keşfedilip tüm fizik âlimlerinin kabul ettiği ayette geçen *'ratkan'* (bitişik iken) *'fefeteknahuma'* büyük patlama (ile ayırdık) manasını bize kâinatın sahibi mucize kitabı Kur'an-ı Kerim'de 15 asır önce haber veriyor. Büyük patlama ile oluşmaya başlayan uçsuz bucaksız kâinat, çeşitli merhalelerden (evrelerden) geçerek içinde bulunduğumuz dünya (yeryüzü), insanın yaşamasına uygun hale getiriliyor.⁽²⁾

Yeryüzü:

NASA'nın teleskopları iki trilyondan fazla galaksi (gök adası) görüntülüyor. Bunun ötesi bilinmiyor olsa da var olduğu biliniyor. Bu galaksilerden biri de yer küresinin içinde bulunduğu Samanyolu Galaksisi'dir. Bu galakside milyarlarca yıldızdan biri Samanyolu Galaksisi'ndeki Dünya, Güneş Sistemi içindeki dokuz gezegenden Güneşe yakınlıkta üçüncü gezegendir. Güneşle arasında 150 milyon km'ye yakın uzaklık var.

Sonu idrak edilemeyen bu evrende bir galaksiden diğerine ışıklarının ulaşması mil-

yarlarca yıl alıyor. Böyle sayıya gelmez, sonu bilinip görünmez evren, trilyonları aşan cisimleri ile Hz. Âdem'den kıyametin kopacağı zamana kadar tıkr tıkr işliyor. Bu muazzam sistemi ayakta tutan bir yaratıcısı var. O Allah (cc) bu sistem içinde en şerefli bir mahluk yaratmış ki o da insandır.

İnsanın Yaratılışı ve Kıymeti:

Sonsuz kudret ve ilim sahibi Allah (cc) dünyayı çeşitli merhalelerden geçirip yaşmaya uygun hale getirdikten sonra, insandan önce yarattığı meleklerle şöyle diyor: *"Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım..."*⁽³⁾ ve insanı yaratıyor. Melekler bu şerefte bir mahlukun yaratılmasından dolayı Allah'a secde ediyor, önünde eğiliyorlar. Burada melekler içinde cin taifesinden olan İblis kibirlenmiş ve inatçı nankörlerden olmuştu.

Allah (cc), Âdem (as) ve eşini cennete koymuş, *"İstediğinizi yiyin için, şu ağaca yaklaşmayın yoksa nefsinize zulmetmiş olursunuz"*⁽⁴⁾ buyurmuştu. Allah Teâlâ'nın şiddetle uymaktan sakındırdığı şeytan, Âdem (as) ve Havva'nın ayağını kaydırmış, o mutluluğun zirvesi cennetten çıkmalarna ve şu içinde yaşadığımız imtihan dünyasına gönderilmelerine sebep olmuştu. *"Şeytan oradan onların ayağını kaydırды da bulundukları yerden onları çıkardı. Biz de 'Birbirinize düşman olmak üzere inin! Bir zamana kadar sizin için orada yerleşecek bir yer ve ihtiyaç maddeleri vardır' dedik."*⁽⁵⁾

"Bunun üzerine Âdem rabbinden bazı kelimeler aldı (bunlarla tövbe etti); Rabbi de onun tövbesini kabul buyurdu. Şüphesiz O, tövbeleri kabul buyuran ve rahmeti sınırsız olanıdır."⁽⁶⁾

"Onlara şöyle dedik: 'Oradan hepiniz inin! Benden size muhakkak bir yol gösterici gelecektir.' Kim benim gönderdiğim rehberlere uyarsa artık onlara ne korku vardır ne de üzüleceklerdir. İnkâr eden ve ayetlerimizi yalanlayanlara gelince onlar cehennemliklerdir ve orada devamlı kalıcıdır."⁽⁷⁾

Toprak:

Allah (cc) halifesi olma şerefini verdiği ilk insanı topraktan yarattığını Kur'an-ı Ke-

Yolculuğumuzda her hareketimiz, her yaptığımız iş kaydediliyor. Hesaba göre ilk insanın yurdu olarak başı ve sonu olmayan o güzel günlere, cennete dönülecek yahut imtihanı inkâr bataklığına düşülerek kaybedip cehennem çukurlarına düşülecektir.

rim'de çeşitli ayetlerde bildiriyor. *"Yemin olsun ki biz insanı süzme çamurdan yarattık. Sonra onun bir nutfe (sperm) olarak sağlam bir yere (ana rahmine) yerleştirdik."*⁽⁸⁾

Yolculuk:

Şeytanın kandırması ile cennetten çıkan insan Allah'a tövbe ederek yine bu dünya toprağından cennet bağlarına ancak tövbe-pişmanlıkla dönecektir. Âdem (as) ilk peygamber olarak ve bizi cennete götürececek yolda ilk örnektir. Dünya'ya geldikten sonra akıl baliğ olan her insan zaman tünelinden, bu dünya toprağından elbet bir gün çıkacaktır. Bu zaman içinde Âdem (as)'dan Rasullullah Efendimiz'e (sav) kadar bizi yalnız bırakmayıp peygamberleri ile doğru yolu gösteren Allah, bizim cennete gitmemizi istemektedir.

Yolculuğumuzda her hareketimiz, her yaptığımız iş kaydediliyor. Hesaba çekileceğiz. O hesaba göre ilk insanın yurdu olarak başı ve sonu olmayan o güzel günlere, cennete dönülecek yahut imtihanı inkâr bataklığına düşülerek kaybedip cehennem çukurlarına düşülecektir.

Bu topraklarda uykumuzla ölümü uyanmamızla dirilişi yine baharlarla tekrar dirilişi, sonbaharlarla ölümü gördükten sonra uçsuz bucaksız kâinat ile Allah Teâlâ'nın kudretine şahit olunduktan sonra yeniden diriliş nasıl inkâr edilir? Kur'an-ı Kerimde defalarca ana konu diriliş bizim anlayacağımız şekliyle sayısız delillerle bize haber verildikten sonra nasıl inkâr edilir? Çünkü bu haber mucize kitap, kimsenin bir benzerini getiremeyeceği Allah'ın kitabıdır.

"Orada (dünyada) yaşayacak, orada ölecek, orada (dirilip mahşere) çıkarılacaksınız."⁽⁹⁾

Ahirette kendi hayat kitabımız, bugünkü kamera kayıtlarından daha net bize gösterilecek. Gözümüz, elimiz, ayağımız, dilimiz, her ne yapmış isek konuşup anlayacaklar. Allah'ın melekleri her saniyemi zi kaydediyor.

"Oku kitabını, bugün muhasebeci olarak ve sorgu hâkimi olarak nefsin sana yeter."⁽¹⁰⁾

Dipnotlar:

(1) Enbiya Suresi, 30. ayet

(2) Kamus el-Kur'an el-Kerim, "El-Medhal", 1. Basıkı, Müessesetü'l Kuveyt lil Tekaddümü'l İlmi, 1992 Kuveyt, s. 105

(3) Bakara Suresi, 30. ayet

(4) Bakara Suresi, 35. ayet

(5) Bakara Suresi, 36. ayet

(6) Bakara Suresi, 37. ayet

(7) Bakara Suresi, 38., 39. ayetler

(8) Mü'minün Suresi, 12., 13. ayetler

(9) Araf Suresi, 25. Ayet

(10) İsrâ Suresi, 14. ayet

Hicret ve Mültecilik

Ayşe Dilara Koçyiğit

Hicret ve mültecilik kelimeler deryasında birbiriyle ilintili olsalar da yaşadığı çağa, toplumların edindiği tecrübelerle göre şekillenen yani girdiği kaba göre hüviyet kazanan kavramlardır. Öyle ki zaman çarkı, dişlerinden geçirdiği hangi şeyi öğütmemiş ki kavramlar da çağının gerisinde kalsın. Zaten hicretin kendisi de bir dönüşümü, yenilenmeyi barındırmaz mı içinde?

Mülteci kelimesi “*iltica*” kökünden gelmekte; vatanını terk edip başka bir ülkeye sığınan kimse, sığınmacı anlamına gelmektedir. Kelime anlamını değil de asıl kastedileni düşündüğümüzde mülteci; iltica eden bir kimseyi, yani özneyi de-

ğil, mecburi göç sonucu yerleşilen yeni yerleşim yerindeki toplumun gözündeki durumunu ifade ederek nesneleşir. Demek oluyor ki mülteci konumuna düşen bireyin değeri, yerleştiği topraklarda ki insanların inisiyatifine kalmıştır. Bu yüzden mülteci deyince aciz bırakılmış, ikinci sınıfa düşürülmüş bir insan tablosu zihinlerde canlanıyor. Bu algının oluşturulmak istenmesindeki kasıt pek iyi niyetli sayılmaz. Giderek daha bencil, empatiden yoksun, birbiri için kederlenmeyen, mazlumu, yardıma muhtaçları kambur olarak gören bireylerin bir toplumda sayıca artması demek; algıların kolayca yönlendirilmesi ve güce itaate müsait toplulukların meydana gelmesi demektir. Özellikle bu

noktada İslam’ın ümmet anlayışı önlerine bir set gibi çıkmış, bu bilincin yok edilmesi amaçlanmıştır. Bu durum Müslüman mültecilerini daha çaresiz ve yalnız bir hale getirmiştir. Bugün gözler önüne serilen tablo pek de iç açıcı değildir. Bir tarafta akrebin zehrini zerk etmesiyle hissizleşen ve vehim hadiselerle şahit olup izlediği halde aktifliğini kaybeden bir vaziyette karşımızda duran insanlık; bir diğer tarafta ise yardım eli bekleyen, saplandığı bataktan kurtarılmayı isteyen mülteciler... Pek tabii hayatta kalma içgüdüsüyle yapılmış zorlu bir göç serüveninden geçmiş kişilerin yaşadıkları akıllarımıza kazınıyor ve vicdanlarımızda kapanmayacak yaralar açmaya devam ediyor.

“

Mülteci kelimesi “iltica” kökünden gelmekte; vatanını terk edip başka bir ülkeye sığınan kimse, sığınmacı anlamına gelmektedir.

”

Hicret kelimesine gelecek olursak bu kavramda göç eden anlamına gelen özne, “muhacir”dir. Hicret Arapçadan dilimize geçmiş bir kelime olmakla beraber sözlükte; “terk etmek, ayrılmak, ilgisini kesmek” anlamına gelen hecr (hicran) mastarından isim olan hicret “kişinin herhangi bir şeyden bedenen, lisanen veya kalben ayrılıp uzaklaşması” demektir. Ancak daha çok “bir yerin terk edilerek başka bir yere göç edilmesi” anlamında kullanılır. Bu kelime bazı hadis şeriflerde Mekke’den Medine’ye göç olayına işaret etmekte, ancak farklı anlamlarda kullanıldığı da görülmektedir. Mesela bir hadiste, “*Muhacir Allah’ın yasakladığı kötülük ve günahları terk eden kimsedir.*”⁽¹⁾ denilmekte başka bir hadiste de hicretin “*kötü şeyleri terk etmek*” anlamına geldiği belirtilmektedir.⁽²⁾

Hicretin ahlak ve zühd ile ilgisine işaret eden ayet ve hadisleri dikkate alan mutasavvıflar bu kavramı hem “haramları terk edip kötülüklerden uzaklaşmak” hem de “nefsi terbiye etmek maksadıyla yolculuğa çıkmak” veya “kalben ve zihnen halkı terk etmek” anlamında kullanmış, seyr-ü sülûk denilen manevi yolculuğu da bir çeşit hicret saymışlardır.⁽³⁾ İslam’ın ilk dönemlerinde yaşanan hicretler; Müslüman beldelerden yine Müslüman ülkelere değil, gayri-Müslim bir toplumdan veya diyardan göçme ve genellikle geri dönüşü olmayan terk-i diyarlar idi.

Hicret oldukça meşakkatli bir serüvendir. Her şeyi öncesinde ölçüp tartmak gere-

kir. Yeteri kadar sabretmeyip acele eden hicret hüsrarla da sonuçlanabilir. “*Erişir menzil-i maksûde âheste giden tizrifât olanın pâyine damen dolaşır.*” Ağırdan yol alan erişeceği menziline ulaşır ama acele edenin eli ayağına dolaşır, tökezler ve bu nedenle menziline(hedefine) daha geç ulaşır. Nasıl ki Hz. Yunus kavminin iman etmemesi yüzünden duyduğu üzüntü ve kızgınlık sebebiyle Allah tarafından henüz hicrete izin verilmemiş olduğu halde yurdundan ayrılmış ve sabretmesi gereken süreyi balığın karnında kalarak geçirmiştir, işte ancak bu vakitten sonra hicretine müsaade edilmiştir.

Kur’an-ı Kerim, Resul-u Ekrem’den (sav) önce peygamberlerin ve iman edenlerin hicret etmelerine mecbur bırakıldıklarından da söz eder. Hz. İbrâhim (as), Nemrut’un kendisini ateşe atmak istemesinden sonra, “*Doğrusu ben Rabbimin emrettiği yere hicret ediyorum.*”⁽⁴⁾ demiş ve önce Filistin’e, ardından Mısır’a göç edip daha sonra da Kenan diyarına yerleşmiştir. Hz. İbrahim’le beraber Filistin’e kadar bu hicrete katılan Hz. Lût, peygamberlik görevini yaparken kafirlerin ahlaksızlıkları karşısında Allah’tan gelen emirle bir gece vakti inananlarla birlikte yurdundan çıkmış, arkasına dönüp bakmadan gitmesi emredilen yere gitmiştir.⁽⁵⁾ Ayetlere baktığımızda tüm peygamberlerin Allah’ın izni ile hicret ettikleri söylenebilir. İnanmayanların zulmü, dini yaşamaya ve tebliğe en-

gel olduğu için onları göç etmek zorunda bırakmıştır. Ayrıca İslam’ı yaymak için de birçok sahabe yurtlarından çıkıp çeşitli beldelere hicret etmişler ve tüm hayatları boyunca tebliğ için bir daha yurtlarını dönmemişlerdir.

Günümüze bakarsak hicret/göç durumları gayri Müslim ülkelerin zulmünden kaçıp kurtulma isteği olduğu gibi yine Müslüman bir toplumdan savaş, fakirlik, geçim zorluğu, dinini yaşayamama gibi nedenlerden Müslüman veya gayri-Müslim ülkelere doğru da olabilmektedir. Hicret eden muhacirlerin asıl niyetleri; yüce bir dava için sebat etmek, nefsini ikinci planda görüp Rızayı İlahi’ye ulaşmak olduğunu görebiliriz. Nitekim eğer niyet bu ise kişi o niyetine göre ecrini alır. Fakat niyet eğer hicret ederken başka bir dünyalık şeye ulaşmak ise o zaman hicretin karşılığı sadece o meyledilen dünyalıktan ibaret kalır.⁽⁶⁾ Muhacir kendi öz vatanlarında müşriklerin yaşattıkları dini, ekonomik, siyasi ve psikolojik baskılarından kurtulmak; dinini özgürce yaşayabilme gayesiyle, hicret ettiği yerde öz vatanında yarım bıraktığı tekâmülü devam ettirmeye çalışındır.

Ayrıca hicrette, yurtlarından ayrılmak zorunda kalan insanlar aidiyet mefhumunu kaybetmemektedir. Çünkü muhacirlerin doğdukları yerlerden ayrılma kararları aslında yine özerlerini kaybetmemek ve yurtlarını tekrar kazanmak içindir. Bu sebeple

“

Hicret oldukça meşakkatli bir serüvendir. Her şeyi öncesinde ölçüp tartmak gerekir. Yeteri kadar sabretmeyip aceledersen hicret hüsrarla da sonuçlanabilir.

”

hicret hadisesi cebri bir dayatmanın değil, iradi bir tercihin sonucudur. Bu bakış açısıyla değerlendirdiğimizde hicret edenin mülteciden ziyade muhacir olarak görülmesi, tanımlanması daha manidar olacaktır. Hicret veya zarureten mültecilik, her ne kadar yüksek bir gayeye binaen bile olsa, derinde bir hüznü barındırır.

Yahya Kemal'in şu beyitlerini belki bu minvalde anabiliriz:

*Hicretlerin bakıyyesi hicranlı duygular...
Mahzun hudutların ötesinden akan sular,
Gönlümde hep o zanla beraber çağıldadı,
Bildim nedir ufuktaki sonsuzluğun tadı!
Bir gün dedim ki "istemem artık ne yer ne yâr!"*

*Çıktım sürekli gurbete, gezdim diyar diyar;
Gittim son diyara ki serhaddidir yerin,
Hâlâ dilimdedir tuzu engin denizlerin!*

İşte muhacir vatanından ayrılırken adeta toprağından koparılan bir çiçeğin kalan kökleri gibi gönlünü, ruhunu arkada bırakır ve hep bir tarafı yurdunda kalır. Öyle ki hicret denilince akıllara ilk gelen Efendimiz (sav) ve yanındaki sahabelerin Mekke'den Medine'ye göçü sırasında Allah'ın elçisi Mekke'den ayrılırken doğup büyüdüğü yer olan, çok sevdiği eşi Hz. Hatice ile hatıratlarının bulunduğu, Beytullah'a ev sahipliği yapan Mekke'ye dönmüş ve **"Mekke seni seviyorum. Vallahi beni buradan zorla çıkarmasalar da ben buradan çıkmayacaktım."** diyerek Mekke'sine veda etmiştir. Yüreğini sızlatan bu veda ilerde vefaya dönüşecek, Efendimiz (sav), Mekke'nin fethinden sonra Medine'ye geri dönecek, vefatından sonra yine Medine'de defnedilecektir. Bu durum O'nun Medine'ye/Medinelilere olan sevgisini, vefasını ortaya koymaktadır. Bunun sebebi: Medinelilerin de muhacirlere ve Peygamberlerine olan sevgi ve merhamete dayanan bağlılıkları idi. Allah ve Resulü için vatanlarını terk etmeleri, ensarın gözündeki Mekke'li Müslümanları saygıdeğer kılmıştı. Ayrıca hicretten sonra Medine ismi ile anılmaya başlanan Yesrib'e sulh hâkim olmuş, birçok konuda adeta büyük bir toplumsal

dönüşüm yaşanmıştır. Rasul-ü Ekrem'in ve ashabın Allah'ın izni ile hicret etmeleri Medine'ye medeniyet getirmiş, yeni bir ruh kazandırmıştır. Tebdil-i mekan ferahlık getirmiş, İslam geleneğinin temelleri hicret sayesinde sağlam bir şekilde atılmıştır.

Bu temelin sağlam atılmasındaki en büyük rol şüphesiz; Peygamber Efendimiz'in Medine'ye gelir gelmez, vakit kaybetmeden, Mekke'li Müslümanlarla Medine'li Müslümanları kardeş ilan etmesi olmuştur. Bu uygulamaya **"Muahat"** (ahitleşme) denilmektedir. Ensar-muhacir kardeşliğinin hedefi: Mekke'den göç eden Müslümanların kendilerini yalnız hissetmemeleri, Medineliler ile kaynaşmaları, yeni yurtlarına uyum sağlamaları, gelecek kaygısı taşımadan yeni bir düzen kurmaları ve mallarının tümünü Mekke'de bıraktıklarından dolayı geçimde zorlanmamalarıdır. Buradaki kardeşlik, ümmet bilincine dayanmış Müslümanlar arasında kenetlenmeyi sağlamıştır. Etkileri günümüze kadar gelen bu mübarek hicret, dünyada bir ilki gerçekleştirmiş ve topyekûn bir dayanışmanın en güzel örneği olmuştur.

Hiz. Peygamber hicret ve iltica durumunda olması gereken kardeşliği bizzat göstererek gerçekleştirmiştir. Hiz. Ali'yi, Allah için kendine kardeş ilan ettiğini belirtmiş ve ardından Mekkelilere kol kanat geren ensar ile muhacirler arasında kimin kimle kardeş olacağını da kendisi belirlemiştir. Ensar yardımlaşmayı, sadece malının fazla olan kısmını bağışlamak olarak görmemiş kendi nefislerine karşı muhacirleri tercih etmişler; evlerini muhacirlere vermek istemişlerdir. Bir keresinde muhacirlerden biri Hiz. Peygamber'in huzuruna gelmiş ve **"Çok açım, bana yiyecek bir şeyler ver."** demiştir. Resulü Ekrem evine haber göndererek yiyecek bir şeyler varsa gönderilmesini istediğinde sudan başka bir şey olmadığı cevabı gelince bunun üzerine Hiz. Peygamber yanındakilere hitaben: **"Bu adamı evinde misafir edecek var mı?"** buyurmuştur. Ebu Talha (ra): **"Ben varım"** demiş ve onu alıp evine götürmüştür. Hanımı sadece çocuklara yetecek kadar yiyeceğin olduğunu söylemiş, Ebu Talha da hanımına lambayı söndürmesini ve o yiyeceği getirip misafirin önüne koymasını

istemıştır. Üçü birlikte sofraya oturup, karı koca aç durarak ve sanki yiyormuş gibi ellerini getirip götürerek hareket ettirmişler, yemeği o aç misafirin yemesine fırsat vermişlerdir. Bu olay üzerine şu ayet nazil olmuştur: *“Onlardan (muhacirlerden) önce o yurda (Medine’ye) yerleşmiş ve imanı da gönüllerine yerleştirmiş olanlar, hicret edenleri severler. Onlara verilenlerden dolayı içlerinde bir rahatsızlık duymazlar. Kendileri son derece ihtiyaç içinde bulunsalar bile onları kendilerine tercih ederler. Kim nefsinin cimriliğinden, hırsından korunursa, işte onlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir.”*⁽⁷⁾ Vahyin muhatabı şüphesiz sadece sahabeler değildir. Vahiy hala bizlere hitap etmektedir. Elbette bu mübarek kelamı üstüne alınanlar ve bunu dert edinenler kazanacaktır.

Hepimiz Hz. Adem’in çocuklarıyız, hilkatte kardeşiz. Zamanla bu kardeşlik anlayışı dünyevi arzu ve hırsların kurbanı oldukça unutulabiliyor. İşte bu anlamda Ensar-muhacir ilişkisi günümüzde doğru bir şekilde tefekkür edilmeli ve fiili olarak uygulanarak, ümmetin iliklerine işlenmesi sağlanmalıdır. Zira en çok böyle bir zamanda bu kardeşliğe muhtacdır.

Günümüzde insan hakları savunucusu maskesini takan “sözde modern” medeniyetin merkezi Avrupa; çocuk, yaşlı, has-

“

Günümüzde insan hakları savunucusu maskesini takan “sözde modern” medeniyetin merkezi Avrupa; çocuk, yaşlı, hasta demeden tüm mültecilere insaniyetten uzak politikalar yürütmektedir.

”

ta demeden tüm mültecilere insaniyetten uzak politikalar yürütmektedir. İslam aleminde yaşanan kargaşa ve huzursuzluk ortamında vatanlarından mecburen ayrılan mazlumlara kucak açan, onlara ensar kardeşliğini hissettiren örnek ülke şüphesiz Türkiye’dir. Afrikalı yetimlere, Suriyeli sığınmacılara, yıllardır sistematik zulme maruz kalan Arakanlı Müslümanlara ve benzeri tüm mazlum coğrafyalardaki mültecilerin yardım çağrılarına ülkemiz elinden geleni yapmaktadır. Ancak şunu da bilmekteyiz ki bu dava sadece bizimle halledilecek bir mesele değildir. Bugünkü zenginliğine ve konforuna güvenen İslam ül-

keleri elini taşın altına koymalıdır. Sükût ikardandır, bizler sessizliğimizi devam ettirdiğimiz sürece zulmedenler seslerini yükseltmeye devam edeceklerdir. İsrail’in işgalci politikası nedeniyle Filistinli kardeşlerimiz, Üstat Necip Fazıl’ın “Öz yurdunda garipsin öz vatanında parya” dizesinde ifade ettiği gibi kendi öz vatanlarında sığınmacı konumuna düşürülmüşlerdir. Aslında muhacir ve mülteci; Müslümanın dünyadaki geçici yolculuğunu ve garipliğini özetleyen, ayrıca Medine’de olduğu gibi bir mücadele ve azmi bize ilham eden iki önemli kavramdır. ■

Kaynaklar:

- (1) Buhârî, “İmân”, 4; Ebû Dâvûd, “Cihâd”, 4, “Vitr”, 11
- (2) Müsned, IV, 114
- (3) Reşîdüddîn-i Meybûdî, I, 58
- (4) Ankebût Suresi, 26. ayet
- (5) Hûd Suresi 80-81. ayetler; el-Hicr Suresi 65. ayet
- (6) “Ameller (başka değil) ancak niyetlere göredir; herkesin niyeti ne ise eline geçecek odur. Kimin hicreti, Allah ve Resûlü (rızası ve hoşnutlukları) için ise, onun hicreti Allah ve Resûlü’ne müteveccih sayılır. Kim de nâil olacağı bir dünya veya nikahlanacağı bir kadından ötürü hicret etmişse, onun hicreti de he-deflediği şeye göredir.” (Buhârî, Bedü’l-Vahy, 1; Müslim, İmare, 155; Ebu Davud, Talak, 11)
- (7) Haşr Suresi, 9. ayet
- (8) “Muhâcîrün-Ensâr Kardeşliğinin Serüveni”, Mehmet Akbaş, İstem / 15 (Aralık 2010): 61-77
- (9) “Tebdîl-i Mekânda Ferahlık Var mıdır veya Eyne’l-Mefer?”, Kadir Albayrak, Mîl Ve Nihal, İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi cilt 5 sayı 3 Eylül – Aralık 2008

ÜMMETİN FAKİHİ: ŞEDDAD BİN EVS

Şenay Şeker

Şeddad bin Evs (ra), şair Hassan bin Sabit'in (ra) kardeşi Evs bin Sabit'in oğludur. Hz. Evs, Akabe Biatı'nda bulunmuş ve Hz. Osman Efendimiz ile ensar-muhacir kardeşliği yapmıştır. Evs bin Sabit, Bedir'de peygamber müjdesine nail olmuş, Uhud harbinde ise şehitlik mertebesine ulaşmıştır.

İslam dini cihad dinidir. Cihad; günümüzde gerçek manasından oldukça farklı bir şekilde ele alınsa da hem nefislerimizde hem de yeryüzünde Hakk'ın hâkim olması ve tüm insanlığın saadeti için bütün gücümüzle Allah rızası için çalışmak demektir. İslam'ın vazettiği tüm kaideler

gibi cihad ibadetinin de fikhî bir boyutu vardır ve bizler hizmet ederken Rasulullah (sav) ve ashabını örnek alarak hareket edersek ancak davamızda muvaffak olabiliriz.

Allah Rasulü (sav), Beytül Makdis'in fethi için önce ilmi hazırlık başlatmış, daha sonra Bizans Kralı Heraklius, Fars İmparatoru Kis-

ra Perviz, Mısır Hükümdarı Mukavkis, Habeş Hükümdarı Necâşi gibi birçok devlet büyüğüne mektuplarla tebliğ ve davet yaparak siyasi hazırlığa başlamıştır. Tüm bu çalışmalar Beytül Makdis'in fethinin gerçekleşmesi ve kutsal beldelerde Hakk'ı hâkim kılmak için nebevî yöntemlerdir.

**Hız. Ömer zamanında
Humus valiliği, Muaviye bin
Ebu Sufyan döneminde ise
Dımaşk(şam Beldesi) kadılığı
yapan şeddad bin Evs (ra)
gibi, onun neslinden gelenler
de Beytü'l Makdis'e maddi
ve manevi hizmet ederek
Peygamberimiz 'in müjdesine
nail olmuşlardır.**

Bilindiđi gibi Medine dönemi, Müslümanlar için askerî cihadın başlangıcı olmuştur. İslam Devleti'nin kurulmasıyla birlikte ilk önce Mescid-i Nebevi'yi inşa eden Allah Rasulü (sav), akabinde muhacirlerin yeni yurtlarına daha çabuk uyum sağlaması ve birbirlerine kenetlenip düşmana karşı sağlam bir kale gibi durmaları için ensar-muhacir kardeşliğini ilan etmiştir. Üçüncü ve en önemlisi ise Medine Vesikası'nı, yani İslam tarihinin ilk yazılı anayasasını hazırlamıştır. Bu anayasa ile sayıları bin beş yüz olan Müslümanlar, on bin nüfuslu şehirde söz sahibi olmuş; putperestler, Yahudiler ve diğer milletler kontrol altında tutularak dışarıdan gelebilecek saldırılara karşı önlem alınmıştır. Allah Rasulü'nün bu üç stratejik uygulaması İslam Devleti'nin sağlam temeller üzerine oturtulması ve sınırlarının fetihler yoluyla genişleyerek İslam'ın yeryüzüne hakim olması cihetinden büyük bir başarıdır.

Medine döneminde altıncı aydan itibaren seriyyeler başlamıştı. Allah Rasulü'nün (sav) vefatına kadar yirmi sekiz gazve, elli beş seriyye gerçekleşmişti. Ashabı Kiram Efendilerimiz (ra), Rasullullah'tan (sav) 23 yıl boyunca aldıkları derslerle kıyamete kadar devam edecek bir şanın sahipleri olmuş ve Kuran'ı kendilerine rehber edinip kendilerinden sonra gelen Müslümanlara kul olma, ümmet olma noktasında gökteki yıldızlar misali ışık tutmuşlardır. Her bir sahabe efendimiz tes-

limiyetiyle, sadakatiyle, ilmiyle, ahlakıyla rıza makamına kavuşmuşlardır.

Ashabı Kiram dediğimizde ilk akla gelenler; iman, ibadet aşkı, güzel ahlak ve şehadet arzusudur. Zaten ömürleri hem küçük hem büyük cihad ile geçmiş bu müstesna insanlar "En hayırlı nesil" olma vasfını kazanmışlardır.

İslam dininin cihad dini olduğunu dünyanın dört bir tarafında bulunan sahabe kabirlerinden de anlayabiliriz. Bize, nerede ölmek istersiniz? diye sorsalar Mekke'de Medine'de Rasullullah'a yakın yerde ölmek isteriz, deriz. Pek sahabe efendilerimizi yüzlerce, binlerce kilometre uzak diyarlara götüren güç neydi? Allah Rasulü'ne olan muhabbetleri, bizzat kendisinden aldıkları talim ve terbiye, cihad ve şehadet sevdası onlara kıtalar aştırmıştı.

İşte bu sahabe efendilerimizden birisi de Medine'de Müslüman bir ailede yetişen şeddad bin Evs (ra) idi. O da Ebu Ubeyde bin Cerah(ra) , Muaz bin Cebel (ra) ve taundan şehit olan 25 bin sahabe efendimiz gibi Filistin topraklarına cihad için gelmişti. Kudüs'e gidenler muhakkak ziyaret etmişlerdir; Kudüs'ün ilk valisi Ubade bin Samit (ra) ve şeddad bin Evs (ra) Mescid-i Aksa'nın surlarının hemen dibinde bulunan Müslümanlara ait Babu'r Rahme mezarlığında medfundur.

şeddad bin Evs (ra), şair Hassan bin Sabit'in

(ra) kardeşi Evs bin Sabit'in oğludur. Hız. Evs, Akabe Biati'nda bulunmuş ve Hız. Osman Efendimiz ile ensar-muhacir kardeşliği yapmıştır. Evs bin Sabit, Bedir'de peygamber müjdesine nail olmuş, Uhud harbinde ise şehitlik mertebesine ulaşmıştır.

şeddad'ın (ra) annesi Sureyme ise Resullullah'a (sav) soy bağı bulunan Neccaroğulları'ndan bir hanımdı. "Ebu Yala" künyesiyle de meşhur olan Hız. şeddad son derece züht ve takva ehli bir zattı. Yumuşak huylu, güzel söz-lü ve nüktedandı. Hayatı boyunca ağızından boş ve faydasız söz sarf etmemeyi bir hayat düsturu yapmıştı.

Yaşının küçük olması sebebiyle Bedir Gazvesi'ne katılamayan sahabe efendimizin, Uhud ve Hendek harplerine katıldığı bilinmektedir. şeddad bin Evs, Allah Rasulü'nün (sav) ilim meclislerinden hiç ayrılmamış, hadis ve fıkıh sahasında pek çok talebe yetiştirmiştir. Müslümanların kendisine ilmi konularda müracaat ettiği Hız. şeddad'ın Rasullullah'tan (sav) rivayet ettiği elli hadis bulunmaktadır. Beytü'l Makdis'e hizmet etmekle nasiplenen bu müstesna şahsiyet hakkında Dımaşk Kadısı Ebu'd- Derda: "Her ümmetin bir fakihı vardır. Bu ümmetin fakihı ise Hız. şeddad bin Evs'tir." diye buyurmuştur. Zahiri ve batini ilimlerdeki üstün derecesinden dolayı Ubade bin Samit (ra) de onun vasfını "Mecmeu'l- Bahreyn" diye nitelemiştir.

“

Şeddad bin Evs'de (ra) geceleri Rabbi'ne hesap vereceği vakti düşünerek Allah korkusundan gözyaşı döker ve Rabbi'nden af dilerdi. Talebesi Esed bin Veda'nın (ra) anlattığına göre, Hz. Şeddad uyumak için yatağa girdiği zaman ayaklarını uzatıp uyumaktan haya eder ve "Allah'ım, cehennem ateşi benimle uykum arasına girdi." der, kalkar, ibadete başlar, çoğu kere sabaha kadar namaz kılardı.

”

Hiz. Ömer zamanında Humus valiliği, Muaviye bin Ebu Sufyan döneminde ise Dimaşk (Şam Beldesi) kadılığı yapan Şeddad bin Evs (ra) gibi, onun neslinden gelenler de Beytü'l Makdis'e maddi ve manevi hizmet ederek Peygamberimiz'in müjdesine nail olmuşlardır.

Fethi ve Hizmet Müjdesi

Bir gün Şeddad b. Evs (ra) sıkıntılı bir halde Rasulullah'nın (sav) huzuruna gelerek: "Yeryüzü bana dar gelmeye başladı Ey Allah'ın Rasulü!" deyip üzüntüsünü dile getirdiğinde, Peygamber Efendimiz (sav): "Haberin olsun, Şam ve Beytü'l Makdis fethedilecek, inşallah sen ve senden gelenler oraların idarecileri olursunuz."⁽¹⁾ buyurmuştu.

Bu güzel müjdeyi duyan Şeddad (ra) rahatlamıştı. Çünkü Beytü'l Makdis Müslümanlar için büyük önem arz ediyordu. Allah Rasulü (sav) her fırsatta mukaddes toprakların fethinin önemini ashabına anlatıyor ve seferlerini Beytü'l Makdis'in fethine hazırlık yönünde ilerletiyordu. Nureddin Zengi de 25 yıl boyunca Kudüs'ün fethine hazırlık yapmış ve nebevi usul ile önce fethin önündeki engelleri kaldırmıştır.

"Bir gün Rasulallah (sav) bana, "Ya Şeddad, insanların altın ve gümüş biriktirdiğini gö-

rürsen sen de şu kelimeleri biriktir: Allah'ım, senden, işlerimde sebat ve sabır ihsan etmeni dilerim. Verdiğin nimetlere şükretmemi ve sana güzel ibadet etmeyi isterim. Allah'ım, bana selim bir kalp, doğru bir dil ihsan et.' buyurdu."⁽²⁾

İşte bu dua tam da cihad ehlinin vasıflarını tanımlayan bir duaydı. Selim bir kalp, nefsi-ne galip gelmiş ve Hakk'a tam teslim olmuş bir kalptir. Selim bir niyetle cihad ibadetinin temelini oluşturur. Müslümanın sadece ve sadece Allah rızası için seferde olması gerekir. Yoksa kişiyi hüsrana uğratıp ahirette elini boşa bırakacak riya olur ki bu da gizli şirkdir.

İşte bu, bize büyük cihadın önemini de göstermektedir ki bir gün Hz. Şeddad ağlarken görüldüğünde kendisine, "Niçin ağlıyorsunuz?" diye sorulduğunda: "Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in bir hadisini hatırladım da onun için ağlıyorum." dedi. Rasûlullah (sav) bu hadisinde: "Ümmetim için şirk ve gizli şehvetten korkuyorum." buyurdu. O zaman ben: "Ya Rasûlallah! Ümmetin senden sonra şirke düşecek mi?" diye sordum. Rasûl-i Ekrem (sav): "Evet, gerçi onlar güneşe, aya ve puta tapmayacaklar, fakat işlerinde riyakârlık yapacaklar. (Allah için değil de ondan başkalarının rızası için hareket edecekler.) Gizli şehvet ise şudur: Onlardan biri oruç tutar, oruçlu olur. Sonra şehvete sebep bir şeyi görür ve orucunu bozar."⁽³⁾ buyurdu.

Gün geçtikçe daha da sekülerleşen bir dünyada yaşıyoruz ve tüm İslam ümmeti olarak cihad ibadetinden uzaklaşmanın bedelini çok ağır bir şekilde ödüyoruz. Hadis-i şerifte Allah Rasulü'nün (sav) bildirdiği gibi altın ve gümüşün, malın ve mülkün, makam ve mevkinin dinimizle aramıza girdiği bir zamandayız. Fakat kaideye göre Müslüman cihadi terk ederse zelim olur. Allahu Teâlâ'nın mukaddes kıldığı beldemiz Kudüs ve Mescid-i Aksa düşman işgalindeyken, Peygamber Efendimiz'e (sav) ağıza alınmayacak hakaretler edilirken, Müslümanlara her türlü zulümler reva görülürken, Müslüman(!) dediğimiz liderler kafirlerle normalleşme imzaları atarken sessiz kalmak bizi zelim kılmaz mı?

Kıbrıs'ın fethinden sonra Müslümanlar sevinirken Ebu'd-Derda bir köşede ağlıyordu. Sebebini sorduklarında, "Bugün Allah (cc) bi-

İslam davasına hizmet eden kişi, bu örnekte olduğu gibi kendi iç mücadelesini kazanarak ibadetten zevk alır hale gelmekle, sabır ve namazla, duayla, inançla yola devam etmekle Allah yolunda muvaffakiyeti gerçek manada temenni ediyor demektir.

zi izzetli, düşmanı zelil kıldı. Ya birgün Müslümanlar cihadı terkeder de zelil olurlarsa diye ağlıyorum.” dedi.

İşte Şeddad bin Evs'de (ra) geceleri Rabbi'ne hesap vereceği vakti düşünerek Allah korkusundan gözyaşı döker ve Rabbi'nden af dilerdi. Talebesi Esed bin Veda'nın (ra) anlattığına göre, Hz. Şeddad uyumak için yatağa girdiği zaman ayaklarını uzatıp uyumaktan haya eder ve “Allah'ım, cehennem ateşi benimle uykum arasına girdi.” der, kalkar, ibadete başlar, çoğu kere sabaha kadar namaz kılarıldı.⁽⁴⁾

Özellikle İslam davasına hizmet eden kişi, bu örnekte olduğu gibi kendi iç mücadelesini kazanarak ibadetten zevk alır hale gelmekle, sabır ve namazla, duayla, inançla yola devam

etmekle Allah yolunda muvaffakiyeti gerçek manada temenni ediyor demektir. Nitekim yapılan tüm ibadetlerin sadece Allah rızası için yapıldığında ve O'nun rızasına uygun bir yolla yapıldığında makbul olduğunu biliyoruz. Müslümanlar olarak istikametten ayrılmamak için ihlaslı, salih müminlerle beraber olmalıyız. ■

Kaynaklar:

- 1) TDV İslam Ansiklopedisi/ Şeddad b. Evs
- 2) Muhammed Emin Yıldırım, Siyet Tv, Ashab-ı Kiram ve Cihad

Dipnotlar:

- (1) Taberani, VII,289
- (2) Müsned 1: 264
- (3) Ahmed bin Hanbel, Müsned, IV,124
- (4) Hilyle 1: 264

Şeddad bin Evs Kabri / Kudüs

Yüzyılın İhaneti

Arabistan-İsrail Yakınlaşmasına Akaid-Fıkıh Ekseninden Bir Bakış

Kevser Kıran

A daletin ve toplumda intizamın sembolü olmuş Hz. Ömer (ra)'ın şehadetini müteakiben başlayan fitnelerin, kıyamete kadar artmak suretiyle devam edeceği sahih kaynaklarımızdan bize ulaşan bilgilerdendir. Enes b. Malik (ra)'den rivayete göre Rasûlullah (sav) Efendimiz buyurdular ki: **"Kıyamete yakın gece karanlığının parçaları gibi fitneler olacak. O vakit kişi mü'min olarak sabaha erer de kâfir olarak akşama kavuşur. Mü'min olarak ak-**

şama erer, kâfir olarak sabaha kavuşur. Birçok kimseler azıcık bir dünyalık mukabilinde dinlerini satarlar."⁽¹⁾

Son yüzyılda görülmüş fitnelerin en büyüğü ise "Yüzyılın İhaneti" olarak isimlendirmemiz gereken anlaşmadır. Küfrün önderlerinin, bu anlaşmaya dair olarak beklentilerini "Yüzyıl alkışlanacak" şeklinde ifade etmelerine bakılırsa bu şer birliğin en az yüz yıl boyunca, genel-de halkı Müslüman olan coğrafyada, özelde ise

Kudüs-ü Şerif beldesinde kötü emellere matuf 100 yıllık bir kuluçka misyonu taşıdığı anlaşılmaktadır.

Rabbimizin bizleri Kuran-ı Hakîminde **"Ey iman edenler! Yahudi ve Hristiyanları veli edinmeyin. Onlar birbirlerinin velileridir. Sizden kim onları dost edinirse şüphesiz o da onlardandır. Allah, zalimler topluluğunu hidayete erdirmez."**⁽²⁾ ayeti kerimesinde ve birçok ayetlerde defaaten kâfir ve münafıkları dost edinmeme noktasın-

“

**Son yüzyılda görülmüş
fıtnelerin en büyüğü ise
“Yüzyılın İhaneti” olarak
isimlendirmemiz gereken
anlaşmadır.**

”

da ihtar etmesi mushaf sayfalarında dururken bu aymazlığa ve ihanete hizmet eden -sözde- Müslüman liderlerin bu tavrı neyle açıklanabilir, anlamaya çalışalım.

İslâm'ın kutsal saydığı üç yerden birini işgal etmiş, günbegün sayısız Müslüman kanı döken, hatta bununla da kalmayıp ilk fırsatta beraber poz verdikleri sözde müttefiklerini bile bir lokmada yutma niyetinde olan şer odakları ile anlaşma içine girmek en temelde itikadî ve usulî harabiyet göstergesidir. Tarih, benzeri felaketlerden beri değildir. İmam Azam Ebu Hanîfe'nin tanımıyla; *“Fıkıh, kişinin lehinde ve aleyhinde olan şeyleri bilmesidir.”* prensibinde saklı olan şuur halî; doğru hareketin, ancak doğru itikâdan kaynaklanabileceğini vazeder.

Sahabe çizgisinde kalmayı kendisine şiar edinen Ehl-i Sünnet anlayışı, doğru itikadî kendisini ispatlamış bir usul halinde bize sunar. Bu usulü şu veya bu sebeple terk etmek, iman noktasında sapma ve savrulmalara sebep olur. Serdettiğimiz her türlü davranış, tepki ve tutumlar inandığımız değerlerden beri değildir ve olamaz. İtikadî değerlerimiz, sırat-ı müstakimde kalabilmek için en sağlam dayanağımızdır. Bu temeli kaybetmenin, yani Ehl-i Sünnet çizgisinden şaşmanın insanı nereye vardiacağı bellidir: Kâfırle dost da olunabilir, münafıkla kardeş de!..

Tarihten bir örnek verecek olursak mutezilenin fikir babası olan Vâsıl B.Atâ'dan ⁽³⁾ sonra taraftarları Abbasi halifelerini etkileyerek topluma tepeden inme bir mutezili baskının hükmetmesine yol açtı. Karar mekanizmasında bulunan liderlerde gerçekleşen sapma, tüm toplumu helâka sürükleyecek kararlar yumağına dönuştü.

Hicri 231. yılda, Abbasi halifesi Ebu Cafer El-Vâsık zamanında, Müslümanlar ile Bizans arasında esir mübadelesi olmuştur. Saliverilen her Bizans askeri için karşılığında teslim alınan Müslüman askerler, bir imtihana tabi tutuldular. Sorulan sorular ise İslâm'ın temel inanç düsturları değil, Mutezili ilkeler oldu. Bunları kabul eden Müslüman esirler geri alınıp birer dinar hediye ile ödüllendirildi, kabul etmeyen Müslümanlar ise Bizans'ın eline terkedildi. ⁽⁴⁾ Böylece sapmış yönetime ilkelerine ters düşmesi, sayısı belirlemeyecek kadar Müslümanın kanının dökülmesi ve kâfir toplumlar elinde esir ve köle konumunda kalmaları ile sonuçlandı. Mutezilenin tekfir için tuzak sorusu *“Kur'an mahlûk mudur?”* iken bugünün Vahhabî-Selefi çevreleri başka sorular buldular. *“Allah nerededir, yukarıda mıdır?”* sorusuna yukarıda demeyenleri mürted saydıkları için kafirden daha zararlı olduğunu iddia ettiler. Bu inancın hakimiyet kazanması ile kendi inancını taşıyan bir avuç Vahhabî dışında kalan tüm Müslümanlar düşman, kâfir ise dost sayılmıştır.

Dünün mutezilesine neredeyse rahmet okutacak kadar zıvanadan çıkmış olan bugünkü Selefi-Vahhabî akımların nüfuz ettiği yönetici kadrolar, kendi sapkın dünyalık ümitleri için masum ve mazlum halklarının kanlarına girmekte ve İslam dininin kutsallarını gözden çıkarmaktadır.

Kulaklarımız ve zihnimiz Allah ve Rasulü'ne açık olduğu müddetçe algımızın kapanmasına olanak yoktur. Batı kültürü karşısında kendi temellerinden uzaklaşmış olmanın getirdiği, kendisini dine uygun kılmak yerine, dinini heva ve heveslerine uygun kılmak neredeyse moderniteyi yepyeni bir batıl mezhep haline getirdi. İzzeti Allah'ın yolunda ve yanında aramak yerine Al-

lah düşmanlarında arayan kimi liderler, şeytana yaren oldular. Müsteşriklerin destekleyip finanse ettiği Vahhabî-Selefi sapkın ve modernist anlayış, temel İslâm itikadından koparak bulanık kavramlarla eğriyi doğru gösterme yoluna gitti. Oysaki kavramlarımızın bulanıklaşması ile başlayan zihin işgalleri, reel dünyada gönül rızasıyla kabullenilmiş işgallerle sonuçlanır.

Filistin halkının topyekûn mücadelesini, yağmur damlaları gibi toprağa hesapsız düşen şehitleri, sürgün ve işkenceleri, dünya Müslümanlarının tepkilerini, hatta kendi halklarının tepkilerini yok sayarak Filistinlileri kendi vatanlarında istenmeyen topluluk konumuna getirmeye çalışan İsrail işbirlikçisi liderler, bu adımları ile gelecekte Mescid-i Aksâ'nın akibetinin ne olmasını umuyorlar! Yetkisini ve gücünü, İsrail'in ağızına bir lokma ekmek halinde koyan bu hainlerin ihaneti tarihe geçmiştir.

Allah Rasulü Efendimiz (sav)'in *“Kim bir topluluğun karartısını çoğaltırsa o da onlardandır. Ve kim bir kavmin amelinden râzı olursa onların amellerinde ortaktır.”* ⁽⁵⁾ buyruğu bizlere Asr-ı Saadet'ten bugünü açıklamakta ve küfrün dostlarını olmaları gereken yerde tanımlamaktadır. İsimleri nezdimizde malum olan liderler hem kendi halkları hem de tüm dünya Müslümanları nezdinde hem de Allah'ın indinde amellerine ortaklık ettikleri Yahudi ve Hristiyanlarla aynı derecede olacaktırlar. ■

Dipnotlar:

(1) Tirmizi, Fiten.30, Müslim 2/133, İmam Ahmed 2/304 ve 523

(2) Maide Sure-i Celilesi 51. Ayet-i Kerime

(3) Doğumu: Miladi 699 Medine, Ölümü: 748 Basra

(4) İbnul Esir, El Kamil Fit Tarih Cilt7, S.29

(5) İbn-i Kesir, 27/308, Ebû Ya'lâ el-Metâlibu'l-Âliyye:2/42, H:1605

VATAN HİZMETİ

Şeyma Çiçek

“Büyüyünce ne olacaksınız?” sorusuna hepimiz muhakkak birçok kez maruz kalmışızdır. Neden bir şey olmak isteriz? Kadim kültürümüzde; iş tutmak, işe yaramak, birilerine faydalı olmak, insan bilincinin derinliklerinde yatan temel bir iştiahtır ve işlerin usulünce yapılması suretiyle insana iki dünya saadeti getirir.

Günümüzde hizmetin iş dünyasındaki karşılığı olarak tabir edilen “service” kelimesinden, mal piyasasında üretilen ürünlerden farklı olarak soyut bir iktisadi faaliyet anlaşılır. Söz gelimi, sigortacılık ve bankacılık hizmet sektörünün en büyük iki alanıdır. Bunlardan birisi riski satar, bir

”

Kadim kültürümüzde; iş tutmak, işe yaramak, birilerine faydalı olmak, insan bilincinin derinliklerinde yatan temel bir iştiahtır ve işlerin usulünce yapılması suretiyle insana iki dünya saadeti getirir.

”

diğeri de zamanı. Diğer yandan sosyal yardım faaliyetleri ve kâr amacı gütmeyen faaliyetler de hizmet sektörü olarak bilinir. Peki, aslı manası itibarıyla Türkçede kullandığımız “hizmet” kavramı nereden gelmektedir?

Arapçada “hademe” kökünden türeyen hizmet -mahdum, hadim kelimeleri aynı kökten gelir. Bir kimsenin yapmakla sorumlu tutulduğu iş-görev, birinin işini görme, başkalarına ait yapılması gereken günlük işleri yapma, bir kimsenin veya şeyin iyi durumda bulunması için yapılması gereken bakım, bir işin yapılması için beden veya zihin gücü sarf ederek yardımda bulunma manasındadır. ⁽¹⁾ Vakti zamanında imam-hatiplik ve cami görevlerini yürüten,

“

Herhangi biri vatanını sevdiğini iddia ederse sevgisinde samimi olup olmadığını nasıl anlarsınız? Mademki sevginin nişanesi emektir ve devletin bir arada kalmasını sağlayan en önemli unsur da birliktir. O vakit, vatanın birliğini devam ettiren en âmil unsur, her bir vatandaşın görevini hakkıyla yerine getirmesidir. Zira aynı vatanın içinde çalışan herkes; devlet memuru, esnaf, tüccar gibi her mesleğin erbabı aynı vücudun çeşitli azaları gibidir.

”

halkı dini yönden aydınlatan kimselere “*hade-me-i hayrat*” denilirdi. Genellikle bu hizmetliler görevleri karşılığında kesin bir ücret almaz, bu işleri zaman zaman gönüllü olarak da yürütürlerdi.⁽²⁾

Yine eskiden “*Baba, himmet!*” diyerek büyüklerden yardım talep edenlere, “*Oğul, hizmet!*” diye cevap verilirdi. Halka hizmet etmenin, Hakk’a hizmet etmek manasına geldiğini, ilahi yardımın ve manevi yükselişin ancak hizmet etmek vesilesi ile elde edilebileceği böyle veciz ifadelerle halka telkin edilmiştir. Böylece “*hizmet*” kavramı, günümüzde anlam daralması yaşamış olsa da toplumumuzda incelikli bir dinî yaşayışının kurumsallaşması sayesinde öğrenilmiştir. Ne yazık ki son yıllarda ülkemizde hizmet kelimesini bazı zümreler bilinçli olarak işgal ederek kavramın içini boşaltmaya sebep olmuşlardır. Maalesef hizmet gibi toplum için önemli bir kavramı tabiri caizse gündelik siyasete kurban vermek üzereyiz.

Vatan Sevgisi ve Emek

“Hakk Teâlâ bu toprağı ve tarlaları hikmetle yaratmıştır ve diler ki mamur ola ve halka faide erişe ve eğer halk bileydiler ki imareti terk etmekten ve zemini muattal komaktan ne gühah hasıl olur hergiz komayalar ki onun esbabı zayi ola.”⁽³⁾

Herhangi biri vatanını sevdiğini iddia ederse sevgisinde samimi olup olmadığını nasıl anlarsınız? Mademki sevginin nişanesi emektir ve devletin bir arada kalmasını sağlayan en önemli unsur da birliktir. O vakit, vatanın birliğini devam ettiren en âmil unsur, her bir vatandaşın görevini hakkıyla yerine getirmesidir. Zira aynı vatanın içinde çalışan herkes; devlet memuru, esnaf, tüccar gibi her mesleğin erbabı aynı vücudun çeşitli azaları gibidir.

Ülkemiz oldukça büyük ve kalabalık bir ev misalidir. Bu güzel evde o kadar çok yapılması gereken iş vardır ki herkes aynı anda ve düzgün çalıştığı zaman işler ancak yoluna girebilir. Öyle ki boş durmak ve üretmemek belki de ülkeye yapılacak en büyük kötülüklerden biridir. Üretim, halkın faydasına olabilecek verimliliği ortaya çıkarabilecek her türlü hizmeti kapsar. Bazen yerli mallar ile ticaret yapmaktır, bazen komşularla yapılan ev tarhanasıdır, bazen sadakalar toplayarak mültecilerin ihtiyacını gidermektir, bazen de öğrencilere burs vermek, çocukları hakkıyla eğitmek, ülkenin geleceğine yatırım yapmaktır, bazen ülkemize ait bir ürünü ye-

nileyerek günümüze uygun özgün bir marka oluşturabilmektir. Böylece işini düzgün ve özgün yapan herkes ülkenin toprağını güzelce ekmiş olur.

Koçibey, Sultan 4. Murad’a sunduğu risalesinde devlette bozulmaya sebep olacak temayüller ve milletin huzuru için lazım gelen işlerin usulünce nasıl yerine getirileceğini ayrıntılı bir şekilde anlatmıştır. Koçibey gibi gidişattaki noksanları fark ederek çözümler sunan bilge kimseler, halk yanı sıra meyilli olsa bile toplumsal düzeni koruyan tedbirleri almaya vesile olurlar.

Peki; “*vatan hizmeti*” dediğimizde aklımıza ilk gelen neden askerlik hizmeti olur? Köklü bir askeri geçmiş olan Türk milleti için askerlik kutsal sayılır ve devlet geleneğinde başat rolü oynayan devlet başkanı, askerlerin de başkomutanıdır. Peygamber ocağı benzetmesi ile askerlerimizin her birine “*Muhammed*” ismine muhabbetle “*Mehmetçik*” ismini veren milletimiz dinî bütünlüğün devletin muhafazası ile mümkün olacağının bilincindedir. Bazı meslekler vatanın uzun vadede payidar kalabilmesi için hayatî önem arz etse de günlük maiyet ihtiyacı için yapılan tüm iyi işler -kayıtlı ve yasal- son tahlilde toplum faydasıdır ve işini hakkıyla icra etmek toplumsal yapıyı korumayı sağlar.

Bu bakımdan her iş, istihdam açında icra ettiği görev bakımından kıymetlidir. Aksi takdirde; söz gelimi yolun eğiminde yapılan yanlışlık sebebiyle çıkan kaza, inşaat yapımındaki eksiklik

“

Ülkemiz oldukça büyük ve kalabalık bir ev misalidir.

Bu güzel evde o kadar çok yapılması gereken iş vardır ki herkes aynı anda ve düzgün çalıştığı zaman işler ancak yoluna girebilir.

Öyle ki boş durmak ve üretmemek belki de ülkeye yapılacak en büyük kötülüklerden biridir.

Üretim, halkın faydasına olabilecek verimliliği ortaya çıkarabilecek her türlü hizmeti kapsar.

”

sebebiyle yıkılan bina, elektrik tesisatındaki arızadan dolayı çıkan yangın, doktorun dikkatini vermediği ameliyattan dolayı sakat kalan hasta halini kime şikâyet edecek ve bu sonuçtan kim sorumlu olacaktır?

Velhasıl, vatana hizmet algısı vatan sevgisinden ayrı değerlendirilemez. Kolay yoldan para kazanma hayali, şark kurnazlığı ile iş düzenini kendine göre değiştirmek, usulüne uygun iş yapmamak sonuç itibarıyla topluma zarar verir. Görevini hakkıyla icra etmeyenler en büyük kötülüğü öncelikle kendine ve ailesine haram lokma yedirecek yapar. Zira helal yemenin koşullarından biri de üzerine düşeni yapmaktır. Kendisi de Allah'ın fazlından nasip arayarak ticaret yapan Efendimiz (sav), günümüz tüccarları gibi laik bir zihniyet ile ibadeti, maişet işlerinden asla ayırmaz: **“İbadet on kısımdır; doku-zu helâl rızık talep etmek, biri ise diğer amel-lerdir.”**⁽⁴⁾

İşsizlik, Güçsüzlük, Vatansızlık

“Bikâr ademden ednâ kimse yoktur.”⁽⁵⁾

(İşsiz güçsüz kimseden aşâğılık kimse yoktur.)

“...bir med-i bikâr yüz merd-, derkârî kârdan alıyor.”
(...bir işsiz güçsüz, yüz iş güç sahibini işten alıyor.)

Bir toplumda işsizlik arttıkça orada kayıt dışı ekonomi-yeraltı ekonomisi gelişmeye başlar. Böylece devletin yatırım yaparak yetiştirdiği nesiller, millete kârı olmayan toplumsal kayıplara dönüşebilir.

Genç işsizlik, uzun süreli işsizlik, gizli işsizlik gibi kategorilerin hepsini topladığımızda istatistiklerin daha da üstünde bir oranda verimsiz iş gücü olduğunu görebiliriz.

Bir kişinin yapacağı işi 5 kişiye vermek kadar, ehil olmadığı takdirde birine yapamayacağı işi vermek de işsizliği büyütür. Bugün ülkemizde 2020 yılı itibarıyla -sadece belli ölçümlere dayalı- işsizlik oranları yaklaşık %13, tarım dışı işsizlik ise %15 civarındadır. Genç nüfusta işsizlik oranı ise daha vahim bir rakamı göstermektedir.⁽⁶⁾ Bu durumun en önemli sebeplerinden biri de gereksiz şekilde uzayan eğitim süresi, yetenekleri farklı olsa bile mesleki eğitim ile doğrudan iş hayatına giremeyen böylece uzun zaman geçi-rerek belli mesleklerde biriken gençlerin uygun işlerde istihdam edilememesidir. Bundan daha vahim olan ise önüne fırsatlar çıkmayan gençlerin çaresizlik ve ümitsizlik hissine kapılmaları ve hayaliindeki işe erişemeyen gençlerin kendi-ni geliştirmek yerine âtl zaman geçirmeleridir.

Nasıl ki vatani işgal edilen kimselerin artık işi gücü kalmaz, tamamen kimliksiz ve vasıfsız olarak bir yerlere sığınmak zorunda kalırlar. Aynı şekilde, işsizlik ve yeterince emek vermemek; vatanın sömürülmesine, sahip olunan değerlerin heba olmasına ve sonuç itibariyle vatansızlığa bile sebep olabilir.

Orta sınıf Ahlâkı

Toplum zamanla değişen ve dönüşen bir yapıda olduğu için, bugünkü durum üzerinden bir tahlil yapmak bizi kısır bir döngüye götürebilir. Hizmet ahlakına daha geniş bir şekilde temas etmek istiyorsak yüzyıllardır bu topraklarda medeniyet inşa etmiş olan Osmanlı, Selçuklu gibi örneklerle bakmamız lazım gelir. Özellikle hizmet ahlakının yaygın olduğu dönemlerde toplumumuzun halini yabancı hatıratlarından okuduğumuzda, günümüzdeki nahoş durumun arız olduğunu düşünebiliriz. İngiliz yazarlarından Th. Thornton'un "Türkiye'nin Şimdiki Durumu" isimli eserinin 1812 Fransa baskısında yer alan Türk haysiyetine dair tespitler dikkat çekicidir:

"Millî karakteri halkın orta tabakasında, yani meslekleriyle yaşayan ve zenginler ile fakirler arasındaki ara zümreyi teşkil eden insanlar

“

Vatana hizmet algısı vatan sevgisinden ayrı değerlendirilemez. Kolay yoldan para kazanma hayali, şark kurnazlığı ile iş düzenini kendine göre değiştirmek, usulüne uygun iş yapmamak sonuç itibariyle topluma zarar verir.

”

arasında aramalıyız. İşte bu tabakaya mensup Türkler arasında toplum ve aileyle ilgili erdemler, kendi ihtiyaçlarına ve özellikle de ilk havariler devrine layık ince edep ve görgü kurallarına uygun bir tahsil seviyesinde birleşir. Namuskârlık Türk tüccarının ayıncı özelliğidir; hilekârlıkla

rına karşı hiçbir tedbir kâr etmeyen Yahudi'den, Rum'dan, Ermeni'den Türk'ü ayıran işte bu karakteridir.”⁽⁷⁾

Yine Osmanlı toplumunda; esnaf ve sanatkârların Ahilik kültürü⁽⁸⁾ ve Lonca sistemi sayesinde tüm orta sınıf mesleklerindeki hizmet kalitesini düzenli olarak denetlediğini, değer merkezli bir çalışma kültürü oluşturduğunu biliyoruz. Ahî kültürünün yaygın olduğu dönemlerde esnaf dükkanlarına bazı levhalar asılırdı. Bu kısa vecizeler iş ahlakına yönelik önemli düsturları vâzederdi. Mesela bir demirci dükkanında şöyle bir yazıya rastlamak mümkündü:

*"Doğru olan ok gibi elden atarlar seni,
Eğri olan yay gibi elde tutarlar seni,
Menzil alır doğru ok, elde kalır eğri yay."*

Bir helvacının dükkanında ise şu beyitleri görebilirdiniz:

*"Dolandım misl-i cihan bulamadım başıma bir taç,
Ne eğride tok gördüm ne doğruda aç."*

Bu sözler; zenginlik ve fakirlik hususundan öte, tokluk ve açlık nazariyesinden yapılan işin doğruluğunu ölçer. Helalinden iş yapmanın asla doymayarak ve kanaati tatmaksızın açlık çeke-

ceğini; "helal malın" yani doğru yapılan işin karşılığı ile ancak maddi ve manevi olarak doyula-
bileceği ima edilir.

Yine çeşitli esnafın levha yaptırdığı sözlerden biri şöyledir:

"İlim ve sanattan haberdar olmayanlar aç olur,
Müflis ve bîvâye kalır, herkese muhtaç olur."

Ahî kültüründe; Peygamber Efendimiz'i (sav) tüccarların ve tüm esnafın piri, Hz. Adem'i çiftçi ve aşçıların piri, Hz. Nuh'u marangoz ve dülgelerinin, Hz. İdris'i terzi ve yazıcı-hattatların, Hz. Yunus'u dokumacıların, Hz. Lut'u tarihçilerin, Hz. Yusuf'u saatçilerin, Hz. Lokman'ı hekimlerin piri kabul ederek halka yapılan hizmetleri usta-çırak ilişkisi üzerinden Hakk yoluna bağlamıştır.

Ahî Evran, Selçuklu Sultanı 2. İzzeddin Keykâvus'a takdim ettiği "Letâif-i Hikmet" adlı eserinde çeşitli meslek gruplarının nasıl dayanışma içinde teşkilatlandırılması gerektiğini anlatmıştır. Bu iş bölümü ve yardımlaşma sayesinde fitri olarak insanın medenî yaratılışına uygun ortamı sağlamakta ve iktisadi gelişme toplumu kalındırmaktadır.⁽⁹⁾

Demek ki iş ve hizmet dağılımı; üretim biçimleri ve hizmetin her türlüü yani istihdam ve istihsal, toplumsal huzurun maddi bölüşümüdür. Fakat Medine'de yaşasa bile medenileşemeyen insanlar, adalet ve huzurun işlerin bölüşümündeki ehliyeteye bağlı olduğunu bilmezler. Böylece kendi bedevî kültürlerini, kabilecilik anlayışlarını şehirde devam ettirmeye çalışarak ahabap çavuş kapitalizmine hizmet ederler.

Kişisel Tekâmül ve İş Tutmak

Mevlânâ Câmi, "Kisb-i akvât-ı yevmiyye için cedd ve sa'y ile taabdan elde hâsıl olan nasurlar nefs-i emmareyi terbiye ve ıslah için güya bir törpüdür."⁽¹⁰⁾ diyerek kişinin yaptığı işin nefsin terbiyede önemli bir rol oynadığını ifade eder.

Madde ve mana âlemi insanda bir olduğunda, o kişinin zahir amelleri de mana bütünlüğü gösterir; tabiri caizse sanki ameli de niyetinden bir ruh giyer. Yapılan işin ne olduğundan çok işte bu giydirilen ruh, işin ardındaki mana işe kıymet verir. Esasında her işin batını, zahirinde de görünür. Ancak güzel niyetlerle ve usulünce yapılan iş, tevhit kokar. Bu sebeple bir çobanın, pastacının veya marangozun işi yalnızca geçim kapısı değil, aynı zamanda o kişinin kişisel kemâlât yolculuğudur.

Kişî, işini en kâmil manada yapmaya çalışırken içten içe halka ve esasında Hakk'a karşı sorumluluk duyar. Zira elinden çıkan her işe, Hakk'ın nazarının değeceğini bilir. İnsandaki faydalı bir iş tutmak arzusu, hizmet etmenin çalışma kültüründeki temeli madde-mana bütünlüğünü hedefleyen tevhit inancıdır. Böylece insan gerçek vatanına hizmet etmiş olur. Hem kendini inşa eder hem de içinde bulunduğu toprağa, vatana vazifesini yerine getirir.

"İbadet kıl, kulluk hep hizmetten ibarettir
Kimin adı kul olursa, onun şîarı hizmettir."⁽¹¹⁾

Bugün hala bağımsız bir ülke toprağında yaşayabiliyorsak, çok kimsenin yapmadığı işleri yüklenen az kimselerin gayreti sayesinde. Eğer ülkemizde her vatandaş "hizmet" gayesi ile iş-

“

**Madde ve mana âlemi
insanda bir olduğunda, o
kişinin zahir amelleri de
mana bütünlüğü gösterir**

”

lerini hakkıyla yapıyor olsaydı, ülkemiz maddi manevi zengin kaynakları ile çok daha güçlü ve huzurlu bir toplum yapısına kavuşurdu. Tarihten alabileceğimiz en önemli ders şudur: Bir kere vuku bulmuş olan tekrar edebilir. Böylece Anadolu'da yüzyıllarca yaşanmış, kurumsallaşmış hizmet ahlâkının tekrar yaygın bir şekilde vücuda gelebileceğine inancımız tamdır. ■

Kaynaklar:

- 1) Ahilik Ansiklopedisi, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, 1. Cilt, 2. Baskı Ankara 2016
- 2) Ahî Kümelenme Modeline Göre Anadolu Sanayi Devrimi, Prof. Dr. Ahmet Kala, Kuveyt Türk Yayınları, İstanbul 2019
- 3) İktisadî Çözülmenin Ahlâk ve Zihniyet Dünyası, Sabri F. Ülgener, Derin Yayınları
- 4) Kutatgu Biliğ, Yusuf Has Hacib, Kabaalçı Yayınları
- 5) Keşkül Dergisi, 49. Sayı, Dosya: Hizmet
- 6) Türkler, İsmail Hâmi Danişmend, Timaş Yayınları
- 7) Zihniyet ve Din, İslâm Tasavvuf ve Çözümle Devri İktisat Ahlâkı, Sabri F. Ülgener, Derin Yayınları

Dipnotlar:

- (1) Kubbealtı Lûgatı, <http://lugatim.com/s/hizmet>
- (2) <https://dergi.diyaret.gov.tr/makaledetay.php?ID=2127>
- (3) Allah bu toprak ve tarlaları hikmetiyle yaratmış ve mamur olmasını ve halka fayda sağlamasını murad etmektedir. Eğer halk toprağı ekmek ve mamur etmeyi terk etmenin ve yeri âtıl bırakmanın ne kadar günah olduğunu bilseydi, kesinlikle toprağı ziyan etmezlerdi.) Nefahat'ül Üns'den (s.354) nakleden Sabri Ülgener, Zihniyet ve Din, İslâm Tasavvuf ve Çözümle Devri İktisat Ahlâkı, s. 108-109
- (4) Deylemî, Müsnedü'l-Firdevs, III, 107/4062
- (5) Nefahat'ül Üns'ten nekleden, Zihniyet ve Din, İslâm Tasavvuf ve Çözümle Devri İktisat Ahlâkı, Sabri Ülgener, s. 108
- (6) <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=İşgücü-İstatistikleri-Eylül-2020-33793&dil=1>
- (7) Türkler, s. 37
- (8) Ahilik Ansiklopedisi, s.400-401
- (9) Anadolu Sanayi Devrimi, S.165
- (10) İktisadî Çözülmenin Ahlâk ve Zihniyet Dünyası, s. 95
- (11) Kutatgu Biliğ, s.647

Çizgi: Shahrokh Heiadi - Fransa

BİR DİRENİŞ ÖYKÜSÜ: RAİD SALAH

Tarık Sezai Karatepe

“

Gençliğinden beri alışık olduğu soğuk zindanlar, ona medrese oldu. İzzeddin el-Kassam'dan Ahmed Yasin'e... On binlerin aşkı ile tutuşmuştu yüreği. 13 yıl önce, İstanbul'da, Uluslararası Kudüs Buluşması'nda ümmeti uyarıyor ve "Şahid ol ya Rab!" diyordu.

”

Filistin, Selahaddin'in Hittin Zaferi'nden 730 yıl sonra, Haçlı Siyonist ablukası altındaydı.

1917 İngiliz Kuşatması, tarihte iktidar olamamış Siyonistlere, 31 yıl boyunca, "Devlet nasıl yönetilir, nasıl ayakta tutulur?" derisi vermişti.

14 Mayıs 1948 Basel'in üzerinden yarım asır geçmişti ki İsrail kuruldu. Nekbe "Büyük Felaket" bu idi.

Haganah, Irgun ve Stern Siyonist terör örgütlerinin sentezi olan İsrail, Filistin'i kan gölüne çeviriyordu. İsrail'e "terör devleti" denmesi bundandı.

1958, işgal altındaki Filistin toprağı Ummu'l Fahm, bir hareket liderinin doğumuna tanıklık ediyordu.

"Gürleyen" anlamında Raid koydular adını. "Düzelten" olsun diye de Salah!

İsmi ile müsemma bir çocuktu. Fakat o, çocuk

yüreğiyle yumruklarını sıkmış; küfre meydan okuyordu.

Hak, devredilemezdi. Daha ortaokul yıllarında hukukçu olmayı kafasına koymuştu. Fakat öyle, bir büro açıp iş takibi yapmak değildi amacı.

Hedefi İbrahimî bir tavırla, Davudî bir vuruşla zalimin belini kırmaktı.

Bir taraftan, El-Halil Üniversitesi'nde İslam Hukuku öğreniyor diğer yandan da zalimin zayıf yönlerini keşfedip hamle üstüne hamle yapıyordu. Asrın Bilgesi'nden duyduğu, "Siyasetle ilgilenmeyen Müslümanları, Müslümanlarla ilgilenmeyen siyasetçiler yönetir!" sözü, ona ilham oldu.

1989'dan 2001'e, 3 dönem, Ummu-l Fahm Belediyesi Başkanı seçildi. Emin ve adildi.

“

Raid Salah'ın mesajı netti! Siyonistlerin, "Keydem Yeruşalayim/İlk Önce Kudüs" planı açık bir savaştı!

”

Raid Salah

Yönetim tecrübesini, bu sefer topraklarının topekün kurtuluşuna adadı.

Artık o, Filistin İslami Hareketi'nin lideriydi.

Gençliğinden beri alışık olduğu soğuk zindanlar, ona medrese oldu. İzzeddin el-Kassam'dan Ahmed Yasin'e... On binlerin aşkı ile tutuşmuştu yüreği. 13 yıl önce, İstanbul'da, Uluslararası Kudüs Buluşması'nda ümmeti uyarıyor ve "Şahid ol ya Rab!" diyordu.

Raid Salah'ın mesajı netti! Siyonistlerin, "Keydem Yeruşalayim/İlk Önce Kudüs" planı açık bir savaştı!

David Ben Gorion, "Kudüs'üz bir İsrail'in ve tapınaksız bir Kudüs'ün kıymeti ve anlamı yoktur." demişti. 6 yıl içinde Kudüs'ü Yahudileştirmek ve Mescid-i Aksâ'yı ele geçirmek nihai hedefleriydi.

Proje, bir Yahudi ferdinin, bir cemiyetin veya bakanlığın değil bizzat İsrail Meclisi Knesset'in görüşüydü.

Mescid-i Aksâ'nın yer üstünü Müslümanlara, yer altını Yahudilere veriyorlardı. Bunun için 500 milyon dolar ayrılmıştı bile. Finansörler ise İsrail Hükümeti, Yahudi finans lobileri, bankerler, cemiyetler vs. idi.

Projeyi hazırlayanlar, bu projelerin Kudüs'e seyahati ve ticareti hareketlendireceğini ve Kudüs halkına iş alanlarının açılacağını belirterek bizleri aldatmayı hedeflemekteydiler. Yahudi-Müslüman ve Hristiyanlardan(!) oluşan müşterek bir heyet kurup projeleri denetlemek yöntemlerden biriydi.

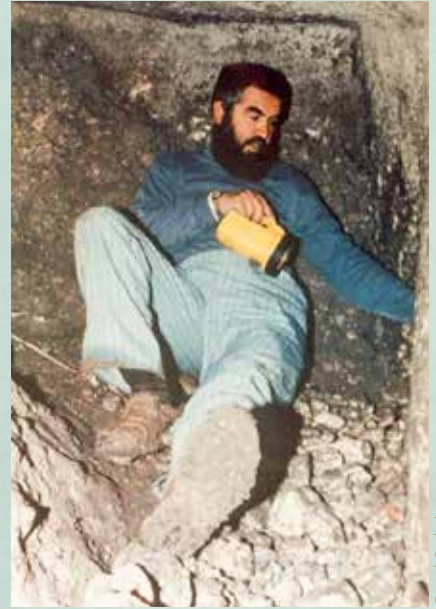
Amaçları, bizleri kandırmak ve Yahudilerin Kudüs'e ve Mescid-i Aksâ'ya hâkim olmalarını meşrulaştırmaktı.

Megâribe Kapısı yolunu tamamen yok edip, Mescid-i Aksâ'ya saldırı yapacaklarında askeri araçları geçirmek için bir yol açıp kapı yapmak en tehlikeli maddeydi. Nihai gaye, Mescid-i Aksâ'ya ait olan Tenkiziyye Medresesi'nin yerine dünyanın en büyük sinagogunu inşa etmektir.

Tenkiziyye, zamanında Osmanlı Mahkemesi olarak kullanılmıştı.

Rahmet Kabristanı'ndaki sahabe kabirlerini kaldırıp bir teleferik istasyonu kurmak da en alçakça plandı.

Bu teleferik, Zeytin Dağı'nda bulunan Yahudi

Raid Salah

“

Megâribe Kapı yolu yıkıldı, Aksâ'nın altında kazılar sürüyor, yeraltına çok sayıda sinagog yapıldı bile. Raid, 31 Mayıs 2010'da Mavi Marmara'da, en ön saftaydı.

”

kabristanından hareket ederek Mescid-i Aksâ ile bağlantılı olacaktı. Silvan Mahallesi'ndeki Filistinlilerin evlerini yıkıp yerine Yahudi yerleşim yerleri kurmak tam bir savaş sebebi idi.

Raid tehlikeyi haber vermiş, görevini yapmıştı.

Megâribe Kapı yolu yıkıldı, Aksâ'nın altında kazılar sürüyor, yeraltına çok sayıda sinagog yapıldı bile.

Raid, 31 Mayıs 2010'da Mavi Marmara'da, en ön saftaydı.

O durmadı, yılmadı, güremeye ve ıslah etmeye İsrail zindanında devam ediyor.

Filistin tutsak olduktan sonra, içerisi ile dışarısi birdir ne de olsa! ■

“BİZ NE ZAMAN ÖZGÜR OLURSAK, KUDÜS DE O ZAMAN ÖZGÜR OLUR.”

Bilâli Yıldırım

Bilâli Yıldırım

Söyleşen: Nihat Topcu

*Kudüs bizim davamız,
kırmızı çizgimiz, eyvallah...
Fakat Kudüs’le ilgili
ne bildiğimiz ne kadar
bildiğimiz tartışmalı.*

Bilâli Yıldırım kimdir?

6 çocuğun beşincisi olarak Almanya'da doğdu, Aydın'da büyüdü, Eskişehir'den evlendi. İstanbul'da oturuyor (şimdilik). Uzun süre çeşitli illerde radyo programcılığı yaptı.

Cansuyu Derneği'nin ekran yüzü olarak programlar hazırladı, belgesel ve dramalar çekti. "O zaman şöyle yapalım" (sinema-İshak Koç'la beraber), "Konuşmadan Olmaz" (güncel tartışma) programlarını hazırladı ve sundu. Milli

Gazete Kültür Sanat editörlüğü ile birlikte Fikri Dergisi'nin editörlüğünü yapıyor. "Habeşli Bilal" mahlasıyla Milli Gazete'de köşe yazıları yazdı. Uzun süredir sinema üzerine çalışmalar sürdürüyor ve senaryo yazıyor. Kültür sanat dilinin, diploması dilinden daha yaygın olduğuna inanıyor. "Dipsiznot", "İyi Dertler Arkadaşlar", "Tuhaf Bir Gezgin'in Gizemli Öyküsü", "Sair Zaman Güncesi", "Bay Başkan" isimli beş kitabı yayımlandı.

Kudüs'ten nasiplenene hemen herkesin ziyaret dönüşünde yaşadığı manevi değişimin etkisi ile hayatını, "Kudüs'ten önce, Kudüs'ten sonra" diye ikiye ayırdığına çokça şahit oldum. Mütevazı bir çay ocağında bendeniz şekersiz, kendileri ise beş şekerli çayını yudumlarken yazar Bilâli Yıldırım ile önce-si ve sonrasıyla Kudüs izlenimlerini konuştuk. Yaptığımız söyleşiyi sorulara çok boğmadan, araya reklam almadan sizlerin takdirlerine sunuyoruz.

"Ben 'Filistin Devleti' diye bir devlet görmedim."

Mirasımız Derneği'nin vesilesi ile Kudüs'e gitmiştim. Daha evvel Gazze'ye de gitmiş, Gazze'dekilere çok üzülmişim. Yarı açık cezaevi gibiydi. Sadece İsrail'in ne zaman nereye bombalayacağını bilmiyorsunuz.

Onların o halinden çok etkilendim. Kudüs'e gidene kadar, Gazze'de yaşayanlar için "Dünyada zulüm çeken nadir insanlar" gözüyle bakıyordum. Kudüs'e gittiğimde kendime çok kızdım. El Halil'e gittiğimde Hz. İbrahim'in, Hz. İshak'ın Hz. Yakub'un... hepsinin mezarlarının orada olduğunu bile bilmiyordum. Kudüs bizim davamız, kırmızı çizgimiz, eyvallah... Fakat Kudüs'le ilgili ne bildiğimiz ne kadar bildiğimiz tartışmalı. Ben "Filistin Devleti" diye bir devlet görmedim. Benim en çok kanıma dokunan oydu. Çünkü "ikili devlet çözümü" diye bir çözümünden bahsediyorlar, ikinci devletin kim olduğunu merak ettim orada. Dedim ki evet, bir zulüm var ama Gazze'de en azından İsrail askeri yok.

Kudüs'teki bambaşka bir şeydi. Mescid-i Aksâ'ya girmek için, İsrail polisine Müslüman olduğumuzu, Ürdün polisine ise Türk olduğumuzu ispatlamaya çalıştık nedense.

Kelimelerle enteresan bir şekilde oynanıyor, bunun da çözümün önüne geçtiğini düşünüyorum. Ortalama insanlara sorsanız Filistin'in bir devlet başkanı var, Ankara'da büyük bir büyükelçiliği var. Peki, "Filistin Devleti neresi?" diye sorsanız, haritalarda görmesine rağmen gösterebilecek kimse yok. Sınırları belirlenmiş, kontrolü ve güvenliği Filistinliler tarafından sağlanan, uluslararası havaalanı olan bir yer yok!

Çok hamasi şeyler söylüyoruz ve bence bizim hamaset yapmamıza müsaade ediyorlar. O sebeple farklı sorular sorulmuyor, "Filistin Devleti neresidir?" diye sormayalım, "Devlet başkanı olan bir yerin devleti neresi?" diye sormayalım. **Filistin nasıl bir devlettir ki İsrail saldırıldığında savunma bakanlığı vatandaşlarına taş veriyor olsun! Sorulması gereken çok soru var.**

'Kudüs ve Filistin özgür olmalıdır!' Peki nasıl?

2. Dünya Savaşı'ndan sonra 48 ülkenin bir araya gelip "İsrail burada devlet kurabilir" demesi ne kadar geçerlidir? Filistinlilere ait olan toprakların tekrar Filistinlilere ait olabilmesi için ne yapılabilir? Bence bilgi eksikliği var. Bilgimiz eksik olduğu için de hayal kuramıyoruz. Bilgi ile malumat aynı şey değildir. Bildiklerimiz bilgi değil, bize verilen malumattan ibaret. Özgür olunması gerektiğini biliyoruz.

Ulus devlet diyorlar. Herkes kendi sınırlarından mesul ve kendi sınırları içerisinde rahat yaşı-

Filistin nasıl bir devlettir ki İsrail saldırıldığında savunma bakanlığı vatandaşlarına taş veriyor olsun! Sorulması gereken çok soru var.

yorsa Kudüs'te yaşanan sıkıntılar diğer Müslümanlara sadece şükür sebebi olarak yansıyor. Hayır, bunda senin de sorumluluğun var! Arakan'da yaşananlarda, Bangladeş'teki idamlarda senin de sorumluluğun var. Mescid-i Aksâ'ya, Kudüs'e olan yatkınlığımız evvela dinî bir vecibe ise Müslüman olarak böyle bir hassasiyet gözetiyorsak "sınırları kim koyuyor?" diye düşünmemiz gerekmez mi?

İşin bir de propaganda tarafı var. **Bugünkü dünyada Yahudi dediğinizde, hiç kimsenin aklına Kudüs'te bir genç kıza 14 kurşun sıkarak Yahudi askeri gelmez! Dünya insanlarına Yahudi dediğinizde onların aklına taşla kol kıran, Mescid-i Aksâ'ya postallarıyla giren İsrail askeri gelmez. Yahudi dediğinizde onların aklına hep 2. Dünya Savaşı gelir, gettolar gelir, kamplar gelir. Biz tarihi kitaplardan okumadığımız için 2. Dünya Savaşı'nı da kitaplardan değil, bize anlatılan hikâyelerden okuduk. Benim acısı-**

Bugünkü dünyada Yahudi dediğinizde, hiç kimsenin aklına Kudüs'te bir genç kıza 14 kurşun sıkan Yahudi askeri gelmez! Dünya insanlarına Yahudi dediğinizde onların aklına taşla kol kıran, Mescid-i Aksâ'ya postallarıyla giren İsrail askeri gelmez. Yahudi dediğinizde onların aklına hep 2. Dünya Savaşı gelir, gettolar gelir, kamplar gelir. Biz tarihi kitaplardan okumadığımız için 2. Dünya Savaşı'nı da kitaplardan değil, bize anlatılan hikâyelerden okuduk.

nı çektiğim şey ise "Niye hiç kimse Filistinlilerin hikâyesini anlatmak istemez?"

Çünkü ikiye bölünmüş bizde de var. Akdeniz'de 200 binden fazla insan öldü, biz sadece Aylan bebeğe ağladık. Ebu Gureyb'de binlerce insan işkence gördü, öldü, biz sadece Ayşe Bacı'nın mektubuna ağladık. Stalin'e atfedilen bir söz var: "Bir kişinin ölümü trajedi, bin kişinin ölümü istatistiktir." Dünya herhalde bu sözün üstüne dönüyor. Yani Charlie Hebdo saldırısında 12 kişi ölünce bütün dünya liderleri teröre karşı yürüyebiliyor. Fakat Irak'ta iki milyon insan ölünce bunu yapamıyorsunuz.

Filistin ile ilgili biz hep bilgi alıyoruz. "Ramallah, El Halil veya Kudüs'te çıkan çatışmalar sonucu İsrail askerleri 20 Filistinliyi şehit etti." Bu bir bilgi, bu bilgi ile hiçbir şey yapamazsınız. Ama o şehit edilen 20 kişiden bir tanesinin hikâyesini bilebilsek, üzülecek bir sebep bulabiliriz ve harekete geçirebilecek adaletli bir düzenin parçası olmayı isteyebiliriz. Bugün Müslümanların kapatıldığı en büyük zindanlardan bir tanesi de "Ancak dua edebiliriz." zindanıdır.

"Biz, sonuç almayacağımız bir işe girmenin korkağıyız!"

Türkiye'de hala Çağrı filmini çekmek isteyenler varken niye Kudüs'ün hikâyesini çekmek istemeyiz? Esasında bu çok ciddi ve çok kolay bir

propaganda şeklidir. Biz buna bulaşmayalım, çünkü bizim sinema sektörümüze verilmiş bazı kolay yemler var. Kendisini inançlı olarak ifade eden arkadaşlarımıza sinema ile alakalı bir yol açabilmiş değiliz. Mevcut yol da Batı'nın istediği yola çıkıyor, kendi hikâyesini anlatamıyorsunuz. Arızalarınızı anlatmayı sinema kabul ediyorsunuz.

Yıllar evvel gazete yazımda da yer verdiğim bir teklifte bulunmuştum. Bildiğim kadarıyla statü olarak Kudüs ve Mescid-i Aksâ Ürdün'e bağlı. Arazisi de müsait. Kudüs'ün bire bir platosunu yapsa ve dünyanın çeşitli yerlerinden sinemacılar Kudüs'ün hikâyesini çekmek istese ve Ürdün bu platoyu ücretsiz olarak kullanırsa biz bütün dünyaya Filistin'de neler olduğunu anlatamaz mıyız?

Biz gerçekten Filistin'in hikâyesini anlatmak istiyor muyuz? Hepimizi bir beklenti içerisine sokmayı becermişler. Hepimiz bir zamanı, Kudüs'ün kendi kendine kurtulmasını bekliyoruz. **Bence bu Hak – Batıl mücadelesi dediğimiz şeyde "Mücadele" kelimesini tam anlamıyla tanımlamadık. Biz, sonuç almayacağımız bir işe girmenin korkağıyız.** Kazanamayacağımız savaşa girmek istemiyoruz. Kazanamayacağımız para için yatırım yapmak istemiyoruz. Mücadele etmek istemiyoruz, sadece sonuç istiyoruz. Oysaki bir sonuç için mücadele gerek. Diplomasinin dili, kültür-sanatın dili kadar yaygın ve etkin değildir. Devletler diplomasisi ile işlerini göreceklere ama halklara derdini anlatmak için kültür-sanatı kullanmak zorundasınız.

Hikâye anlatma üstünlüğü kimdeyse, dünyayı etki altına alan da odur.

Filistin'in hikâyesini anlatan ünlü bir hikâyeci veya romancının bir tane kitabı Türkçeye çevrilmiş mi? Türkiye'de bizim hikâye yazar ağabeylerimiz Filistin'i hikâye konusu olarak kabul edebiliyorlar mı? Cevap aramaktan çok, doğru soruyu sormak lazım. Kesinlikle ve kesinlikle, bilgi edinip hayal kurmayı elzem görüyorum. Eksik kaldığımız yeri cesaret olarak tanımlayabilirim, biz cesur değiliz. Biz üstünlüğü kapırdık. Hikâye anlatma üstünlüğü kimdeyse, dünyayı etki altına alan da odur. Bugün biz bütün hikâyeleri Batı'dan dinliyoruz. Bugün bir Afrikalı'nın hikâyesini ben bir Afrikalıdan, Afganistan'daki bir hikâyeyi hiçbir Afgan'dan dinlemedim. Ama Irak'ta, Iraklı bir yönetmenin çektiği enteresan bir filmi (Bekas) izledim. O daha

“

Benim acısını çektiğim şey ise “Niye hiç kimse Filistinlilerin hikâyesini anlatmak istemez?”

”

büyük bir arzaydı. Filmi Belçika ve Danimarka fonlamış ve 2014 yılında çekilmiş bir film. Amerika işgali öncesini anlatıyor. Amerika işgalini anlatsa bu ülkeler fon verir miydi?

Bu işler yapılabilir. Müslümanların kültür-sanat işlerini angarya görmemesi elzemdir. Hikâyelerin anlatılması gerektiğine inanmaları ve acımadan bu alana para yatırmaları gerekiyor. İnsan probleminiz yok, iş yapma probleminiz yok. Bu anlamda bize bir Kaddafi lazım. Dünyada bir devlet başkanı olarak sinemaya sponsor olan tek kişiydi. 30 milyon dolar yatırdığı film (Çağrı / The Message) 1 milyon dolar gişe yapmış ama zerre kadar vicdanı sızlamamış bir adamdır.

Televizyona bakın, internete bakın, sinemalara bakın, sokağa çıkın... Çocuklarınızın etkilendiği rol-modellere bakın...

Bizim İsrail'i tanımamız lazım!

Kudüs bana öyle bir nokta gibi geliyor ki Dünya Müslümanları Kudüs'e odaklanmak zorunda ve Kudüs'ün sorunu "İsrail problemi" çözüldüğü zaman, dünyada ve İslam coğrafyasında yaşanan tüm sorunların kendiliğinden çözüleceğine inanıyorum. Çünkü o problem çözülebildiyse Müslümanlar bir araya gelebilme kültürünü öğrenebilmiş demektir.

Biz konuşarak İsrail'in bölgeyi terk edeceğine iman etmişiz. İsrail, orada bir ur gibi yayılmakta. Bizim önce İsrail'i tanımamız lazım. İsrail yobaz, katil, uluslararası hiçbir hukuku tanımayan bir kanser hücresi gibi.

Biz bu konuda Filistinli kardeşlerimize haksızlık ediyoruz.

İsrail, Kudüs'e bomba atarken hiçbir Müslüman'ın kendisine düşman olmasından korkmadan bunu yapıyor. Bir silahın menzili ne kadarsa korku da o kadar büyüktür. Şimdi siz,

İsrail'in bu kadar rahat hareket ettiği bir dönemde Müslüman olduğunuzu ve Kudüs diye bir davanız olduğunu söyleyeceksiniz. Eğer gerçekten Kudüs diye bir davanız varsa göstermelisiniz, uluslararası hukuksa uluslararası hukuk... 60 tane İslam ülkesi Kudüs'ün özgürlüğü için bir araya gelmemiş miydi? 48 ülke "Bu bölgede İsrail diye bir devlet olacak." diye biliyorsa, 60 ülke de bir araya gelip Filistin'in sınırlarını belirleyemiyor mu? Bu sınırlar oluşup Filistin kendi düzenini kurana kadar bu 60 ülke diplomatik ve ekonomik destek veremiyor mu? İşte asıl bunun, yani devlet olmanın ne demek olduğunu insanlara anlatmamız lazım. Böylesi bir durumda İsrail o sınırı her ihlal ettiğinde karşısında taş atan Filistinlileri değil, 60 ülkenin milli güvenliğini bulacak ve tüm bunlar uluslararası hukuk içerisinde olacak. Şimdi siz, insanların inanması ve talep etmesi için bir bilgi vermelisiniz. O sınırı oraya koymadan İsrail'i oradan ötelemeniz nasıl mümkün olabilir. O zamana kadar biz bu meseleleri çözümsüz konuşarak Allahuâlem İsrail'e destek veriyoruz. Çözüm üretmeden İsrail'le ilgili verdiğimiz her haber, söylediğimiz her söz İsrail propagandası yapmaktan öteye geçemeyecektir. Bu demektir ki İsrail gelir, Kudüs'te istediğini yapar, siz ancak haberini yaparsınız!

Biz ne zaman özgür olursak, Kudüs de o zaman özgür olur.

Bence gençler, "Filistin diye bir devletin gerçek olmadığı!" bilgisini edinebilmeliler ve her gittikleri yerde bunun sebeplerini, sonuçlarını analiz ederek propagandasını yapmalılar. Kudüs

“

Kaybettiğimiz cesareti yeniden bulduğumuzda özgür oluruz. Biz ne zaman özgür olursak Kudüs de o zaman özgür olur.

”

meselesi için büyüklerin gençlere yol açması gerekiyor. Yol açmadan yol bulmalarını tavsiye etmek gençlere haksızlık olur. Gençler okuyor, araştırıyor fakat tek eksikleri yürüyebilecekleri bir yol... Ben ümitsiz değilim. Yol açabilirsek gençlerle beraber başarabiliriz. Çünkü öğrenilmiş çaresizlikle bugüne gelmiş büyüklerin yapamadığı şeyi bugünün gençleri yapabilir. Onlar cesaretlerini henüz kaybetmediler. Hayal kuracaklarsa hayal kurabilecekleri temel bilgiyi de onlara vermemiz gerek.

Kaybettiğimiz cesareti yeniden bulduğumuzda özgür oluruz. Biz ne zaman özgür olursak Kudüs de o zaman özgür olur.

"Politikacılar gerçekleri örtmek için, edebiyatçılar gerçekleri aşikâr edebilmek için yalan söylerler." diye bir inanış vardır. Ben edebiyatçıların söylediği çeşidi sevdim. İşte bu edebiyatçıların Kudüs için söyleyebileceği iddialı sözlerin çoğalması lazımdır! ■

Yolun Sonundaki KUDÜS

Ayşegül Özdoğan*

Bir araya gelir kuşlar meclisi. Birleşip uçarlar dünyanın baş döndürücü yörüngesinde. Uçtukça harmanlanır niyetleri. Döner, döner kaybolurlar şeffaf bir yokluğun gölgesinde. Bütün kuşlar ve onların vadilerdeki halleri, yola çıkanların gördüğü efsunlu birer rüyaya benzer. Fakat, kolay değildir

Simurg'a varmak. En soğuk karanlıklarda en aydınlık sıcakları düşlemek gerekir. Ancak böyle kavuşur en büyük sorular nihai yanıtlarına. Böylesi bir keşif, dönüp duran bir çemberin içinde uzayıp giden bir döngüye gebedir. Yine de her yörüngenin bir men-

zili vardır. Bu yüzden yürür yolcu, uzun yollar boyunca.

Peki ya neresidir menzil menzil dedikleri? Unutulmuş bir sorunun yanıtını aramak gibidir bu. Günlerden bir gün sıradan bir parkın eskimiş bir salıncağında, içimdeki haylaz çocuk Kaf Dağı'nın nerede olduğunu sorana kadar, Attar'ın hikâyesine bir şehir bulmak aklımın ucundan geçmemiştir.

Zamansız ve mekânsız bir hakikatin peşinden koşuyor olsak da yolun sonunda bizi karşılayan bir şehir olmalı.

Medine ve Mekke'nin rayihası geliyor burnuma. Ravza-ı Mutahhara'da dökülen göz yaşlarını kalbimin şişesine damıtıyorum usulca. Okunan her Fatihâ'da güzel Medine'nin âmin nidasıyla nurlandığını anımsıyorum. Güneş batıyor yine ve koşturuyor çıplak ayaklı müminler Mescid-i Nebavi'nin avlusunda. Namaza koşan ayaklar gülümseyen dudakların muhabbetiyle hallesiyor.

Sonra Kabe'ye dokunuyor ellerim. Parmaklarımdan kalbime akan derin ve efsunlu bir kokuyla kendimden geçmekteyim. Günlerce avuçlarımda, yıllarca kalbimde bu kokuyu taşımakla şerefendiriliyorum.

Simurg'a giden yol, Medine ve Mekke'den mutlaka geçiyor olmalı. Bu yüzden, ilk önce ve samimiyetle, onlara selam etmeliyim. Ardından tekrar kulak vermeliyim içimde kımıldayıp duran çocuğa. Kendi sorusunun yanıtını kendisi bulmuş gibi gülümserken bana, soran gözlerle bakıyorum ona. Usulca kulağıma uzanıp fısır fısır bir şeyler anlatıyor.

Heyecanla soruyorum. Nedir bu bilmece-nin yanıtı? Nedir seni döndürüp duran şehir. Gittiğin ve geldiğin, gördüğün ve izlediğin, duyduğun ve işittiğin, seni çağırırken gönderen, gam çektirirken öğreten o efsunlu şehir nedir? Bilir misin nerededir?

"Ben bilmem" dedi çocuk. "Yalnız, bir düş gördüm rüyamda. Heybetli ve tüyler ürpertici bir ses, bir tepenin üstünde oturmuş olan mübarek bir adamı tanıtıyordu bana: 'Selahaddin Eyyubi!'

Öyle olunca sordum anneme, "niçin gördüm bu rüyayı ya." Annem gülümseyip sustu, tek bir kelime söyledi yalnızca.

Artık sormaya gerek kalmadı. Çocuk anlattı her şeyi. Okuduğum hiçbir kitap, ezberlediğim hiçbir şiir çocuğun gördüğü şu rüyanın manasını vermiyordu.

Gazeteler açılır kapanır, açılır kapanır. Siyaset bültenlerinde hep bir şehrin haberi:

Ağlar kara kalpaklı, siyah elbiseli adamlar Burak Duvarı'nın önünde saatlerce ve ömürlerce. Duvarlardan yükselip de konar mı ola hakikatin gizli sesi çınlayan kalplerine?

Ve başka bir yerde, başka başka adamlar ağıtlar yakar öldürüldüğünü düşündükle-

ri bir peygamberin arkasından. Arayışın sesi buldurur mu bir kilisenin çanlarında var olanın haşmetli nefesini?

Diğer bir yerde, seccadesini yeni katlamış eller dokunurlar çinili mermere. Altın kubbenin altında hakikat yolcusu olmaya niyetlenilir. Mirac'a yükselen bir peygamberin ümmetine layık olabilmek için dua dolar diller. Geçilen vadilerin ardından bulur mu ki vuslat, aşk ile inleyen kalpleri?

Ayaklarımızı kim sürüdü bizim böyle yerlere?

Siyahın ve beyazın, hüznün ve sevincin, arayışın ve bulmanın, gitmenin ve dönmenin yin yang parçaları gibi birleşip eridiği, yok olduğu bir şehirde Mirac'ın hakikatiyle hemhâliz.

Dünyanın bütün zıtlıkları içlerindeki derin arayış tutkusuyla tek bir noktada buluşurlar. İki kutbu vardır bu şehrin. Biri çeker hüznü öteki çeker sevinci, biri çeker siyahı öteki çeker beyazı, biri çeker duvarların adamlarını öteki çeker semalardan yükselen nidaları, biri çeker öfkeyi diğeri çeker merhameti. Sonra döndürüp durur hayat, hızla dönen potasında, bütün bu zıtlıkları. Her şey bir anda kaybolur gözden ve yükselir Mirac'a.

Yol boyunca gitmek isteyip de içinde olduğumuz şehrin ta kendisidir bu. Ya gitmiş sayılırız bunca yolu ya da olduğumuz yerde kalmışızdır.

Kudüs, vadilerin ta kendisidir.

Düşüp kaldığımız, toparlanıp tekrar uçtuğumuz, acı çeke çeke ilerlediğimiz, hasretinden gözyaşı döktüğümüz, yaban eller dokunur da canı acır diye üzüldüğümüz şehir. Yedi vadinin yedisini de içinde barındıran şehir. Kudüs'ten geçmiştir ya Allah'ın elçilerinin yolu, bütün işaretleri bir yere toplanmıştır hayatın. Hz. İbrahim'in sözünde duruşunu, Hz. İsmail'in canını feda edişini, Hz. Merzem'in teslimiyetini, Hz. Yakub'un dersini, Hz. Yunus'un balığın karnından nasıl kurtulduğunu, Hz. İbrahim'in ateşin bağrında nasıl olup da yanmadığını bize öğreten Allah, bir şehir inşa etti ki adeta bir ayna. Öyleyse Hakikat hazinesine giden yolun sonunda bir şehir var.

Altın kubbenin altında hakikat yolcusu olmaya niyetlenilir. Mirac'a yükselen bir peygamberin ümmetine layık olabilmek için dua dolar diller. Geçilen vadilerin ardından bulur mu ki vuslat, aşk ile inleyen kalpleri?

İnsan bazen kuyuya düşer, bazen balığın karnına girer. Kimi zaman ateşlerde yandım sanır, kimi zaman bıçak altında öldüm zanneder. Bir vakit gelir sevdiklerini feda eder, bir başka vakit işittiklerine kulaklarını tıkayıp Allah'a sığınır. İşte böyle böyle bin bir türlü zorluklardan geçerek yedi vadiyi geçer. Attar'ın bu yedi vadisinde peygamberlerin sırları gizlidir. Ve her peygamber yaşadıklarıyla öğretir bize yaşamın özünü. En sonunda geriye kalan otuz kuşun vaktidir Mirac. Hz. Muhammed (s.a.v)'in Rabbiyle buluştuğu yerde, bir yeryüzü yıldızı gibi yükselir hayat. Hiç vakit geçmemiştir Mirac'ın üstünden. Hiçbir

Kudüs, vadilerin ta kendisidir. Düşüp kaldığımız, toparlanıp tekrar uçtuğumuz, acı çeke çeke ilerlediğimiz, hasretinden gözyaşı döktüğümüz, yaban eller dokunur da canı acır diye üzüldüğümüz şehir. Yedi vadinin yedisini de içinde barındıran şehir.

ömür akmamıştır. İşte, insan-ı kâmilin varacağı son nokta yükselir altın kubbenin altından. Öyle basit bir manası yoktur ki bu kub-

benin, gazete sayfalarında soldurulacak, yalnız siyaset gündemlerinde konuşulup unutulacak kadar önemsiz olsun. İnsanın hakikati bulma yolundaki önemli bir işaret bu kubbe. Şehrin her yerinden görülen, herkesi kendine çeken, toprakları mübarek şehrin mübarek hakikati.

Bedenimiz Mekke'ye yönelirken ruhlarımız Kudüs'e doğru kıyama durur.

Peki öyleyse nedir bu şehrin üzerindeki hüznün bulutu? Tuhaf bir keder yükselir bulutlarından. Acı çeken Müslümanların seslerini iştirim ta uzaklardan. Bir Stockholm treninde ansızın yüreğim sızlar. Herkes birbirine sorup duruyor: "Bu hüzne nihayet verecek nedir?" Eller açılıyor, dudaklar bükülüyor. Dua, dua... Eller yükseldikçe bir güzel rayiha yayılır. O kokuyla düşünürüm uzun uzun.

Kudüs'ün acı çekmesi demek bizim acı çekmemiz demek değil midir? Kudüs'e varamamak yola çıkmamış olmak gibidir. Kudüs'e dokunamamak yola çıkmaya zaten hiç niyetlenmemiş olmak demektir. Bu yüzdendir ki insan, yolunun menzili olan bu şehre doğru bir adım atmalı, acısını dindirmek için kollarını sıvamlıdır. Aksi takdirde ne Kudüs kalır

geriye ne de kendimiz. Kısacık ömrün sürüp giden akışında kendimizi ve O'nu tanımak için gereklidir Kudüs'ü bilmek. Yola çıkmak için bahanesi olan nasıl varsın Simurg'a?

Kudüs bizim aynamızdır. Kudüs bizim yaramız, kalbimizde sızım sızım sızlayan derdimizdir. Hak yolunun yolcusuna müjdelendiğimiz Kubbet'üs-Sahra Kudüs'ün bağrında değil midir? Başımızı ilk secdeye koyup da yönelediğimiz Mescid-i Aksa nerededir? Elbette Kudüs'te, Kudüs'ün yaralı bağrındadır.

Hız Davud ve Hız Süleyman'ın ilmek ilmek dokuduğu güzelliklere dokunabilen hangi putperest, hangi hristiyan, hangi yahudi içindeki arayışın yolunu tutturmuş olsun?

Kenan ilinin Filistinlileri kalplerini onaracak bir tabip bekliyor. Böylesine ince ve böylesine güzel Kudüs'ümüze dokunurken türlü türlü eller, kuş tüyü yastıklarımızda ne türlü bir rahatın prensleri ve prensesleri olarak oynuyoruz bu yaşam oyununu? Akif'in dizeleri geliyor aklıma: "Yumuşak başlı isem kim demiş uysal koyunum. Kesilir belki fakat çekilmeye gelmez boynum." Şu dizeleri haykırmak gelir içimden, Kudüs surlarında cesurca ve korkusuzca.

Şimdi kim tamamlayabilir rüyamı?

Kim Hz. Ömer gibi kan dökmeden fethedebilir Kudüs'ü? Kim inşa eder tekrardan hayırla ve huzurla yaşayan Kenan ilini? Herkes birbirine bakıyor, bekleyen gözlerle. Binlerce satır yazılıyor, binlerce kâğıt basılıyor, binlerce laf dökülüyor her gün; Kudüs, Kudüs, Kudüs...

Dilimize dolayıp durduğumuz şu çemberi ne vakit çözeceğimizi soruyoruz aslında birbirimize. Hepimiz diğerinden bir adım ileri çıkmasını bekler gibi dururken Kudüs, naifliğiyle beklemeye devam ediyor.

Filistinliler bekliyor, Kudüs bekliyor, biz bekliyoruz.

Müslümanlar bugün kendi topraklarına sorgulanmadan giremiyorsa, İsrail askerleri Müslümanlarla alay edebilecek hale gelmişse kimdir bunun müsebbibi?

Bir yerlerde saklı duruyor bu hazinenin kilidi. Ama illaki içimizde, illaki yüreğimizde. Dünyadaki zulümleri durdurmak için mutlaka bir yerlerde bir işaret saklı olmalı diyorum içimden.

Gittikçe aralanıyor perde. Şehir bizim içimizde, biz şehrin içindeyiz.

Kudüs'ü anlayabilmek ve yaralarına merhem olabilmek için dönüp kendi içimizde yürümeliz. İçimizde varsa bir yahudi önce onunla hesaplaşmalı, onunla işimizi bitirmeliyiz. İçimizde varsa bir İsrailoğlu onunla helalleşip ayrılmalıyız. Kuyuya düştüysek aydınlığı hatırlamalı, balığın karnından nasıl kaçtığımızı ezberlemeliyiz. Ateşin yakmadığını, bıçağın kesmediğini görmeli ve sonsuz bir teslimiyetle hakikate giden yolun hakiki yolcusu olmalıyız!

Ancak o vakit yürürüz bu ateşle!

O vakit, boynumuzu yatırırız en acı demirden bıçakların önüne. O vakit, dönüp doluşup geliriz Kudüs'e de Mirac'a yükselen Hz. Muhammed'den himmet ve Allah'tan yardım dileriz. O vakit, belki döner Kudüs'ün hüznü bulutları, yağmurlar yağar. Ve akar, rahmet dolu seller, şehrin üzerinden akar.

O vakit Kudüs'e dokunur kalplerimiz avuçlarımızdan akar ve oracıkta bırakır da kalbimizi, Kudüs'ün şehitleri oluveririz!

“

Biz Kudüs'e hiçlik makamında gelip kılıç tutanlardan olmalıyız.

”

Biz kendimizi kurtarmak için Kudüs'e, Kudüs'ü kurtarmak için kendine bakanlardanız. Biz Kudüs'e hiçlik makamında gelip kılıç tutanlardan olmalıyız. O zaman düşü gerçekleştirmiş olur rüyasında Selahaddin Eyyubî'yi gören çocuğun. O vakit, Hz. Ömer'in selamını alırsız belki. O vakit, kuyulardan çıkmış, balıklardan kurtulmuş peygamberlerin Mirac'a yükselen çocukları oluruz da Kudüs'ü ve kendimizi kurtarmış olarak vuslata ermiş sayılırız.

Kudüs deyip geçme!

Kudüs senin içinde, sen Kudüs'ün içinde-sin!... ■

(*) Her Dilde Kudüs Maverâ Ödülleri Deneme Yarışması Birincisi

SALÂHADDİN EYYÛBÎ'NİN FEDAÎSİ: ÎSA EL-HAKKÂRÎ

Abdülkadir Tok

Tarihe baktığımız zaman, bize örnek teşkil eden her şahsiyetin, fikrine başvurduğu bir akıl hocalığı olduğunu görürüz. Halife Hz. Ömer'in (ra) yanında nasıl Hz. Ali (ra) var ise; Yavuz Sultan Selim'in yanında Ebussuûd Efendi, İstanbul'un Fatihi Sultan 2.Mehmet'in yanında Akşemsettin Efendi, Şarkın Sultanı Salâhaddin Eyyûbî'nin

de yanında ilminden istifade edip fikrine başvurduğu biri vardı. Bu yazımızda Kudüs başta olmak üzere birçok İslam beldesine sayısız hizmeti olan, aynı zamanda Salâhaddin Eyyûbî'ye baş danışmanlık yapma şerefine nail olan Ziyâeddîn Îsâ El-Hakkârî'yi imkânlar çerçevesinde tanıtmaya çalışacağız.

“

Belirtmek gerekir ki bugün kitaplarını okuduğumuz birçok kadı ve muhaddis, El-Hakkâri'nin rahle-i tedrisatından geçmiştir. İsa el-Hakkâri, ilim adamı olduğu kadar; bilgeliği, kahramanlığı ve diplomatik zekâsıyla da şöhret sahibi olan önemli bir şahsiyetti.

”

“

El-Hakkâri sadece Mısır değil tüm İslam topraklarında adaleti ile nam salmış. Kaynaklarda anlatılanlara göre ilmi, adaleti, bilgeliği ile ün salan El-Hakkâri, Kudüs fethedildikten sonra Kudüs'e Kadı olmuş tıpkı sahabe Ubâde bin Samit (ra) gibi adaletin en büyük temsilcisi haline gelmiştir.

”

İsâ El-Hakkâri Kimdir?

Kaynakların doğum tarihi hakkında pek bilgi vermediği İsa el-Hakkâri'nin Cizre bölgesinde (bugün ki Şırnak/Hakkâri) doğduğu rivayet edilmektedir. Asıl adı Ziyâeddîn İsa el-Hakkâri olup, Hz. Hasan'ın (ra) 13. kuşaktan torunudur. Genç yaşında El-Cezire'de Şâfi âlimlerden uzun müddet fıkıh dersleri alan El-Hakkâri, aldığı bu eğitimler sonucunda, bölgede fetvasına başvurulmuş büyük bir fakih konumuna gelmiştir. İlim yolculuğuna Halep'te devam eden el-Hakkâri, dönemin önemli ilim merkezlerinden biri olan Züccâkiye Medresesinde de hadis dersi almıştır. Böylece El-Hakkâri, fakih olmasının yanı sıra büyük bir muhaddis de olmuştur.

Belirtmek gerekir ki bugün kitaplarını okuduğumuz birçok kadı ve muhaddis, El-Hakkâri'nin rahle-i tedrisatından geçmiştir. İsa el-Hakkâri, ilim adamı olduğu kadar; bilgeliği, kahramanlığı ve diplomatik zekâsıyla da şöhret sahibi olan önemli bir şahsiyetti.

Salâhaddin Eyyûbi'nin oluna Yolcu Olması

İsa el-Hakkâri, Haçlı Seferleri esnasında Salâhaddin'in amcası ve Nureddin Zengî'nin yakın adamlarından olan Esedüddin Şirkuh'un emrine girerek devlet müessesesine bizzat dâhil oldu. Şirkuh ile çıktığı birçok seferde kumandanlık vazifesini

üstlendi ve devletin baş imamlarından biri haline geldi. El Hakkâri'nin Eyyubî Devleti'nin kurucusu Salâhaddin ile tanışması ise Şirkuh ile Mısır'a geçmesinden sonradır. Nitekim Salâhaddin gençlik yıllarının önemli bir kısmını babası Necmeddin ve Zengî hükümdarı Nureddin'in ikamet ettiği Dimaşk (Bugünkü Şam) bölgesinde ve Nureddin'in yokluğunda da Şirkuh'un ona vekâlet ettiği Halep'te geçiriyordu. Hükümdar ile amcası Şirkuh'un arasında haberleşmeyi sağlayan Salâhaddin'in defalarca gittiği Halep'te Şirkuh'un husûsi danışmanı olduğu için İsa el-Hakkâri ile bu süreçte tanışmış olmaları kuvvetle muhtemeldi

Salâhaddin'in Mısır'a Vezir Olmasındaki Rolü

İsa el-Hakkâri, Salâhaddin Eyyûbi'nin Mısır'a vezir olmasında da aktif rol almıştır. Şöyle ki Fatimî Devleti'ndeki iç kargaşalardan ötürü dönemin Mısır Veziri Şaver, Zengî Hükümdarı Nureddin'den yardım talebinde bulunmuştu. Bu vesileyle, Nureddin buraya üç askeri sefer düzenledi. Nureddin'in amacı, hem kendisine sığınan Şaver'e yardım etmek hem de Mısır hakkında birinci elden malûmat sahibi olmaktı. Buna binaen, Mısır seferlerini kumuta etmesi için o sırada bölgede bulunan Salâhaddin'in amcası Şirkuh'u görevlendirmişti. Şirkuh, yeğeni Salâhaddin ve

danışmanı İsa el-Hakkâri'nin stratejik tavsiyeleri neticesinde, Aralık 1169'da muzaffer bir şekilde Kahire'ye girmişti. Fakat Şaver, bedevilere uyararak kendisine yardım etsinler diye Mısır'a davet ettiği bu insanlara verdiği sözleri tutmayıp onlar aleyhine birtakım komplolar kurmaya başlamıştı. Bu durumdan rahatsız olan Salâhaddin ve beraberindeki emirler, Şaver'i yakalayarak Fatimî Halifesi'nin onayıyla idam ettiler. Şaver'in idam edilmesi üzerine Şirkuh, Halife'nin talimatıyla Mısır'ın yeni veziri olarak göreve başladı.

“

Bundan 830 yıl önce açılan ve çok sayıda İslam âlimi yetiştiren Hakkâri Medresesi, işgalci İsrail'in varlığına rağmen hâlen dimdik ayaktaadır. Yine bugün dahi varlığını koruyan birçok caddenin ismi de "Al-Hakkâri" diye geçmektedir.

”

Şirkuh'un vezirliği hastalığından dolayı kısa sürdü. Vezirliğinin henüz 3. ayında vefat eden Şirkuh, vefat etmeden önce vezir olarak yerine yeğeni Salâhaddin'i bıraktı. Şirkuh'un vefatından sonra Fakih İsa el-Hakkâri'de Sultan Salâhaddin'in hizmetine girmişti. El-Hakkâri bundan sonra tıpkı Şirkuh'ta olduğu gibi Salâhaddin'in hem akıl hocası ve başdanışmanı hem kumandanı ve kadısı hem de elçisi olacaktı. Tabi bölgede devam eden iç kargaşa ve cereyan eden farklı oluşumlar nedeniyle Salâhaddin'in, vezirliğini kabul ettireceği bir ortam pek mevcut değildi. Özellikle Mısır vezirliğine bağlı Suriye orduları Şirkuh'un vefatından sonra kendi aralarında bölünmüş ve bölünen her bölümün kumandanını kendi vezirliğini ilan etmişti. Bu bölüklerden birinin başında Salâhaddin'in dayısı Mahmut el-Harimi vardı. İşte tam da bu noktada, Salâhaddin'i her kesime vezir olarak kabul ettirmek için gerek sergileyeceği diplomatik yetenekleriyle gerek gerçekleştireceği birtakım ikili ve gizli görüşmeleriyle gerek siyasi ilmiyle deneyimli devlet adamı olan Fakih İsa el-Hakkâri devreye girmiştir.

Suriye'deki bölünme sonunda oluşan bloklardan Esedîyye Birliği'nin hem Salâhaddin'e hem de El-Hakkâri'ye önceden beri sempatisinin olması ve El-Hakkâri'nin stratejik mekik diplomasisi sayesinde Salâhaddin'in vezirliğini kabul etmeleri zor olmadı. İkna edilmesi gereken sıradaki kişi Salâhaddin'in dayısı El-Harimi idi. El-Hakkâri El-Harimi'nin yanındaki adamlarla bir dizi gizli görüşme gerçekleştirdikten sonra onun karşısına çıktı. El-Harimi'yi hem güçlü aile bağlarını kullanarak hem de devletin bekasının önemini vurgulayarak ikna etti. Nitekim onun yanında bulunduğu şu cümleler el-Harimi'yi derinden etkilemiştir:

“Ey El-Harimi; Salâhaddin senin yeğenindir! Dolayısıyla onun davası senin davadır. İyi biliyorsun ki hem asker olarak hem de yönetici olarak işinin ehli biridir. Yaptığı bütün işler daima başarıyla sonuçlanmıştır. Vezirliği ele geçiremeyeceğini bildiğin halde Salâhaddin'i bu işten mahrum bırakmak isteyen ilk kişi sen olma!”

Bu sözlerin üzerine artık El-Harimi de ikna olmuş ve tüm askeri birlikleri ile Salâhad-

din'in yanında yer almıştır. Artık Salâhaddin'in vezirliğine engel teşkil edecek herhangi bir durum söz konusu değildi.

Fatimî halifesi çok geçmeden Mısır'a vezir atamak istedi. Dönemin önde gelen emirlerini toplayarak onlarla istişare etti ve istişare sonucunda El-Harimi'nin açık desteği ile vezirliğe Salâhaddin Eyyûbi'yi atadı. El-Harimi'nin burada açıkça yeğenini işaret etmesi yukarıda da dile getirdiğimiz gibi El-Hakkâri'nin başarılı diplomasisi sayesinde.

El-Hakkâri'nin Üstlendiği Vazifeler

Yüzyıllardır İslam dünyasında nam salan ve bugün kitaplarından ilim öğrendiğimiz birçok kadıyı ve çok sayıda İslam âlimini yetiştiren el-Hakkâri'nin vazifelerini saymaya kelimeler yetmez. Biz burada günümüze kıyasen ehemmiyet arz eden belli başlı vazifelerini ele almakla yetineceğiz.

Kadılık

Mehmed Akif'in “Şarkın Sultanı” diye övdüğü Salâhaddin Eyyûbi Mısır'ın veziri olduğu zaman, akıl hocası ve baş danışmanı El-Hakkâri'yi “Baş Kadı/Kadı'l kudât”

*El-Hakkâri yaptığı
birçok azil ve
atamalar ve
yetiştirdiği öğrenciler
ile Şii düşüncesinin
yayılmasını engellemiş
ve bir kez daha
Salâhaddin'in takdirini
kazanmıştır.*

ilan etmiştir. *El-Hakkâri sadece Mısır değil tüm İslam topraklarında adaleti ile nam salmıştır. Kaynaklarda anlatılanlara göre ilmi, adaleti, bilgeliği ile ün salan El-Hakkâri, Kudüs fethedildikten sonra Kudüs'e Kadî olmuş tıpkı sahabe Ubâde bin Samit (ra) gibi adaletin en büyük temsilcisi hali-ne gelmiştir.*

Müderreslik

El-Hakkâri müderres olarak da İslam'a büyük katkı sunmuştur. İliminin yüceliğini ifade etmek için şu vakayı anlatmak elzemdir. Salâhaddin Mısır'a vezir olmadan önce, Şii Fatimî Devleti'nin sürdürdüğü politikalar neticesinde Sünnî toplumda Şii mezhebini yaymak için oluşturulmuş birçok müessese vardı. Ezan-ı Muhammedî'nin sözleri değiştirilmiş, "Hayye alel felah" yerine "*Hayye alel hayrulamel... Eş-hedu enne Aliyyen Veliyyullah*" gibi sözler eklenmişti. İslam'a zarar veren faaliyetler git gide yayılmıştı. Şiiilerin bu çalışmalarını engellemek, Sünnî inancının temellerini sağlamlaştırmak için itikadî sağlam öğrenciler yetiştirmek gerekiyordu. Salâhaddin her konuda olduğu gibi bu konuda da ehl-i sünnet düşüncesine bağlı bir Sünnî fakih olan el-Hakkâri'nin tecrübesinden ve ilminden yararlandı. *El-Hakkâri yaptığı birçok azil ve atamalar ve yetiştir-*

tirdiği öğrenciler ile Şii düşüncesinin yayılmasını engellemiş ve bir kez daha Salâhaddin'in takdirini kazanmıştır.

Elbette ki bu dönemde Kudüs'e ve İslam âlemine hizmet eden tek Hakkâri İsa el-Hakkâri değildi. Lakin El-Hakkâri her alanda ön plana çıkarak birçok çalışmanın öncüsü olduğu için Sultan Salâhaddin'in takdirini kazanmıştı. Salâhaddin, İsa el-Hakkâri'nin isminin kendisinden sonra da yaşamasını istiyordu. Bu düşünceyle Kudüs'te Hakkâri adında bir medrese inşa ettirmiştir. *Bundan 830 yıl önce açılan ve çok sayıda İslam âlimi yetiştiren Hakkâri Medresesi, işgalci İsrail'in varlığına rağmen hâlen dimdik ayakta. Yine bugün dahi varlığını koruyan birçok caddenin ismi de "Al-Hakkâri" diye geçmektedir.*

Netice

Netice olarak belirtmek gerekir ki asrımız insanı ilmin mayasını talebenin ruhunda tutturun El-Hakkâri gibi kadırlara, âlimlere çok muhtaç durumdadır. Kendini bilerek ilim tahsili gören ve bu minvalde insan yetiştirmeye çalışan kişi sayısı gün geçtikçe azalmaktadır. İşte bizim bu hususta adaletiyle, ilmiyle, azmiyle örnek almamız gereken şahsiyetlerden birisi İsa el-Hakkâri'dir. Yazımızı Şarkın Sultanı Salâhaddin Eyyûbi'nin şu sözüyle nihayete erdirelim:

"Gayret olmazsa zafer de olmaz. Allah'tan korkun, Allah'tan! Kalbinizi İslam üzere sabit kılın. Yataklarınızı terk edin. Allah yolunda uykusuz kalın. Gece, uyuma gecesi değildir. Sabredin! Muhakkak ki Allah sabredenlerle beraberdir. Gevşemeyin! Nâsır(yardımcı, yardım eden) gittiyse, Allah yardım edip zafere ulaştıranların en hayırlısıdır! Bu kalkacak bir durum, bitecek bir musibet, sabaha erecek bir gece ve kâra ulaşacak bir ticarettir!" ■

Kaynakça:

- 1) Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, 15.Cilt, Yıl: 1997, Sf: 205-207
- 2) Boris James, Selahaddin ve Kürtler, Avesta Yayınları, 1. Basım, Yıl: 2011
- 3) Harun Yılmaz, Beytülmakdis Araştırmaları Dergisi, Yıl:2018-18(2)
- 4) Dr. Öğr. Üyesi Bedrettin BASUĞUY, Hakkâri Üniversitesi 1.Uluslararası Zıp Havzası Uleması Sempozyum Bildirileri, İsa El-Hakkâri Ve Selâhaddin-i Eyyûbî'nin Siyasi Kariyerine Etkisi, 27-29 Nisan 2018
- 5) Erzurum Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, Hakkâri Devlet Adamları ve Âlimler (Abbâsîler Dönemi), Yıl: 2011 Sayı: 46, Sf: 255-280
- 6) <http://www.ehlisunnetbuyukleri.com/İslam-Alimleri-Ansiklopedisi/Detay/İSA-BİN-MUHAMMED-BİN-İSA-EL-HAKKARI/1345>
- 7) <https://hakkari.ktb.gov.tr/TR-159107/hakkari-ulemesi.html>
- 8) İbrahim Bozkurt, Kürt Büyükleri, İsa El-Hakkâri, Ders 18 (<https://www.youtube.com/watch?v=wDLTmQxpZTQ>)

İnsana Ne Kadar Toprak Lazım?

Gülşah Ertaş

Konu toprak olunca Rus edebiyatının ünlü yazarı Tolstoy'un hikayesinden bahsetmemek olmazdı. Tolstoy bu hikayesinde ⁽¹⁾ hep daha fazla ve daha verimli toprak sahibi olmak isteyen Pahom'un yaşadıklarını anlatmaktadır.

Pahom sürekli daha fazla kazanmaya ve zengin olmaya çalışan bir çiftçidir. Bir gün daha verimli topraklara sahip olmak için Başkırların yaşadığı yere gider. Adeta insanın bütün bir ömrünü ifade eden bir günlük bir yarışa çıkar.

Başkırların reisi, Pahom'a gözünün gördüğü her yeri bir şartla alabileceğini söyler. Şartı şudur: Pahom bir noktadan almak istediği toprağı küçük çukurlar kazarak işaretleyecektir. Ancak akşama kadar istediği genişlikte araziyi kazarak başladığı noktaya gelmek zorundadır. Yarış sabah güneşin doğuşuyla başlar ve batışıyla da biter.

Pahom güneşin doğuşuyla hoşuna giden me-rayı büyük bir hızla işaretlemeye başlar. Yolun yarısını geçmiştir ki güzel bir mera daha görür.

“

Halk edebiyatında devriyeler insanın hikâyesini topraktan toprağa dönüş olarak anlatmaktadır. Dinimizde toprağa verilen kıymet, topraktan yaradılışın ve tekrar toprağa dönüşü yüklenen değerle şekillenmiştir.

”

“

Toprak, insanın hikâyesinin bir özetidir. Geçmişten günümüze kadar insanın topraksız kalması köksüz kalmasıyla eş tutulmuştur.

”

Burayı da arazimin içine katarsam iyi olur, verimli bir alan, diye düşünür. Sağa doğru koşu alanını daha da fazla genişletir. Güneşin batmasına az kalmıştır. Ayakları yara içindedir, çok yorulmuştur ama ne olursa olsun başladığı yere güneş batmadan geri dönmelidir. Hırs gözünü bürümüştür. Hızını arttırır, var gücüyle koşar. Alkışlar içinde güneş batmadan başladığı yere yetişir ve yorgunluktan yığılır kalır. Uşağı ona seslenir ama cevap alamaz. Ağzından kan gelmiş ve ölmüştür efendi Pahom. Yarışın başladığı ve bittiği noktaya, hemen olduğu yere gömülür uşağı tarafından. Ve burada ibret verici o son sözü söyler bize Tolstoy: “Onun ihtiyaç duyduğu üç arşın kadar bir topraktı!”

Halk edebiyatında devriyeler insanın hikâyesini topraktan toprağa dönüş olarak anlatmaktadır. Dinimizde toprağa verilen kıymet, topraktan

yaradılışın ve tekrar toprağa dönüşe yüklenen değerle şekillenmiştir. Bu durum, insanın hikâyesinin bir özetidir. Geçmişten günümüze kadar insanın topraksız kalması köksüz kalmasıyla eş tutulmuştur. Hemen her şeyi toprak üzerinden şekillenen insanın, toprakla ilişkisi et ile tırnak gibidir ve toprak-insan ilişkisi insanlığın tarihi kadar eskidir. Günümüzde ise konu, en az gelişmiş ülkeden, en gelişmiş ülkelere kadar önemini sürdürmektedir. Bunun en temel sebebi; toprağın çoğaltma olanağı olmayan tek üretim aracı olması, buna karşılık bu üretim aracını kullanan dünya nüfusunun hızla artmasıdır.

Toprak; tarım alanı olarak insanın neslini devam ettirme, canını koruma ve besleme ihtiyacından dolayı insan için değerlidir. Ayrıca toprak insanların düşünce, anlayış, hayata bakış ve alışkanlıklarının belirleyicisi olmuş; insanın şahsiyetini, karakterini, toplumsal davranış şeklini belirlemede bir etken olagelmıştır.

Toplumlar sosyal-kültürel açıdan birbirlerinden farklıdır. Bu farklılıkların yanı sıra tüm kültürlerde büyük önem taşıyan ortak bazı değerler bulunmaktadır. Toprak da birçok toplumda taşıdığı değer ve toplumsal işleviyle ilk dönemlerden itibaren kendisine kutsallık atfedilen, saygı duyulan bir unsurdur. Dünyadaki tüm varlıkların esasları şu dört önemli elementtir: toprak, su, hava ve ateş. Toprak ile su arasındaki ilişki yaratılışın temelini oluşturur.

İnsanın bedeninin esas maddesini oluşturan toprak, Kur'an merkezli yaratılış inancında ana

“

Toprak; tarım alanı olarak insanın neslini devam ettirme, canını koruma ve besleme ihtiyacından dolayı insan için değerlidir.

Ayrıca toprak insanların düşünce, anlayış, hayata bakış ve alışkanlıklarının belirleyicisi olmuş; insanın şahsiyetini, karakterini, toplumsal davranış şeklini belirlemede bir etken olagelmıştır.

”

maddesidir. İnsan topraktan yaratılmıştır ve sınırları belirlenmiş bir varlıktır. İnsan bu sınırı aşınca problem ortaya çıkar. Allah yarattığı hiçbir kulu için zulmü murad etmemiştir. Zira “Rahmetim gazabımı geçti.” kutsi hadisinden alacağımız bu dersler vardır. Sınırı aşmayı göze alıyorsak bu aşımın bir de sonuçlarını göze almak gerekir. Bu sonuç ya bir seçkidir ya da hak edıştır.

Kur'an-ı Kerim'e yiyecekler, içecekler açısından bakılacak olsa görülecektir ki iman dahil insanın tüm saadet ve şevketleri, iyilik ve kötülükleri daha doğrusu hak edişleri yedikleri, içtikleri üzerinden aktarılıyor.

Genetik yapının değiştirilmesini ifade eden GM, İngilizcedir. Bu ibare, bir şeyin genetik yapısının

“

Toprak, yaratılışın başlangıcı ile yok olmanın sınırlarını belirler. İlk dönemlerden itibaren insanlar tarafından toprak, evren ve insanın yaratılışındaki ana madde olarak görülmüştür. Toprak, kıymeti olan şeylerin gömüldüğü yerdir. Toprak, kara olarak nitelendirildiğinde insanın yaratılışı nedeniyle kullanılabilirdiği gibi, sonumuzun toprak olacağı gerçeğine de işaret eder.

”

yani Allah'ın ezelde taktir ettiği şeklinin bilinçli bir şekilde değiştirilmesi işlemini tanımlar. *Hani Nisa Suresi'nin 118 ve 119. ayetlerinde temas edilen, Şeytan'ın Allah'a and içerek insanı yoldan çıkaracağını, yaratma usulünü değiştireceğini söylediği şeytani operasyondur. Genetik mühendisliği denilen bu yeni bilim dalı iyi niyet temeline oturuyor görünse de esasında insanlığı felakete götüreceği yolun kapısını da aralamıştır. Bu mühendisliğin hedefinde organizmalar arası gen taşınması ve yeni türler elde edilmesi vardır.*⁽³⁾

Toprak, yaratılışın başlangıcı ile yok olmanın sınırlarını belirler. İlk dönemlerden itibaren insanlar tarafından toprak, evren ve insanın yaratılışındaki ana madde olarak görülmüştür. Toprak, kıymeti olan şeylerin gömüldüğü yerdir. Toprak, kara olarak nitelendirildiğinde insanın yaratılışı nedeniyle kullanılabilirdiği gibi, sonumuzun toprak olacağı gerçeğine de işaret eder. Toprak insanın zayıflığını, güçsüzlüğünü ifade eder.

İnsan toprağı maddi ve manevi anlamda nasıl değerlendirdi? Toprağın dilini anlamak için toprak bilimini bilmek yeterli mi? Ya da toprak

bilimlerinin yanında toprağın ait olduğu toplumun dinamiğini, tarihini mi bilmek gerekir? Tarih boyunca birçok toplum, bu değerini kirlenmemesi için ölümü bile göze almıştır. İslam kültüründe toprak bir temizlik unsurudur ve suyun olmadığı yerde abdest toprak ile alınır. Sadece bu misal bile toprağın bizim medeniyetimizdeki değerini anlatmak için yeterli olur sanırım. Bilmemiz gereken en önemli hakikat toprak insana değil, insan toprağa aittir. Ve insanoğlu toprağa muhtaçtır. Toprağa olan aşkı da bundan ötürüdür.

Hazreti Mevlâna topraktan başlayan yaşam döngüsünü aşkla açıklayan değersiz bir varlık iken toprağın aşk sayesinde dağların bile başını döndüren yüce mahluka eriştiğine dikkat çeker:

*Cism-i hâki aşk ile oldu bülemd
Kûh geldi raksa oldu neşve-mend*⁽²⁾ ■

Dipnotlar:

(1) "İnsan Ne ile Yaşar?", Leo Tolstoy

(2) Mesnevî, I/ 25

(3) "Can Boğazdan Çıkar" Mehmet Ali Bulut / Hayat Yayınları

AVRUPA'DAKİ TÜRKLER İÇİN VATAN KAVRAMI

Rumeysa Öztürk

İkinci Dünya Savaşı sonrasında kalkınma programlarını hayata geçirmek isteyen devletlerin en önemli eksiği iş gücüydü. Bu açığı kapatmak adına yapılan programlar sonucunda başta Almanya olmak üzere Avrupa'nın birçok ülkesine doğru yola çıkanların arasında Türkler de vardı. Böylece Türkiye ile Almanya arasında "İşgücü Alımı Anlaşma-

sı", 30 Ekim 1961'de imzalandı. O tarihte çok az kişi, bu anlaşmanın iki ülkeyi ve milyonlarca insanı birçok yönden ilgilendirecek büyük bir adım olduğunun farkındaydı. En öz tabiriyle bir işçi göçüydü bu. Anlaşmaya göre, Almanya'ya, "misafir işçi" olarak davet edilen Türkler, en fazla iki yıl çalışıp memleketlerine geri dönecek ve bu uzun misafirlik boyunca ailele-

rini yanlarına almayacaklardı. Peki bu senaryoya bugün baktığımızda hangisi daha eğreti duruyor? Misafirlerin işçi olarak çalıştırılması mı misafirlerini ailesiz davet eden ev sahibi mi? **Anadolunun çalışkan ve dirayetli insanlarının belki bir traktör parası biriktirebilmek, belki düğün parasını denkleştirmek, belki memlekete para gönderebilmek, belki de sadece ekmek parası için kahrını çekmeye razı oldukları bir gariplik haliydi bu.** Fakat, daha iyi bir gelecek hayali, karşılaşılabilecek tüm zorlukları göğüslemeyi göze aldırıyordu.

İstanbul'un Tophane semtinde bulunan İş ve İşçi Bulma Kurumu binasında Almanya'ya göç için bir büro tahsis edildikten sonra, başvurular buradan alınır, mesleki imtihanlar ve sağlık muayeneleri bu büro aracılığıyla yapıldı. "Misafire" uygulanacak türden olmayan bu muayenelerde, çıplak bedenlere bakılarak Alman sanayisinin büyük çarkları ve dişlileri arasında ezilmeyecek, dayanıklı ve sağlıklı "işçiler" seçilirdi.⁽¹⁾

Farklı bir ülke bir yana, farklı bir şehir görmemiş Anadolu insanlarına İstanbul bile ağır ve uzak gelirken şimdi adını daha önce hiç duymadıkları, haritada yerini bilmedikleri yaban ellere gideceklerdi. Heyecanlıydılar, biraz da tedirgindiler. Karışık duygularla vedalaştılar sevdikleriyle, evleriyle, yurtlarıyla, topraklarıyla... Sirkeci Tren İstasyonu'na geldiklerinde bavullarında hayalleri, korkuları, umutları; önlerinde gidilecek yollar, aşılabilecek günler, tüketilecek ömürler vardı. Gidenleri uğurlamakla vazifeli olan Türk memurlarının, "Attiğin her adımı ülkeni, bayrağını, şeref ve namusunu düşünerek at. Vaktinde git. Bilmediğini sormaktan çekinme. Tembellik etme. Verilen işi zamanında ve muntazam bitir. Aileni, evini unutma. Sürekli mektup yaz, kendini merak ettirme..." diye devam eden uzun öğütleriyle memleketin gurbet elde temsilcileri olarak yola çıktılar.⁽²⁾ İki gece üç gün süren tren yolculuğu... Daha şimdiden ceketlerinin iç cebine defalarca girip çıkan o tek fotoğrafın zamanla kenarları kıvrılacak, ortasından kırık çizgiler geçecek, biraz da rengi solacaktı. Fotoğraf bile yorulacaktı bu misafirlikten. Hasretlik onu da aşındıracaktı.

*Sirkeci'den tren gider
Vagon gider derdim gider
Gurbet elde bir başıma
Varım yoğunum alır gider⁽³⁾*

Tren yol aldıkça geride kalyordu her şey, herkes... Anne, baba, eş, akraba, dostlar, anılar, sevgiler, alışkanlıklar... Kısacası vatan uzaktaydı artık. Münih Tren İstasyonunun 11 numaralı peronunda yeni bir hayat başlıyordu Türk işçiler için; geldiklerinde bandoyla, çiçeklerle karşılandılar. Buradan aşağıya, sevkıyat merkezine indiler. Evrakları çoktan hazırlanmış, kimin nereye gideceği çoktan belirlenmişti. Dağıtımlar başlıyordu şimdi. Köln, Duisburg, Frankfurt, Berlin, Bonn ve diğer şehirler "misafirlerini" bekliyordu. Bir otomobil fabrikasında, demir atölyesinde ya da bir kömür madeninde giyilmeyi bekleyen tulumlar da çoktandır onları giyecek işçilerin yolunu gözlüyordu. Türk işçilerin kafasında hep aynı sorular: Nerede çalışıp nerede konaklayacaklardı?

Münih Demiryolu İşletmeleri'nde çalışacak işçiler için eski tren vagonları yatakhaneye dönüştürülmüştü. Köln'deki Ford fabrikasında çalışacak işçilerin konaklaması için savaş zamanından kalma sekiz-on kişilik işçi yurtları tahsis edilmişti. Banyo ve tuvaletleri ortaklaşa kullanacaklardı. Demirden bir karyola ve bir dolap onların buradaki mahremi olacaktı. Ba-

“

Anadolunun çalışkan ve dirayetli insanlarının belki bir traktör parası biriktirebilmek, belki düğün parasını denkleştirmek, belki memlekete para gönderebilmek, belki de sadece ekmek parası için kahrını çekmeye razı oldukları bir gariplik haliydi bu.

”

vullar açıldığında memleket kokusu yayılacaktı odaya. Boğazlar düğümlenecekti. **Bavullar ya dolabın üstüne ya da her gün göz göze gelecekleri bir yere konulacaktı. Çünkü bavul, bir göçmenin geri dönüş umudu demektir.**

Peki ne yiyip ne içeceklerdi? Ya haram bir şey boğazlarından geçerse? Ya aç kılıp güçsüz düşerlerse? Buranın suyu içilir miydi? Tüm bunları, pazar yerini, en yakın bakkalı öğreneceklerdi. Fabrikada, yemekhanede yer yer Türk yemekleri de çıkmaya başlayacaktı. İlerleyen zamanda

“

Yıllar geçiyor, yeni nesiller burada gözlerini açıyordu dünyaya. Şüphesiz en büyük zorluk, kendi öz değerlerine sahip çıkan bir nesil yetiştirebilmektir. Türk göçmenler hep bunun mücadelesini verdi. Bin bir emekle kurdukları sivil toplum kuruluşlarında, mescitlerde bir araya gelip kültürel etkinliklerle milli ve manevi değerlerini korumaya, gelecek kuşaklara aktarmaya gayret ettiler.

”

Türklerden birkaçı işlerini bırakıp bir köşede küçük bir dükkân açacaktı. Burada sadece yiyecek değil, plaklar, kasetler, filmler de satılacaktı. Lokanta açan bile olacaktı bir köşe başına. Özledikleri vatana benzeteceklerdi gurbet elleri...

Bu memlekette cami yoktu. Ezan sesi de duyulmuyordu. Ezan sesi, vatan sesiymiş meğer. Vatan İslam'ın hâkim olduğu, yaşadığı yermiş. Şimdilik yurttan uygun görülen bir odada kılacaklardı namazlarını. Yanında kurmalı saat getirenler, sabah vaktinde kalkmak için onu Almanya saatine göre ayarlayacak, ancak kolundaki saatte hiç dokunmayacaktı. O, hep Türkiye saatini, eşinin, anasının, babasının saatini gösterecekti.

Uykusuz bir gecenin ardından ilk iş günü... Fabrika kuralları, çalışma saatleri, mesailer, ücretler, giriş çıkışlar, izinler vs. tek tek anlatılıyor; tercüman da bunları çeviriyordu. Yerli işçiler, Alman sanayisinin en alt tabakasındaki göçmen işçilerin başına geçiriliyordu. Hâlihazırda madenin en derin ayağında çalışan Alman işçi, bir anda İtalyan, İspanyol, Yugoslav, Yunan ve Türk

işçilerin usta ya da ustabaşı olarak bir üst sınıfa çıkarılıyordu. Alman ustabaşları, misafir işçilere mesleğin inceliklerini öğretecekti ki bir an önce onlar da bantlardaki yerini alacaktı.

Onlardan tek istenen şey çalışmalarıydı. Öyle de yaptılar. Yıllarca büyük bir gayretle, azimle çalıştılar. Fabrikalarda, maden ocaklarında, hastanelerde, restoranlarda ve daha birçok yerde alın terlerini akıttılar.

Geride bıraktıklarından en çok özlenilen kimdi, neydi? Sevdiklerine telefon açmak her zaman mümkün olmuyordu. Başta mektuplar, sonra da doldurulan kasetler gurbetin yükünü biraz olsun hafifletiyordu. Yurttaki posta günleri bayram günü oluyordu. Kimi zaman radyodan dinledikleri, kimi zaman da kendilerinin söylediği şiirler, şarkılar, türküler yarenlik ediyordu onlara.

*Ayrı düştüm vatanımdan yurdumdan
Sermayem yok servetim yok elimden
Bilinmiyor yoksulların dilinden
Almanya'ya mecbur ettin
Yoksulluk beni beni
Fakirlik beni beni yoksulluk beni beni⁽⁴⁾*

“

**Tren yol aldıkça geride
kalıyordu her şey, herkes...
Anne, baba, eş, akraba,
dostlar, anılar, sevgiler,
alışkanlıklar... Kısacası
vatan uzaktaydı artık.**

”

İlk yıllar hiç de kolay geçmemişti. Ağır ve zor şartlar altında çalışma ve barınmanın ötesinde, dil, din ve kültür farklılıkları; bu garipliği, yalnızlığı ve hasretliği derinleştiriyordu. Ama nasıl olsa kalıcı değillerdi. Yeni bir ülkeye yerleşmenin beraberinde getirdiği sosyal ve kültürel sorunları aşmalarını sağlayan güç biraz da bu düşünceden besleniyordu. Türk göçmenler, en fazla iki sene sonra Türkiye'ye döneceklerini düşünerek gurbet yolunu tutmuştu. İki senenin ardından dönenler oldu, fakat birçoğu için bu böyle olmadı. Üstelik hiçbir şey İstanbul'dan kalkan trenlerin sayısının artmasına da mani olamadı. Trenler yüzbinlerce Türk işçisini Avusturya, Belçika, Hollanda, Fransa, İsveç ve daha uzak memleketlerin madenlerine, fabrikalarına, atölyelerine taşımaya devam etti.

1964'te Almanya'da, kısa süre sonra da diğer ülkeler de Türk işçiler için iki yıllık sınırlama kaldırılıp artık eşler ve çocukların da getirilmesine izin verilince Türk işçilerinin yazgıları değişmiş oldu. Bu ilk yıllarda çocukların hiçbirini ya da bir kısmını getirmeyip memlekette dedelerinin evlerine bıraktılar. Anneleri, çocuklarından ayrılmıştı gurbet. Yazdan yaza görüşüp hediyelerle gönül almaya çalıştılar. Bir süre sonra elbette çocuklarını yanlarına alanlar da oldu. Ancak anne-babaların çocuklarına dini ve kültürel değerlerini öğretmeye ayıracak zamanları olmuyordu. Karı-koca fabrikada çalışıyorlar, hafta sonları da ek işlere gidiyorlardı. Amaçları bir an önce hayatlarını kurtarıp Türkiye'ye geri dönmekti. Ancak yıllar geçtikçe dönüş yolu

uzamıştı. *Bir ülkeden başka bir ülkeye savrulup durdukları için "bavul çocukları" diye adlandırılan yavruların, anne babaları tüm gün çalıştıkları için evin anahtarını bir ipe bağlayıp boynuna astığından bir diğer isimleri de "anahtar çocuklar" oldu.*⁽⁵⁾ Onlar, bu dönemde biraz da kendi başına yetiştiler. Evde Türk kültürü, okulda ise bulundukları ülkenin kültürü yaşıyorlardı. Dil ve uyum problemleri sebebiyle bazı çocuklar iki kültür arasında bocalıyorlardı. Bu yüzden ne yazık ki ikinci nesilde kayıp gidenler de oldu.

Genelde şehrin arka mahallelerinde geçici bir zaman için evler tutuluyor ve her biri de az çok birbirine benziyordu. 1973 yılında tüm Avrupa'da ekonomik krizin baş göstermesiyle artan işsizlik, pahalılık sebebi göçmenlerin üzerine yıkılıyordu. Bu süreçte Almanya'nın işçi alımını durdurması, 1983-84'lerde çıkarılan geri dönüşü teşvik yasası yüzbinlerce Türk ailenin geri dönmelerini sağlasa da çok daha fazlası Almanya'da ve diğer Avrupa ülkelerinde kalmayı tercih etti. Bir süre sonra göçmenlerin yoğun olduğu semtler "getto" diye anılacaktı. Misafirlikle başlayan göç yolculuğu, gettolarda devam ediyordu. İkinci Dünya Savaşı'nın acı hatıralarını anımsatan getto kelimesinin göçmenler için kullanılması, bir süre sonra Avrupa'da oluşan ayrımcı ve ırkçı hareketlerin ayak sesleriydi belki de.⁽⁶⁾

Yıllar geçiyor, yeni nesiller burada gözlerini açıyordu dünyaya. Şüphesiz en büyük zorluk, kendi öz değerlerine sahip çıkan

bir nesil yetiştirebilmektir. Türk göçmenler hep bunun mücadelesini verdi. Bin bir emekle kurdukları sivil toplum kuruluşlarında, mescitlerde bir araya gelip kültürel etkinliklerle milli ve manevi değerlerini korumaya, gelecek kuşaklara aktarmaya gayret ettiler. Bakkallar, lokantalar, kahvehaneler, mağazalar ve iş yerleri açtıkça gurbete kalıcı olarak yerleşenlerin sayısı giderek arttı.

Misafir Türk işçiler, memleketlerini, sevdiklerini arkalarında bırakarak çıktıkları bu yolun sonunda; yirmi-otuz yılı, hatta yarım asrı burada tüketceklerini akıllarının ucundan bile geçirmemişlerdi. Daha iyi ve saygın bir geri dönüş umuduyla var gücüyle çalışırken gelecek çoktan geçmişte kalmıştı. Ana vatanları artık yalnızca yaz aylarında birkaç haftalığına gidilen bir yer olmuştu. Her gün ırkçılığa, düşmanlığa bir şekilde maruz kalsalar da ömürleri gurbette geçecekti. Yaşadıkları yer, belki de hayata gözlerini yumacakları ikinci memleketleri olmuştu. ■

Dipnotlar:

(1) Gökhan Duman, 11. Peron. Bir Yanı Memleket Bir Yanı Gurbet, s.8-9, 2019, İstanbul

(2) A.g.e., s. 17

(3) <https://www.flashlyrics.com/lyrics/ibrahim-sadri/sirkeciden-tren-gider-54>

(4) <https://www.sevilensarkisozleri.com/yuksel-ozkasap-almanyaya-mecbur-ettin-sarki-sozleri-598044>

(5) Gökhan Duman, 11. Peron. Bir Yanı Memleket Bir Yanı Gurbet, s. 100, 2019, İstanbul

(6) <https://diasporaturk.org/ke%C5%9Ffet#-5c80a206-693e-4c34-8441-bb303066829b>

MEKÂSİDU'Ş- ŞERÎÂ PENCERESİNDEN FİLİSTİN DAVASINA BAKIŞ

Suna Durmaz

Giriş

Zâriyât suresi 56. Ayette “*Ben cinleri ve insanları sırf bana kulluk etsinler diye yarattım.*” diye buyuran Rabbimiz; hayır ve şerre meyilli olarak yarattığı insana, dünyadaki kulluk yolculuğunda yaradılış maksadından sapmaması için eğrisi-büğrüsü olmayan dosdoğru bir yol (sırat-ı müstekim) çizmiş ve bu yolun amaca ulaştırması için birtakım kanunlar (*şerîât*) koymuştur. İnsanın öz iradesiyle yaratıcıya bağlanmasını (teslim) murad eden Allah Teâlâ'nın insan fıtratı-

na (yaradılış) uygun olarak irade buyurduğu ve razı olduğu bu yola “*İslam Dini*”, hükümlerine de “*Şerîât-ı İslamiyye / İslam Hukuku*” denir. İslam dininin esası; insanın dünya-ahiret saadete ermesini sağlamak, onu nefsin zulmetinden ve cehaletin karanlığından çıkarıp ilim ve irfanın aydınlık dünyasına ulaştırmak, yeryüzünün Allah adına imarını ve adâletle idare edilmesini sağlamaktır. Bu bakımdan; İslam şeriatı bütünüyle ele alındığında, “*Şahıs ve toplum için faydayı (Maslahât, Menfaat) elde etmek ve zararları def etmek.*” kaidesi üzere kurulduğu anlaşılır. Bir

hadis-i şerifte de Efendimiz (sav) “Lâ darara velâ dırâr / “Zarar vermek de zarara zararlar karşılık vermek de yoktur.” diye buyurarak şeriatteki her şeyin maksadının olduğunu ve asıl itibariyle insana fayda sağladığına işaret etmiştir.

Arapça ق ص د (*kasede*) köklü olan “*Meksîd-Meksad*” kelimesi, “ulaşılması hedeflenen yer, kararlaştırma, yönelme, niyetlenme” anlamlarında kullanılır. ش ر ع (*Şerea*) köklü “*Şerîa*” kelimesi ise “su kaynağına giden yol” anlamındadır. Belirli bir nizamı sahip olan yola, inanca ve âdete de “*Şeriat*” denmektedir. Mek-

“

İslam şeriatı bütünüyle ele alındığında, “Şahıs ve toplum için faydayı (Maslahât, Mefeât) elde etmek ve zararı def etmek.” kaidesi üzere kurulduğu anlaşılır. Bir hadis-i şerifte de Efendimiz (sav) “Lâ darara velâ dirâr / “Zarar vermek de zarara zararla karşılık vermek de yoktur.” diye buyurarak şeriattaki her şeyin maksadının olduğunu ve asıl itibariyle insana fayda sağladığına işaret etmiştir.

”

sıd kelimesinin çoğulu olarak kullanılan “Mekâsıd” kelimesi, terim olarak kanun koyucu olan Allah’ın hüküm koymadaki muradını ve hukuk düzeninden beklediği faydaları (maslahah) ifade eder. Vahiy kaynaklı bu yararlar, İslam hukukunda “Mekâsıdu’ş-Şâri” veya “Mekâsıdü’ş-Şer’î” ya da “el-Mekâsıdu’ş-Şer’iyye” biçimindeki tamamlamalarla bir hukuk terimi (istilâh) olarak kullanılır. Türkçe’ye “İslam Hukuku’nun Hedefleri” olarak tercüme edilebileceğimiz mekâsıd ilminin fikri alt yapısı, Kelâmullah ve hadis-i şeriflerdir. Kuran-ı Kerim incelendiğinde, bazı lafızların (لا , لعلمكم , عسى , لعل , جعل) ardından gelen cümlelerin belli bir maksat / hedef/gâye içerdiği görülür. İِنْ ile başlayan şart cümlelerindeki, cevap bölümü de ayetin belli bir hedefi olduğunu beyan eder. Hadis-i şeriflere baktığımızda da Rasulullah’ın (sav) emir ve nehiyelerinin zararı defetmek ve faydayı celbetmek gâyesiyle olduğunu görürüz. Saha-

be-i Kiram’ın içtihadları da aynı kâide üzerine oturmuştur.

“Şeriat sahibinin hükümleri koymaktaki gâ-yeleri bilinmeden, İslam fıkhi bir bütün olarak kavranamaz. Âlim, çoğunlukla içtihat ettiği konuyla ilgili Şer’î maksatları dikkate almayan gâfil olduğu zaman hata eder.” diye düşünen Ebu İshâk eş-Şâtîbî (v.790/1388) gibi fâkihler, “Kanun koyucu (Şâri) olan Allah Teâlâ bu kanunları hangi maksatla koydu? Ardındaki hikmetler nedir? Kullara sorumluluk yüklemesindeki maksadı nedir? Bu kanunlar; ibadetler, şahsi ve toplum hayatında nasıl uygulanabilir?” diyerek mesele üzerine kafa yormuşlar, sonunda “Mekâsıdu’ş-Şer’î” adlı bir ilim dalı ortaya çıkarmışlardır. Zamanla, bu ilim müç-

tehitlerde aranması gereken esaslı marifetler arasına girmiştir. Mekâsıdu’ş-Şer’î’nin sistemli ve müstakil bir kavram olarak ilk defa hicri üçüncü yüzyıl âlimlerinden Hakîm et-Tirmizî (v. Hicri 285) tarafından kullanıldığı varsayılmaktadır. Daha sonra, İmam’ul Haremeyn İakabîyla meşhur olan Ebu’l Meâli Abdülmelik el-Cüveynî (v.478/1085), mekâsıd ilminin esaslarını “Zarûiyât, Hâciyât, Mekrumât (Tahsinîyât)” olarak koymuş ve bu kavramları şer’i siyaset sahasında uygulanır hale getirmiş; müçtehit, fakih, imam, hâkimde (idareci) aranması gereken özellikleri mekâsıd ilmi ışığında beyan etmiştir. Cüveynî’den sonra, sırasıyla Gazâlî (v.505/1111), Râzî (v.606/1209), İzz b. Abdisselâm (v.660/1261), Karâfî (v.684/1285) İbn Teymiye (v.728/1327), İbn Kayyım (v.751/1350), Şâtîbî (v.790/1388), son dö-

Şeriat sahibinin hükümleri koymaktaki gâyetleri bilinmeden, İslam fıkıhı bir bütün olarak kavranamaz. Âlim, çoğunlukla içtihat ettiği konuyla ilgili Şer'î maksatları dikkate almaktan gâfil olduğu zaman hata eder." diye düşünen Ebu İshâk eş-Şâtıbî (v.790/1388) gibi fâkihler, "Kanun koyucu (Şâri) olan Allah Teâlâ bu kanunları hangi maksatla koydu? Ardındaki hikmetler nedir? Kullara sorumluluk yüklemesindeki maksadı nedir? Bu kanunlar; ibadetler, şahsi ve toplum hayatında nasıl uygulanabilir?" diyerek mesele üzerine kafa yormuşlar, sonunda "Mekâsıdu's-Şerîa" adlı bir ilim dalı ortaya çıkarmışlardır.

nemde de Tunuslu büyük âlim Tâhir b. Âşûr/ İbn Âşûr (v.1973-1879) mekâsıd ilminde önde gelen fakihler olarak kabul edilmektedir.

İmam Cüveynî'nin talebesi olan Gazâlî, Mekâsıdu's-Şerîa ilmi içinde "Külliyât-ı Hamse/ Zarûriyyât-ı Hamse" başlığı altında, zorunlu (Zarûri) olan ve mutlaka korunması gereken 5 temel ilke belirleyerek bu hususta öncü olmuştur. Allah Teâlâ'nın kullardan muradı olan, toplum ve birey olarak korumakla yükümlü olduğumuz, muhafaza edilmediğinde ise gerek içtimâî gerekse şahsi hayatta fesadın ve düzensizliğin (mefsede) ortaya çıktığı ilkeler şunlardır:

- Dinin muhafazası
- Nefsin (can) muhafazası
- Neslin muhafazası
- Aklın muhafazası
- Malın muhafazası

Fakihler mekâsıd ilmini şu sözlerle övmüşlerdir: mekâsıd, amellerin ruhudur maksatsız fıkıh ruhsuzdur.

Hüccetü'l İslam lakaplı İmam Gazâlî, Mescid-i Aksâ'da tamamladığı meşhur eseri "İhya Ulûmiddîn" telif ederken mekâsıd ilmi ışığında hareket etmiştir. Bu muazzam eser, yüzyıllardır Mescid-i Aksâ'da okutulan ders kaynaklarından biri olmaya devam etmektedir.

Mekâsıd Ölçülerine Göre Filistin Davası İman Davasıdır

Mekâsıd ilmine biraz vâkıf olanlar, bu kıymetli ilmin sadece ulemâ arasında işlenen bir ilim olmadığını, müminin hayatına anlam katan bir

ölçü olduğunu görür. Dolayısıyla günümüzde, hayatın birçok alanında yaşadığımız kavram kargaşası ki bunu Filistin konusunda çok yaşıyoruz, ancak mekâsıd ilmi ışığında çözülebilir. Örneğin; "Din, nefis, nesil, akıl ve mal" kavramlarını hangi ölçülere göre anlamamız lazım? Bu kavramlar bizim için ne ifade etmeli? Korunması neden önemlidir? Filistin özelinde fıkır ve amelî olarak yansımaları nasıl olmalı? Mesele dergi sayfalarına sığmayacak kadar derin olduğu için bu yazıda sadece *din ilkesi* üzerine yorum yapmaya çalışacağız.

DİN: Terim manası, aklın varlığını kabul ettiği kudrete karşı duyulan kalbî bağıllık ve teslimiyet (*inkiyâd*) duygusu ile bu kabulün gerektirdiği davranışların (*ibadetler*) yerine getirilmesidir. Mekâsıd ilminde ise, mutlaka korunması gereken birinci ilkedir.

Kuran ayetleri incelendiğinde, hükümleri (*şeriat*) ve kitap adları (*Suhuf, Tevrat, İncil, Kuran*) değişmiş olsa da Hz. Âdem (*as*) ve Hz. Muhammed (*sav*) arasında gelmiş olan resullerin ve nebilerin izledikleri vahiy temelli din adının **İSLAM** olduğu apaçık görülür. İslam'ın anlamı: Allah'ın varlık ve birliğini tanıyıp O'nun iradesine şüpheşiz ve tam teslim olmaktır. Kalp, dil ve davranışlarla Allah'a tam teslim olan insanın adına ise "**Müslüman / Müslim**" denir. Müslümanın en büyük gayesi, İslam dininin tevhid akidesine göre yaşamak ve bu dinin mukaddes saydığı soyut ve somut her şeyi korumak olmalıdır.

Kudüs'ten bahsederken, "**Üç semavi din olan Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam'da kutsaldır.**" cümlesiyle onu övenler çoktur. Oysa Kelamullah ışığında "İslam" kavramını tam anladığımızda, Allah Teâlâ'nın Kur'an risâleti öncesinde Tevrat, Zebur ve İncil adlarıyla kitaplar indirdiğini **Yahudilik veya Hristiyanlık** adı altında dinler indirdiğini görürüz. Aşağıdaki ayetlerde belirtildiği gibi, Hz. Yâkub'un (*as*) oğulları olan **İsrailoğulları** ve Hz. İsa'ya (*as*) biât eden **Havariiler** de içinde bulundukları zamanın (Yâkub- İsa Peygamberler arası) **Müslümanları idiler. Lâkin Allah'a verdikleri teslimiyet sözünde durmadıkları için İslam dininden çıktılar.** Bunun neticesinde, vahdaniyet ve teslimiyet esaslı olan hak dini kendi arzularına göre yorumlayarak kitaplar yazdılar; sonra da "**Bu, Allah katındandır.**" diyerek insanları kandırdılar ve ahde vefasızlıkta zirve yaptılar.

**Hüccetü'l İslam lakaplı
İmam Gazâli, Mescid-i Aksâ'da
tamamladığı meşhur eseri
"İhya Ulûmiddîn" telif
ederken mekâsıd ilmi ışığında
hareket etmiştir. Bu muazzam
eser, yüzyıllardır Mescid-i Aksâ
içinde okutulan ders
kaynaklarından biri olmaya
devam etmektedir.**

"Elleriyle kitap yazıp sonra onu az bir bedel karşılığında satmak için, "Bu Allah'ın katındandır." diyenlere yazıklar olsun! Elleriyle yazdıkları yüzünden vay haline onların! Ve yapıp ettikleri yüzünden vay haline onların." (Bakara, 79)

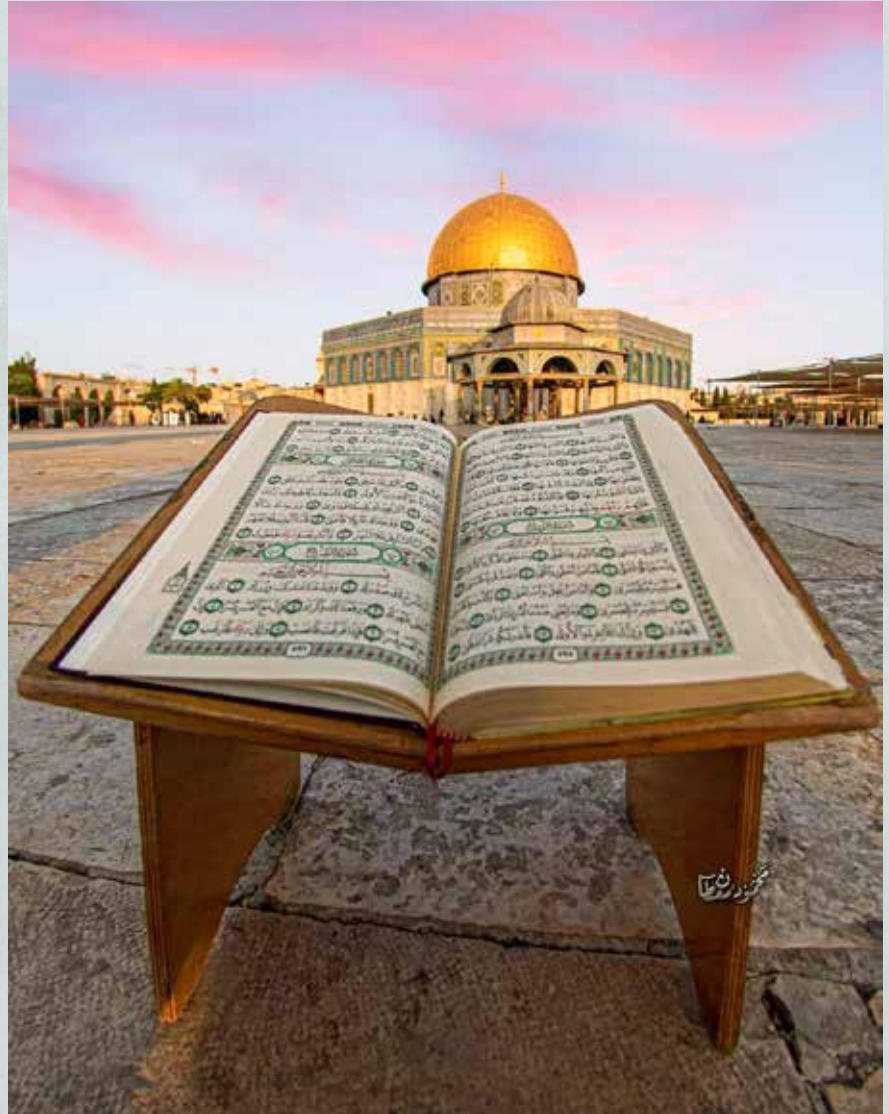
"Ahidlerini bozdukları için onları lânetledik ve kalplerini katılaştırdık. Onlar kelimelerin yerlerini değiştiriyorlar. Kendilerine bildirilenlerden (Tevrat) önemli bir kısmını da unuttular. İşlelerinden pek azı hariç olmak üzere onlardan daima bir hainlik görürsün..." (Mâide, 13)

"Biz Hristiyan'ız" diyenlerden de sağlam ahidlerini almıştık, ama onlar da kendilerine bildirilenlerden (İncil) önemli bir kısmını unuttular. Bu sebeple aralarına kıyamet gününe kadar sürüp gidecek olan kini ve düşmanlığı soktuk. Allah onlara yapıp ettiklerini ileride haber verecektir." (Maide, 14)

Judaizm (Yahudilik) ve Christianity (Hristiyanlık) adı altında iki din ortaya koyarak sapıtıp şirke düşenlerin durumu Fatıha suresi yedinci ayette bildirilmiştir. Müfessirler, ayette geçen "Dâllîn / Sapanlar" Hristiyanlardır. Meğdûbi aleyhim/ ilâhî gazaba uğrayanlar" ise Yahudilerdir.

Aşağıdaki ayetler, Fatıha suresinde geçen ve Allah'ın razı olduğu sırat-ı müstakim olan hak dini İslam konusuna aydınlık getirmektedir.

"Kuşkusuz Allah katında din İslâm'dır. Kitap verilenler, ancak kendilerine ilim geldikten son-

radır ki, aralarındaki hak tanımazlık yüzünden ayrılığa düştüler. Allah'ın âyetlerini inkâr edenler bilmelidirler ki, Allah'ın hesabı çok çabuktur." (Âli İmrân, 19)

"Her kim İslâm'dan başka bir din ararsa, bu kendisinden asla kabul edilmeyecektir. Ve o, ahirette hüsrana uğrayanlardan olacaktır." (Âli İmrân, 85)

"De ki: "Biz Allah'a ve bize indirilene; kezâ İbrâhim, İsmâil, İshak, Ya'küb ve torunlarına indirilenlere; yine Mûsâ, İsâ ve bütün peygamberlere Rableri tarafından verilenlere iman ettik. Onlar arasında ayırım yapmayız ve biz O'na teslim olmuşuzdur." (Âli İmrân, 84)

"Bugün, kâfirler dininiz hakkında ümitlerini yitirmişlerdir. Onlardan korkmayın, benden kor-

kun. Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim, size nimetimi tamamladım, sizin için din olarak İslâm'ı beğendim." (Mâide, 3)

"Eğer seninle tartışmaya girerlerse, de ki: "Bana uyanlarla birlikte ben kendimi Allah'a teslim ettim." Ehl-i kitaba ve ümmilere, "Siz de Allah'a teslim oldunuz mu?" de! Eğer teslim oldularsa doğru yolu buldular demektir. Yok, eğer yüz çevirdilerse, sana düşen yalnızca bildirimde bulunmaktır. Allah kullarını çok iyi görmektedir." (Âli İmrân, 20)

Kur'an-ı Kerim'in bildirdiğine göre Nûh (as) "Bana Müslümanlardan olmam emrolundu." demiştir. (Yûnus, 72)

Allah Teâla, Hz. İbrâhim'e (as) Müslüman olmasını emretmiş, o da teslim olmuştur. İsrailoğul-

H. Yâkup'un (as) oğulları olan İsrailoğulları ve H. İsa'ya (as) biât eden Havariler de içinde bulundukları zamanın (Yâkup-İsa Peygamberler arası) Müslümanları idiler. Lâkin Allah'a verdikleri teslimiyet sözünde durmadıkları için İslam dininden çıktılar.

ları da babaları Yakup (as) ölüm döşeğindeyken, Müslüman olduklarını ikrar etmişlerdir.

"Kendine cahilce kötülük edenden başka kim İbrâhim'in milletini (dinini) reddeder? Oysa biz, gerçekten onu dünyada seçkin kıldık; şüphesiz ki o, ahirette de iyiler arasında yer alacaktır." (Bakara, 131)

"Çünkü Rabbi ona, "Bana teslim ol." buyurmuş; o da, "Âlemlerin Rabbi'ne teslim oldum." demişti. "İbrâhim de bu dini oğullarına vasiyet etti, Ya'kub da. "Oğullarım! Allah sizin için bu dini seçti; öyleyse yalnız O'na teslim olmuş müminler (Müslüman) olarak can verin!" (dediler). (Bakara, 132)

"Yoksa Ya'kub son nefesini verirken siz orada mıydınız? O sırada Ya'kub oğullarına, "Benden sonra kime kulluk edeceksiniz?" demiş; onlar da "Senin, ataların İbrâhim, İsmâil ve İshak'ın ilâhı olan tek Tanrı'ya kulluk edeceğiz; biz sadece O'na teslim olduk" demişlerdi" (Bakara, 133)

"Ey Ehl-i kitap! İbrâhim hakkında niçin tartışırırsınız? Oysa Tevrat da İncil de kesinlikle ondan sonra indirildi. Hiç düşünmüyor musunuz?" (Âl-i İmrân, 65)

"İşte siz böylesiniz; hadi hakkında bilginiz olan konuda tartıştınız, fakat hiç bilgi sahibi olmadığınız bir konuda niçin tartışıyorsunuz! Oysa Allah bilir, siz bilmezsiniz." (Âl-i İmrân, 66)

"İbrâhim ne Yahudi ne Hristiyan idi; bilâkis o Hanif bir Müslümandı, müşriklerden de değildi." (Âl-i İmrân, 67)

"Doğrusu insanların İbrâhim'e en yakın olanı, ona tâbi olanlar, şu Peygamber (Hz. Muhammed) ve iman edenlerdir. Allah da müminlerin dostudur." (Âl-i İmrân, 68)

H. İsa'nın (as) havâirileri de *"Şahit ol ki bizler Müslümanlarız." demişlerdi.* (Âl-i İmrân 3/52)

Yukarıdaki ayetleri idrak etmezsek, birçok alanda olduğu gibi Filistin davasında da İslam akidesini zedelemek isteyen Siyonistlerin tuzağına kolaylıkla düşeriz. Şöyle ki: Hristiyan ve Yahudi Siyonistler Fırat-Nil arasındaki bölgeye *"The Holy Land/ Kutsal Topraklar"* adını verirler. Ve Mescid-i Aksâ'yı bağrında saklayan bu toprakların H. İbrahim'e verildiğini (*The Promised Land/ Vadedilen Topraklar*), kendilerinin de iman olarak H. İbrahim (as) soyundan geldiklerini, Tanrı tarafından seçildiklerini *"Chosen People of God/ Tanrının seçkin kulları"*, dolayısıyla bahsi geçen toprakların vârisleri (!) olduklarını iddia ederler. Sadece iddia etmekle kalmaz, ne pahasına olursa olsun ve her türlü vesileyle buralara egemen olmak ve *"Erezh Yisrael / Büyük İsrail"* tesis etmek isterler.

"Kulların İbrahim'i, İshak'ı, İsrail'i anımsa. Onlara kendi üzerine ant içtin, 'Soyunuzu gökteki yıldızlar kadar çoğaltacağım. Söz verdiğim bu ülkenin tümünü soyunuza vereceğim. Sonsuza dek onlara miras olacak' dedin." (Çıkış: 13/32)

İşte bu akideyle hareket eden Hristiyan ve Yahudi Siyonistler, H. İbrahim'in tertemiz adını hain planlarına âlet etmiş ve bir kısım gâfil Arap liderlerle yapmak istedikleri sözde normalleş-

me (fesad) anlaşmasının barış maksatlı olduğuna Müslümanları ikna etmek için anlaşmaya *"Abraham Accord/İbrahim Anlaşması"* adını vermişlerdir. Oysa Allah'ın dinini tahrif eden bu insanların nihâi amaçları, Suriye-Filistin bölgesinin tamamını ele geçirdikten sonra, Mescid-i Aksâ'yı yıkıp yerine, *"Soloman Temple/ Süleyman Tapınağı"* yapmaktır. Hiç olmazsa, 144 dönüm olan Mescid-i Aksâ'nın Kible Mescidi'ni Müslümanlara bırakmak, Kubbetü's Sahra Mescidi ve açık alanları ise Yahudi ve Hristiyanlara tahsis etmektir. Dahası, Kudüs İslam Vakıfları idaresine baskı yapabilmek için Ürdün vesayeti altında olan Vakıf İdare Heyeti içine Suudi Arabistan'ı da sokarak dolaylı yoldan idareye müdahil olmaktadır. Onlarca Siyonist siyasi ve dini müessesese bu hedefe doğru adım adım ilerlemektedirler.

Peki, buna karşılık olarak Müslümanlar ne yapmalıdır?

Müslümanların ilk yapacağı şey, bilinçlerini (*Mekâsıd ilminde; aklın muhafazası dâhilinde*) açık tutmalarıdır. Bilinç açık bir şekilde sahadaki hadiseler değerlendirildiğinde, Filistin meselesinin Arap kavmiyetine dayalı bir vatan davası olmadığı, meselelerin özünün siyasi veya iktisadi değil, din meselesi olduğu görülecektir. Dinin değerleri müzakere kabul etmez. Dolayısıyla, Filistin meselesi İslam düşmanlarıyla yapılan müzakere masalarında çözülemez. Dünya Müslümanları, fikren ve aklen meselenin muhatabı olduklarını bilmeli ve ona göre ortak bir yol izlemelidirler.

“

Hristiyan ve Yahudi Siyonistler, Hz. İbrahim'in tertemiz adını hain planlarına âlet etmiş ve bir kısım gâfil Arap liderlerle yapmak istedikleri sözde normalleşme (fesad) anlaşmasının barış maksatlı olduğuna Müslümanları ikna etmek için anlaşmaya "Abraham Accord/İbrahim Anlaşması" adını vermişlerdir. Oysa Allah'ın dinini tahrif eden bu insanların nihâî amaçları, Suriye-Filistin bölgesinin tamamını ele geçirdikten sonra, Mescid-i Aksâ'yı yıkıp yerine, "Soloman Temple/ Süleyman Tapınağı" yapmaktır.

”

Bakın Allah Teâla İsra suresi 1. Ayette ne diyor?

"Bir gece, kendisine bazı âyetlerimizi göstere-lim diye kulunu Mescid-i Harâm'dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya götüren Allah eksikliklerden münezzehdir. O, gerçekten her şeyi işitmekte ve görmektedir." (İsra, 1. Âyet)

Evet; Mescid-i Aksâ Allah kelimidir. Kıyamete kadar dillerde ve gönüllerde kalacaktır biiznil-lah. Hadislerden anladığımıza göre, Hâtemü'l Enbiya olan Efendimiz (sav) Miraç Gecesi bütün peygamberlere imam olmuştur. Dolayısıyla, burası Kuran ümmetine emanettir. Onu korumak dini vazifemizdir. Bu vazifedeki en ufak aksaklık, Müslümanlar açısından önce dini, sonra da siyasi olarak büyük fesada yol açar. Bu sebeple, Efendimiz (sav) **"Oraya gidin namaz kılın. Oradaki namaz bin kat daha faziletlidir. Gidemezsiz, kandillerinin yanması için yağ gönderin."** diye buyurarak, Mescid-i Aksâ'ya sahip çıkmamızı emretmiştir. Mescid-i Aksâ'ya sahip çıkmak, şeriatın korumamızı emrettiği

esasların tâci olan "Hıfzuddîn / Dinin muhafazası" ilkesi içindedir.

Özetle: Filistin, Hz. Âdem'den (as) beri İslam toprağıdır. Orada yaşayan ve Mescid-i Aksâ'yı Siyonist saldırılara karşı korumaya çabalayan Müslümanlar kardeşlerimizdir. Onların, dinini, canını, malını ve ırzını korumak dünya Müslümanları üzerine vaciptir. Mekâsîd ilminin bütün ilkeleri (**dinin muhafazası, nefsin muhafazası, neslin muhafazası, aklın ve malın muhafazası**) genelde tüm Müslümanlara karşı, özelde de kutsal beldenin bekçiliğini yapan Filistinli kardeşlerimize karşı sorumluluğumuzun altını çizmektedir.

"Birbirini sevmekte, birbirine acımakta, birbirini korumakta mü'minler bir vücut gibidir. Vücudun herhangi bir organı hastalanınca, diğer organları da uykusuzluk ve acı ile dertlenir." (Hadis) ■

Kaynaklar:

- 1) Ahmed Salem ABEİD "İslam Devlet Teorisinde Yönetimin/Yöneticiliğin Maksatları" <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12575/68787/592075.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- 2) M. Rahmi TELKENAROĞLU "Makâsîd İctihadına Dayanan Külli Kaideler" <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/153765>
- 3) İmam Haremeyn el- Cuveyni ve Tefsîs Mekâsîd eş-Şeria

<https://islamonline.net/30204>

4) Prof. Dr. Ahmet Raysûnî "MAKÂSİD VE İCTİHAT Şatibî Merkezli Bir Bakış"

<https://dergi.diyaret.gov.tr/makaledetay.php?ID=12127>

5) Prof. Dr. Vasfî Aşur I Makasid İlmi IV

<https://www.youtube.com/watch?v=8t-rlypMNsU>

6) Prof. Dr. Vasfî Asur I Makasid İlmi II

<https://www.youtube.com/watch?v=aOnkUQMqnvU>

7) Mescid-i Aksâ'daki İhya Dersleri

<https://vimeo.com/347986031>

8) <https://islamansiklopedisi.org.tr/islam#2-vahiy-gele-negi-icinde-islam>

9) Ayet mealleri

<https://kuran.diyaret.gov.tr>

10) Is it Time to Rebuild the Third Temple

<https://www.youtube.com/watch?v=CCFJJ57WUKs>

11) The Temple Mount Heritage Foundation

<http://www.fundisrael.org/haliba>

<https://www.timesofisrael.com/yehudah-glick-was-a-marked-person-father-says/>

12) <https://www.haber7.com/dunya/haber/2981314-turkiyenin-gucu-artinca-urdun-fikir-de-gistirdi-mescid-i-aksa-suudi-arabistana-mi-verilecek?-detay=2>

13) Dr. Sami Salahât "Filistin Dirâsâtün min Manzûri Mekâsîdî Şeriatü'l İslâmiyye" Merkez ez-Zeytûne/ Beyrut.

14) Mescid-i Aksâ'yı yıkmak isteyen Siyonist örgütlerin listesi

https://info.wafa.ps/ar_page.aspx?id=5032

Dipnotlar:

(1) 1993 Oslo Anlaşması temelini oluşturdu. Şimdiye kadar, BAE, Bahreyn, Sudan bu anlaşmayı imzaladı.

(2) akıl/ idrak/ va'y ışığında bir değerlendirme

İBN BATTUTA SEYAHATNAMESİ

Gülşah Ertuş

Tarihin bilgi kaynaklarından biri de seyahatname türü eserlerdir. Bu tür eserlerin en önemlilerinden biri de Kuzey Afrikalı Müslüman seyyah İbn Battuta'nın Seyahatnamesi'dir. İbn Battuta, 24 Şubat 1304 tarihinde Fas'ın Tanca şehrinde doğmuştur. Kitabın ismi Arapça olarak Tuhfetü'n Nüzzar fî Garabî'l Emsar ve Acaibî'l Esfar diye adlandırılmaktadır. Eserde seyyahın yirmi sekiz yıl süren gezileri sırasında tuttuğu notlara yer verilir. Seyyah memleketine döndükten sonra Fas'taki Meriniler hükümdarlarından Ebu İnan Faris'in himayesine girmiş ve onun arzusu üzerine seyahat notları kâtip İbn Cüzeyn el- Kelbi tarafından kaleme alınmıştır. İbn Battuta seyahatine 14 Haziran 1325 tarihin-

de 22 yaşında iken başlamış ve seyahati yaklaşık yirmi sekiz buçuk yıl sürmüştür.

Peki, İbn Battuta'nın gözünden Kudüs'e bakmaya ne dersiniz?

"Gazze'den Halil İbrahim kasabasına gittim. Yüce Allah peygamberimiz Muhammed (s.a.v)'i ve İbrahim (a.s)'i rahmetiyle kuşatsın. Burası alan bakımından büyük değilse de manevi yönden çok kıymetlidir. Bir vadi içinde bulunan şehir ışık gibi parlıyor. Dış görünüşü hoş, içi şirin. Yontma taştan yapılmış mescidi mimari yönden güzel ve sağlam; epeyce de yüksek. Bir sütuna yerleştirilmiş büyük taşın cephesi 37 karış uzunluğundadır. Süleyman(a.s) -Allah'ın selamı onun üzerine olsun- tarafın-

“

Tarihin bilgi kaynaklarından biri de seyahatname türü eserlerdir. Bu tür eserlerin en önemlilerinden biri de Kuzey Afrikalı Müslüman seyyah İbn Battuta'nın Seyahatnamesi'dir.

”

dan cinlere yaptırıldığı anlatılır. Mescidin içinde bulunan kutsal mağarada İbrahim, İshak ve Ya'kub Peygamberlerin -Allah'ın selamı ve bereketi - bizim elçilerimize ve onlara olsun- mezarları vardır. Karşı taraflarında da üç kabir var, eşlerine ait. Minberin sağ tarafında kible duvarına bitişik noktadan hala sağlam kalmış mermer merdivenle dar bir geçide inilir. O dar geçit, üç kabrin sahiplerinin bulunduğu mermer döşeli bir dehlize ulaştırır. Söylenenlere göre burası yukarıdaki mezarların [gerçek hazinesidir ve] tam hizasında bulunmaktadır. Kutlu mağaraya giden yol orada ama şu anda kapalı. Ben oraya birkaç defa inmiştim.

Bu üç mübarek kabrin hakikaten orada bulunduğu kanıt olmak üzere bilginler tarafından anlatılan rivayetler arasında Cafer b. Ali Razi'nin el-Müsfir li'l-Kulüb adını verdiği kitabından şu bölümü aktarmak isterim: Ebu Hureyre'den -Allah ondan razı olsun- aktarıldığına göre, Allah Elçisi şöyle buyurdu: "Melek Cebrail beni İsrâ gecesı Beyt-i Makdis'e götürdüğü vakit kabrine uğradım. Bana; 'İn, iki rekât namaz kıl. Çünkü burası pederin İbrahim'in kabridir!' diye buyurdu. Sonra Beytelehm denen mıntıkaya uğradım. Yine; 'İn, iki rekât namaz kıl, burada kardeşin İsa doğmuştur!' diye buyurdu. Sonra beni Sahreye [=kayaya] getirdi."

Müslüman halkın ermişlerinden büyük alim Hatip Burhaneddin Ca'beri ile bu şehirde görüş-tüm. Ona İbrahim Peygamber'in kabrinin hakikaten burada bulunup bulunmadığını sordum. Şöyle cevap verdi.

Ibn Battuta

"Bildiğim bütün ilim sahipleri o kabirlerin İbrahim, İshak ve Ya'kub peygamberlere ve onların eşlerine ait olduğunu kabul ediyor. Sapkınlar-dan oluşan bir grup hariç kimse bu hususta kö-tü konuşmadı! Bu haber önceki ulu bilginler-den sonrakilere aynen nakledildiği için kuşku-dan uzaktır!"

Anlatıldığına göre bilginlerden biri bu mağara-ya girerek Hz. Sara validemizin mezarı yanında durur. O esnada yanına gelen yaşlı bir adam: "Bu kabirlerden hangisi Hz. İbrahim'indir?" diye sorar. Yaşlı adam, İbrahim'in herkesçe bilinen kabrini gösterir. Sonra oraya bir genç gelince bilgin ona da aynı soruyu sorar, cevap değiş-mez. Sonra bir çocuk gelir ziyaretçi olarak. Ona da aynı soruyu sorunca durum yine değişmez, aynı cevap gelir. Bunun üzerine bilgin; "Bu kab-rin hakikaten İbrahim'in kabri olduğuna tanıklık ederim, bunda kuşku yok!" diyerek mescide gider, namaz kılar. Ertesi gün dünyadan geçer. Yusuf Peygamber'in kabri de bu mescidin içindedir. Halil Mabedi'nin doğu tarafında Gavruş-Şam mıntikasına bakan yüksek tepenin üzerinde Lut Peygamber'in kabri var. - Allah'ın selamı onun üzerine olsun- Kabrin üzerine geniş, güzel bir bina inşa edilmiş. Türbe bu bina içindeki hücrelerden birinde. O hücrenin rengi beyazdır. Mimari açıdan çok güzeldir. Herhangi bir şeyle örtülmemiştir.

Sonra Buradan Kudüs'e hareket ettim. Yolda Yunus Peygamber'in kabrini ziyaret ettim. Yanı başında büyük binalar ve bir mescid vardı. Orada Hz. İsa'nın doğduğu ve doğumundan önce Hz. Meryem'e uzatılan meşhur hurma ağacının izlerinin bulunduğu Beytelehm'i ziyaret ettim. Çok kalabalık bir yer. Hristiyanlar buraya hürmet gösteriyorlar. Gelen Ziyaretçilere ziyafet veriyorlar. Daha sonra Beyti'l-Makdis (Kutlu Ev) diye bilinen mescide ulaştım. Burası yücelik sıralamasında iki ulu mescitten (Mescid-i Haram ve Ravza-i Mutahhara) hemen sonra gelir. Şehir gayet büyük. Binaları yontma taş-tan inşa edilmiştir. Erdemli sultan Selahaddin Bin Eyyüb - Hakk Teala onu İslam'a yaptığı hizmetlerden ötürü mükafatlandırsın -

Kutlu mescit, Mescid-i Aksâ gayet sanatkâ-rane bir tarzda yapılmış ulu mabetlerdendir. Mimari açıdan eşsiz güzelliktedir. Yeryüzünde bundan daha büyük mescid bulunmadığı söyleniyor. Doğudan batıya uzunluğu Makiliye ölçüsüyle 752 arşın, güneyden kuzeye genişli-

Ibn Battuta, 24 Şubat 1304 tarihinde Fas'ın Tanca şehrinde doğmuştur. Kitabın ismi Arapça olarak Tuhfetü'n Nüzzar fî Garabî'l Emsar ve Acaibi'l Esfar diye adlandırılmaktadır. Eserde seyyahın yirmi sekiz yıl süren gezileri sırasında tuttuğu notlara yer verilir. Seyyah memleketine döndükten sonra Fas'taki Meriniler hükümdarlarından Ebu İnan Faris'in himayesine girmiş ve onun arzusu üzerine seyahat notları kâtip İbn Cüzeyn el-Kelbi tarafından kaleme alınmıştır.

“

İbn Battuta, hac için çıktığı yolculuğunda ilim duraklarını tek tek gezdi.

”

ği ise 435 arşındır. Üç taraftan ayrı ayrı kapılar vardır. Ben kible tarafının yalnız bir kapısını biliyorum. Oradan imam girer. Mescit çatısız, geniş bir meydana ibarettir. Sadece “Mescid-i Aksâ” diye bilinen mekân çatı ile örtülmüştür. Mimarisinde göze çarpan hüner ve sanat insanı hayrete düşürür. Kubbenin her yanı altın yıldızla, çeşit çeşit rengarenk nakışlarla süslüdür. Mescitte üstü çatıyla kaplanmış birkaç bölüm daha vardır.

Kubbetü’s Sahra (Kaya Kubbesi) çok sağlamdır. İnsanı şaşırtan son derece garip bir bina. Güzellikten nasibini almış. Her yanı sanatkârca bezenmiş. Mescidin tam ortasında yüksek bir çıkıntı üzerine inşa edilmiştir. Ona mermer bir merdivenle çıkılır. Dört kapısı vardır. Kubbenin

her yanına sanatkarane bir tarzda mermer döşenmiştir. İçini ve dışını; tüm güzelliklerini, süslerini tarif etmekten aciz kalır kalem. Süslerin çoğu altın yıldızlı olduğundan ışık gibi parlar, bir yanıp bir söner. Kubbenin tam ortasında kitaplarda anlatıldığı gibi, elçiler önderi Peygamberimizin göğe yükseldiği kutsal kaya (sahra) görülür. Bu kaya pek serttir. Yaklaşık bir adam boyu yüksekliktedir. Alt tarafında bir oda sayılabilecek kadar geniş bir mağara mevcuttur. Buranında yüksekliği yine insan boyunda, içeriye merdivenle inilir. Orada mihrab şeklinde bir çıkıntı var. Kayanın etrafını çepeçevre saran iki kafes bulunuyor. Kayaya daha yakın olan demirden, uzak olansa ağaçtandır. Ayrıca kubbenin üzerinde asılı bir kalkan vardır. Halk bu kalkanın cengâver Hamza b. Abdülmuttalib’e ait olduğuna inanır.

Cehennem vadisinin tam ortasında bulunan bir kiliseye Hristiyanlar “Hz. Meryem’in kabridir.” diyerek çok hürmet gösterirler. Yine orada Hristiyanlarca kutsal kabul edilen başka bir kilise mevcut. Onlar burayı ziyaret eder. Hz. İsa’nın kabri olduğuna inanırlar. Fakat bu gerçek değil!”

İbn Battuta, seyahatlerinin pek çoğunu Müslümanların Dar’ül İslam (İslam Yurdu) dediği sınırlar içerisinde gerçekleştirmiştir. Bugün orijinal nüshası Fransız Milli Kütüphanesi’nde bulunan İbn Battuta’nın Seyahatnamesi yalnızca İslam

medeniyetinin fikri, fıkhi, ilmi, siyasi, iktisadi, sosyal, kültürel ve sanatsal tarihinin ve anlam haritalarının keşfini değil, gelecekte gerçekleştirilecek İslam medeniyet sıçramasının anlam haritalarının ve kurucu temellerinin keşfini de mümkün kılacak çapta, kalibrede ve zenginlikte engin bir hazinedir (Kaplan, 2010: 31).

İslam her zaman için ilim ve bilime önem vermiştir. Allah’ın “oku” emri ile bizlere işaret ettiği yitdiğimiz olan ilim için, insanlar yaşamları boyunca farklı yollar denediler. İbn Battuta, hac için çıktığı yolculuğunda ilim duraklarını tek tek gezdi. Müslüman coğrafyalarda adımlarını atarken etrafına şuurlu bir nazar ile yaklaştı. Bu sayede İslam’ın, Müslümanlığın sesi oldu.

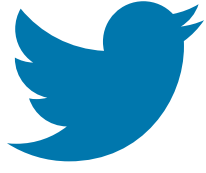
İslam bir yol medeniyetidir ve İbn Battuta Seyahatnamesi, Orta Çağ dönemindeki İslam Medeniyeti üzerine önemli veriler içerir. Seyahatnamesinin temelini teşkil eden Dar’ül İslam topraklarındaki gezisi, çözümlememiz için çıkış noktasıdır. Sosyoloji, coğrafya, kültür, ekonomi, yaşam tarzları, siyasi durum, insan toplulukları gibi konular ile ilgilenecek, toplumu anlama yolunun ana damarlarından birini oluşturur. İbn Battuta, seyahatnamesi vasıtasıyla bu minvalde sosyolojik çözümlemelere kaynaklık eder.■

Kaynaklar:

- 1) İbn Battuta Seyahatnamesi, Sosyolojik Bir Çözümleme, Betül Ok, Yüksek Lisans Tezi, 2016, Selçuk Üniversitesi
- 2) İbn Battuta, Seyahatnamesi, Yapı Kredi Yayınları

Çizgi: Anas Lakkis - Lübnan

TWİT KÜRSÜSÜ

SOSYAL MEDYA'DA KUDÜS

Nahide @nahidekooo

"Kudüs bizler için, Selahaddin'in rüyası, Kanunî'nin mirâsı, Abdülhamid'in davasıdır."
#KudüsüUnutmadık

Kadir Çolakoğlu @KadirColak_CLK

#KudüsüUnutmadık Kudüs İslam'ındır sahip çık Müslüman

Abd-i Aciz @abdiaciz

"Kudüs'e İslam'ın saflığını yeniden götüreceğiz..."
Abdullah Galib Bergusi

Kudüs'e Uyanmak @KuduseUyanmak

Kudüs'te zaman durmuştur aslında,
Akan sadece zulüm!..

Kudüs Akademisi @kudusakademisi

"Sapan taşlarının yanında füze
Başka alemlerle farkımız bizim"
Necip Fazıl Kısakürek Ot

Fatma Yağmur @sagnak_yagmurr

Kudüs, gemileri yakabilenlerin ve "Bana Ne Amerika'dan"
diyeleyenlerindir. Kudüs, tüm Kudüs yürekliilerindir...(F.Y.)
#KudüsüUnutmadık

Ahfa Dergi @ahfadergi

"Kudüs'süz ve İstanbul'suz Aşk yoktur..."
Nuri Pakdil

Kudüs fedaisi @smyy_1187

Bir İsrâ gecesinde, Hz Peygamber göklere yükselirken,
başını Peygamber'in ayakları altına koyan şehirdir KUDÜS.

Sözler Köşkü @sozler_kosku

Belki bir gün,
Sabah namazını Mescid-i Aksa'da kılarız.
Tekbirler duyulur sokaklarda,
Kudüs'ü esaretten kurtarız..

Enes Eminoğlu @eminogluenes

Filistin'i anlamak; Hz. Ömer'i (r.a), Selahaddin Eyyubi'yi,
Yavuz Sultan Selim'i ve "bir karışını dahi satmam" diyen
Sultan Abdulhamid Han'ı anlamaktır.

Mücadelemiz ve mücahedemiz Kudüs ve Mescid-i Aksa
tamamen özgür oluncaya kadar devam edecektir.

Fatma @utopyaa22

Bir sevda düşer bazen payımıza;
Kimi zaman bir insan suretine bürünür, kimi zaman da bir
mekâna..
Sen hasretle gelip vuslatı hayal ettiren sevdâ;
Adın Kudüs, adın Mescid-i Aksâ

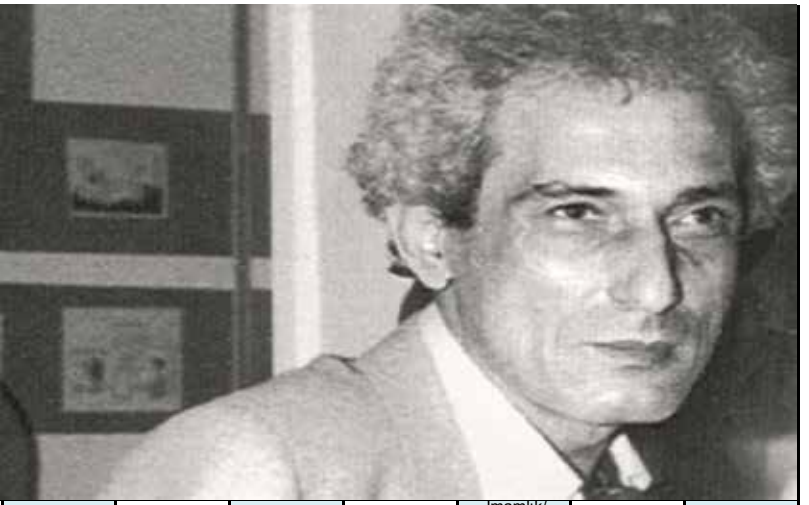

#Kudüs

/mirasimiz

Siz de sosyal medyada yaptığınız
Kudüs ve Mescid-i Aksa konulu
paylaşımlarınızda bizi etiketleyebilir
veya paylaşımlarınızı mail
yoluyla bize gönderebilirsiniz.
sosyalmedya@mirasimiz.org.tr

Mescid-i Aksa da bir çeşme/ Atama emri		Müslümanların kıblesi/ Arjantin plakası		Tantalyum simgesi							
Tahtadan tarım aracı/ Utanma duygusu											
		Kısa ve çarpıcı propaganda sözü		Anadolu'da Babanın kız kardeşi							
Duman kiri/ Mana			Kudüs'ün en büyük ve görkemli kapısı		Gözüpek		Aynı yaşatıklar için teşekkürler anlamında söz		İmamlık/ Kışın köyde yazın yaylalarda yaşayan topluluk		Mescid-i Aksa da bir medrese
					Başkası tarafında olan kaza/ Spor türü						
Türkiye Türkçesi Ağızları sözlüğünde Baykuş	Yunan alfabesinin son harfi						Bildirme/ Bir peygamber adı				
				Japon kağıt katlama sanatı							
Titreşmesi Sağlanan Bir Kurstan Oluşan Vurgulu Çalgı	Adaletli/ Mescid-i Aksa'da bir medrese					Pamuklu kumaş/ İslami ilimler Araştırma Vakfı Kısaca					
				Resmi izin, irade, Yetki					Boru sesi/ Bozukluk		
Bir hücreli canlı		Şıkar/ İyilikte bulunmak			Ahir		Ortalama alyuvar çapı/ Toptan			İtiryumun simgesi	
				Uyanık/ Türkiye Türkçesi kok kömürü				Oy/ Resimdeki Filistin direnişinin sembolü Hanzala'nın çizeri (..) el Ali			
Anların içinde bal yaptıkları yuva/ Bir bitki										Çocuklu kadın	
						Yatağın sandık bölümü/ Hava kısaca					Kesici dişsiz memeli hayvan
Bıçak, kılıç vb. kesici araçların kabı		İndiyum simgesi			Bayan ahçıbaşı						
			Bahse girmek						Yılın on iki bölümünden her biri		

BİR AYET

"Küçümseyerek insanlardan yüz çevirme ve yeryüzünde böbürlenerek yürüme. Zira Allah, kendini beğenmiş övünüp duran kimseleri asla sevmez." (Lokman/18)

BİR HADİS

""Size Cennetlikleri haber vereyim mi? Onlar hem zayıf oldukları hem de halk tarafından zayıf görüldükleri için kimsenin ehemmiyet vermediği, fakat şöyle olacak diye yemin etseler, isteklerini Allah'ın gerçekleştireceği kimselerdir.

Size Cehennemliklerin kimler olduğunu haber vereyim mi? Bütün katı kalbli, kaba, cimri ve kurularak yürüyen kibirli kimselerdir.""
(Buhârî, Edeb, 61; Eymân, 9; Tefsîr, 68/1; Müslim, Cennet, 47. Ayrıca bkz. Tirmizî, Cehennem, 13; İbn-i Mâce, Zühd, 4)

*Gelin hep birlikte
okşayalım başlarını,
yetim kalmış
Kudüslü çocukların...*

Kudüs'te YETİM Kalmasın

Online Bağış

mirasimiz.org.tr

MİRASIMIZ

f t i y /mirasimiz

